a. 961

DE PROTOCOLLEN

DER

HELMONDSCHE NOTARISSEN

(1595-1798)

DOOR

AUG. SASSEN,
Archivaris der gemeente Helmond.

WERKEN VAN HET PROVINCIAAL GENOOTSCHAP
VAN KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN IN NOORD-BRABANT.

NIEUWE REEKS N° 4.

's-HERTOGENBOSCH,
GEBROEDERS MULLER.
1890.

Hist. Gen.
V.52A

DE PROTOCOLLEN
DER
HELMONDSCHE NOTARISSEN
(1595—1798).

n. z. g.
H. g. 2. 52 A

DE PROTOCOLLEN

DER

HELMONDSCHE NOTARISSEN

(1595-1798)

DOOR

AUG. SASSEN,
Archivaris der gemeente Helmond.

WERKEN VAN HET PROVINCIAAL GENOOTSCHAP
VAN KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN IN NOORD-BRABANT.

NIEUWE REEKS N° 4.

HISTORISCH GENOOTSCHAP
BIBLIOTHEEK
TE UTRECHT

's-HERTOGENBOSCH,
GEBROEDERS MULLER.
1890.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT
0776 8512

VOORBERICHT.

De verzameling, die hierbij den raadpleger wordt aangeboden, was oorspronkelijk bestemd slechts tot eigen gebruik. Toen namelijk het gemeentebestuur van Helmond aanschrijving had ontvangen, dat de ten raadhuize berustende rechterlijke archieven en daaronder de notarieele protocollen naar het depôt van 's Rijks oud-archief te 's-Hertogenbosch zouden moeten worden overgebracht, besloot ik uit die protocollen al datgene af te schrijven, wat mij, in mijne geschiedkundige onderzoekingen, wellicht eenmaal van nut zoude kunnen zijn. Naarmate ik met dien arbeid vorderde, werd ik hoe langer hoe meer overtuigd van het belang mijner copie, — een belang, dat eerst duidelijk in het oog sprong, toen ik ook aan het thans achter dit werk afgedrukt alphabetisch register van zaken, plaats- en persoonsnamen de laatste hand had gelegd.

Het was dan ook eerst daarna, dat ik besloot mijn handschrift aan het Provinciaal Genootschap van kunsten en wetenschappen in Noord-Brabant ter uitgaaf aan te bieden, en deze heeft het welwillend aanvaard.

De tijd is voorbij, waarin men het nut eener uitgaaf als de onderwerpelijke nog moest bepleiten. Eene halve eeuw geleden moest het nog worden gezegd: »'t is met de geschiedenis als met de zedekunde, — ook de zoogenaamde kleinigheden hebben op dat gebied hare waarde",(*) thans is die uitspraak eene gemeenplaats gelijk geworden, — eene waarheid, die niet meer behoeft te worden verkondigd.

Al mogen wij dan ook het goed recht van bestaan dezer uit-

(*) Professor Kist. Bijdrage tot de Geschiedenis der Hoogeschool te Leiden, 1850.

gaaf gerustelijk als onaantastbaar beschouwen, toch zal het misschien niet overbodig zijn, het belang van den inhoud met een enkel woord aan te toonen.

Het ligt in den aard der zaak, dat vooral de genealogen in dit boekje *spyze naer heure gadinge* zullen vinden. Van de oud adellijke geslachten, die uit dezen bundel hunne genealogiën zullen kunnen aanvullen of justificeeren, noem ik slechts van Brakel, van Eyck, Fladeraken, Grevenbroek, Jeger, van Leefdael, Raesfelt, Scherpenzeel, en verwijs ik voorts naar de vele andere namen van zoodanige geslachten, in het register te vinden.

Het zijn evenwel voornamelijk de Gereformeerde regeeringsfamiliën der voormalige meierij van 's-Hertogenbosch, welke in dit boekje vele bijzonderheden, hunne geslachten betreffende, zullen vinden opgeteekend, als bij voorbeeld Donker Curtius, Gualtheri, Hanewinckel, de Jongh, Krayenhoff (thans van adel), van der Lith, Neomagus, Voet, Walraven en zoo vele andere.

Al de schilderijen en andere kostbaarheden, welke eenmaal behoorden aan den grooten zeeheld Maarten Harpertszoon Tromp, vinden wij beschreven in de inventarissen der nalatenschap zijner dochter Anna Maria, welke op 7 Januari 1717 op het huis Binderen onder Helmond overleed. Die inventarissen (n° 246 en 248) zijn voor de familiegeschiedenis van den beroemden vlootvoogd en voor de kunstgeschiedenis zeker van niet gering belang.

Voor de kennis van oude gebruiken leveren de akten der Helmondsche notarissen verschillende bouwstoffen. Zoo vinden wij er aanteekeningen omtrent het zoogenoemde beerjagen, het geven van een trouwpenning, het onderteekenen van trouwbeloften met bloed, enz.

Verschillende akten zijn aangehaald of afgeschreven als belangrijk voor de geschiedenis van het onderwijs, de industrie, het schependom en de belastingen, andere zooals bij voorbeeld 336 en 358 vonden hier eene plaats curiositatis causa.

De plaatselijke geschiedenis der meeste Peellandsche en die van vele andere dorpen en steden zal met behulp van dit boekje kunnen worden uitgebreid.

Ook de »Geschiedenis van het Bisdom 's-Hertogenbosch" door pastoor Schutjes zal, vooral wat de naamlijsten der geestelijken betreft, uit deze akten op vele plaatsen kunnen worden aangevuld.

Maar wat deze uitgaaf in de allereerste plaats waarde geeft,

is het licht, dat zij in vele opzichten doet schijnen op het zoo belangrijke en nog altijd te weinig gekende tijdvak tusschen den vrede van Munster en de aanneming der Bataafsche staatsregeling.

De volkomen vertrouwbare, zuiver objectief behandelde geschiedenis van de maatschappelijke en kerkelijke toestanden dier dagen in de Generaliteitslanden is nog immer niet geschreven. Wel zijn hier en daar eenige brokstukken dier geschiedenis in het licht gegeven, maar haast altijd hebben de schrijvers zich geplaatst op zuiver Calvinistisch standpunt of wel die der andere zijde zijn in hun lust tot »reconstructie" der geschreven geschiedenis, ook weder te ver gegaan.

Trouwens ten opzichte dier geschiedenis zijn nog altijd te weinig bronnen openbaar gemaakt. Want zij kan niet geschreven worden dan na raadpleging van zeer vele tot nu toe onuitgegeven stukken, waaronder in de eerste plaats zullen moeten in aanmerking komen de acta classis en in de tweede plaats zeker de ter zake dienende notarieele akten.

Wat deze laatsten aangaat, is het onderwerpelijke bundeltje het éérste, dat door de drukpers tot gemeen goed wordt gemaakt. Dergelijke uitgaven hebben ongetwijfeld ook haar belang ten opzichte van het merkwaardigste deel der geschiedenis van Noord-Brabant (1648—1795), omdat ze den toekomstigen historieschrijver in staat zullen stellen maar ook zullen noodzaken die geschiedenis nêer te schrijven met dat objectieve oordeel en die onversierde vermelding der feiten, welke de waardigheid der historie uitmaken.

Wanneer wij, om een enkel voorbeeld te noemen, met behulp dezer akten ons nog eenmaal de immer belangrijke geschiedenis van Sophia Alberts willen voor oogen stellen, dan zullen wij het eerst voor goed gaan gevoelen hoe misdadig maar vooral hoe klein en nietig het van de Staten-Generaal was om ter oorzake van de zoogenaamde bekeering van dit nietswaardige persoontje zooveel wee over de Meierij uit te gieten. Maar de lust zal ons tevens vergaan om van deze, in een duffe omgeving groot gebrachte, diefachtige en manzieke deerne een heilige en eene martelares te maken, gelijk sommigen hebben gemeend te moeten doen.

* * *

Behalve van de notarissen, wier akten in het archief der gemeente Helmond berustten, vond ik, en wel in stukken van 1652 en 1657

nog melding gemaakt van DANIËL TYBOSCH, notaris en procureur alhier. Zijn protocol is evenwel verloren geraakt, tenzij het elders mocht worden bewaard, wat evenwel niet waarschijnlijk is.

Ook de notaris ARNOLDUS HORCKMANS (zie n° 351) zal wel te Helmond zijne standplaats hebben gehad. Zijn protocol is evenwel ook niet meer aanwezig.

Betreffende de notarissen, wier akten ten dienste van dit bundeltje zijn geraadpleegd, kunnen wij nog het volgende mededeelen.

ADRIAAN BROUWERS, DANIËL WIJTVELT en Mr. PIETER BUNNEN waren natuurlijk katholiek, want zij waren reeds bij den raad van Brabant geadmitteerd vóór den vrede van Munster. Wat mr. Pieter Bunnen betreft, blijkt dit bovendien uit het feit, dat twee zijner zonen het geestelijk gewaad droegen.

Hoewel de oudste der aanwezige akten van JOACHIMUS KETS eerst van 1682 dagteekent, bestaan er redenen om te veronderstellen, dat ook hij den katholieken godsdienst beleed, want onder de Helmondsche katholieken dier dagen komt menigmaal de naam van KETS en ook de naam van DE HAES(*), die zijner echtgenoote voor. Ook A. WIJTVELT zal hoogst waarschijnlijk katholiek zijn geweest. Al de andere notarissen, wier akten in deze verzameling zijn opgenomen, behoorden tot de Gereformeerde gemeente.

ADRIAAN BROUWERS woonde in 1595 »buyten de Bijndersche poort" en was ook procureur bij de schepenbank van Helmond.

Mr. PIETER BUNNEN was licentiaat in de rechten, van Bamis 1650 tot Bamis 1651 burgemeester van Helmond en gehuwd met JOANNA LOYEN. Uit zijn onderhandsch testament de dato 25 April 1673 blijkt van het bestaan van vier kinderen uit zijn huwelijk en wel van LUDOVICUS-, ARNOLDUS-, JOANNES- en DIONYSIUS BUNNEN, waarvan de twee eersten in evengemeld jaar als religieuzen van het convent *Gaesdonck* in het land van Kleef genoemd worden en de twee laatsten zeker dezelfden zijn, welke voorkomen in n°. 39.

DANIEL WIJTVELT was van Bamis 1651 tot Bamis 1652 burgemeester van Helmond en behalve notaris ook procureur bij de schepenbank zijner woonplaats, welke betrekkingen trouwens doorgaans

---

(*) Zie n°. 58 en 74.

hand aan hand gingen. Op 27 September 1666 gaven schepenen ten zijnen verzoeke een getuigschrift uit, waarbij zij verklaarden, »dat Mr. Daniel Wijtvelt, oud-borgemeester dezer stadt mitsgaders notaris ende procureur alhier, is een eerlijck man, die het voorscreven burgemeesterambt loffelijck heeft bedient; wyders dat alle actens, voor hem als notaris gepasseert, volcomen gelooff worden gegeven ende daarop recht ende justitie geadmitteert na behooren, zulx dat wy van hem niet anders cunnen getuygen dan alle goets."

Misschien heeft dit getuigschrift moeten dienen om Wijtvelt in het notarisambt te »continueeren", daar hij, als niet belijdende »de ware gereformeerde religie", na de politieke reformatie niet meer was »bequaem ende behoorlijck gequalificeert" om die betrekking waar te nemen en dit slechts bij wijze van uitzondering kon worden gedoogd.

Ook JOACHIMUS KETS was procureur bij de Helmondsche schepenbank.

DIRCK DECKERS was ook deurwaarder bij den raad van Brabant en komt als zoodanig in een stuk van het jaar 1700 voor. In 1711 was hij president-schepen van Helmond; hij wordt in eene akte van dat jaar tevens genoemd rentmeester van het Apostelhuis onder Mierlo.

PIETER DE CORT had naast het notarisambt nog allerlei andere betrekkingen te bedienen. Zoo was hij tevens schout van Mierlo (1705), Vlierden (1705), Stiphout en Croy (1726), drossaard van Helmond (1715), Mierlo (1730), Stiphout en Croy (1726), secretaris van Bakel (1705, 1718), Milheeze (1718) en Vlierden (1705. 1718).(*)

DE CORT woonde in 1709 in de Binderstraat aan de westzijde. Hij overleed te Helmond 2-, en werd aldaar begraven 5 Juli 1737. Zijne echtgenoote, MARGARETHA GERBADE, overleed reeds den 1sten October daaraanvolgende te Mierlo, alwaar zij zich na den dood van haren man metterwoon had gevestigd. Haar neef, mr. HEROMINUS GERBADE, advocaat bij het hof van justitie te 's-Hertogenbosch. aanvaardde hare nalatenschap onder het voorrecht van boedelbeschrijving

Overigens verschaffen de in dit werkje opgenomen akten zelf nog vele gegevens omtrent de Helmondsche notarissen.

(*) In de jaartallen, tusschen ( ) geplaatst, komt hij in de telkens genoemde betrekkingen voor.

* * *

Nog een kort woord, wat betreft den aard van de notarieele praktijk en den vorm van de akten der Helmondsche notarissen.

Wanneer wij de onderwerpelijke protocollen, die over twee volle eeuwen loopen, doorbladeren, dan zien wij de routine voortdurend in macht en heerlijkheid toenemen.

Bij Brouwers is meest alles nog natuur. Hij brengt doorgaans den wil en de verklaringen van partijen in geschrift, zooals de indruk van het oogenblik dit medebrengt. Had hij in onzen tijd geleefd, zeer zeker hij had gaarne het gevariëerde woord van den dichter tot zijn devies verheven:

Routine is verdienste's vijandin.

Maar ontkend mag het niet worden, dat dergelijke notarieele tuchteloosheid ook zeker hare schaduwzijde had en aan de geloofwaardigheid der akten weinig bevorderlijk zal zijn geweest.

Wanneer wij echter voortbladeren in het omvangrijke boek, dat voor ons ligt, dan zien wij den vorm der akten langzamerhand versteenen om reeds in het begin der vorige eeuw in zuivere steriotypen te ontaarden.

Adriaan Brouwers vermeldt in het hoofd der akten haast nimmer zijn naam en evenmin zijne standplaats. Gewoonlijk vangt hij eenvoudig aan: Compareerde »voor mij notaris", een enkele maal voor mij »openbaer notaris" en zeldzamer nog voor mij »openbaer notaris bij den Raede van Brabant geadmitteerd".

In veel gevallen zijn de minuten niet door Brouwers geteekend. Meestal echter teekent hij met *A. Brouwers not*^{s}. Sommige malen voegt hij aan zijne »signature notariael" het jaartal toe, b. v. *A. Brouwers not*^{s} 1620. En enkele keeren ook schrijft hij voor zijn naam eenige woorden, hier meer, ginds minder uitvoerig, zonder dat in deze eenig stelsel of eenige orde is te ontdekken. Zoo lezen wij o. a. in eene akte van 1620 onder de handteekeningen van partijen *Ende ick Adriaen Brouwers geadmitteert notaris*, *A Brouwers not*^{s} en in eene van 1607 (in de landtaal gesteld) *Et me notario present*, *A. Brouwers not*^{s}.

Bij de volgende notarissen wordt het gewoonte, bij de latere regel zonder uitzondering, dat zij in het hoofd hun naam en hunne

voornamen vermelden met bijvoeging, dat zij zijn »notaris openbaer (*of* publijck), in den edelen raede van Brabant (in 's-Gravenhage) geatmitteerd (en) tot Helmont resideerende". Meest allen voegen aan hunne handteekening de letters *not*^{s} of *not*^{s} *publ.* en het jaartal toe. D. Wijtfelt doet zijne handteekening dikwijls voorafgaan door de woorden *Ita attestor* of *Quod attestor.*

Wat het teekenen der akten door comparanten en getuigen aangaat, heerscht bij Brouwers de grootste stelselloosheid. Nu eens maakt hij in de akte melding van dat teekenen, andere malen niet. Soms teekenen de comparanten niet, dan weer getuigen niet en enkele malen geen van allen, zonder dat de oorzaken worden vermeld. Eens (1608) teekent een getuige ook namens den andere: *Jan van Luytelaer, soe voer my als voer den voerscreven Evert Nagelmackers.* Langzamerhand wordt het regel, dat van de onderteekening in de akten wordt melding gemaakt en dat die onderteekening ook steeds plaats heeft, hetzij door het plaatsen van den naam, hetzij door dat van een merk. Bij een merk staat steeds vermeld door wie het is geplaatst, dikwijls onder bijvoeging der woorden »die verclaerde niet te connen schryven".

Soms, hoogst zeldzaam evenwel, zet een comparant of een getuige een inktafdruk van een gesneden stempel in plaats van zijne handteekening onder de akte. Ook in dit geval maakt de akte eenvoudig melding van eene onderteekening. De stempel vertoont steeds den naam van den bezitter, in gewone drukletters gesneden, zoo eenvoudig mogelijk.

Vooral in de oudste akten hebben soms de getuigen, minder dikwijls de comparanten eenige woorden aan hunne naamteekening toegevoegd. Zoo leest men niet zeldzaam *Ick Jan Janssen*, ook *By my Jan Janssen*, of *Jan Janssen testes*, of wel *Ita testor Jan Janssen*, soms *Jan Janssen als getuyge*, ook wel *Jan Janssen als getuyge hiertoe versocht* of *Jan Janssen als getuyge hierop geroepen.* Onder eene akte van 1597 teekent een comparant: *Ick heer Gielis van Merevoirt kenne als boven*, onder eene van 1602 schrijft een getuige: *Huybert Adams als getuyge aengaende het transport van der renthe van LXXV gulden*, onder eene van 1607 leest men: *Dit hebbe ik Jan Jan Simons van Stiphout met mijn eigen hant onderteekent* en onder eene van 1609 teekent een comparant: *Attestor het dat voerscreven is waerechtich by my Goert die Louw.*

Niettegenstaande Albert en Isabella Clara Eugenia, hertogen van Brabant, reeds op 12 Juli 1611 bij hun zoogenoemd »eeuwigh edict" hadden bepaald, dat testamenten door de testateurs en de getuigen moesten worden geteekend, tenzij zij niet konden schrijven en dat van een of ander in de »instrumenten" moest worden »mentie" gemaakt, treft men bij Brouwers nog na dien tijd (o. a. in 1617 en 1626) testamenten aan, welke niet door de testateurs zijn geteekend, zonder dat van de reden der verhindering of van de onderteekening door de getuigen eenige melding wordt gemaakt.

Het is bijna regel, dat van de getuigen wordt vermeld »dat sy hiertoe sijn versocht ende gebeden".

Hoogst zelden wordt vermeld, dat de comparanten aan den notaris bekend zijn. Notaris Kets doet het eens in eene akte van 1700 ten opzichte eener vrouw, die elders woonde: »sijnde de comparante my notario wel bekent."

Beroep en woonplaats der comparanten worden dikwijls achterwege gelaten. Alleen, wanneer de kennis van beroep, maatschappelijke betrekking of woonplaats noodig is tot eene juiste beoordeeling der verhouding van den comparant ten opzichte der handeling, der overeenkomst of der beschikking, die bij de akte wordt geconstateerd, geschiedt de vermelding daarvan met meer of mindere uitvoerigheid. Om diezelfde reden wordt dikwijls de ouderdom der comparanten opgegeven en ontmoet men na 1648 meermalen de vermelding, dat zij zijn »van de ware gereformeerde religie" of wel dat zij behooren tot »de Roomsche ingesetenen deser stadt".

Dag, maand en jaar van het verlijden worden, behoudens enkele uitzonderingen in de oudste akten, steeds voluit in letters geschreven. In testamenten, zijnde de akten, waaraan de meeste zorg werd besteed, wordt meermalen ook het uur van het passeeren opgegeven.

Ook de gemeente, waarin het verlijden plaats had, wordt, hoe jonger de akten zijn, des te regelmatiger vermeld. In testamenten vindt men de plaats dikwijls nog nader bepaald door bijvoeging der woorden »ten huyze mijns notary" (1595), »ten huyse van Dirck Antonius in de cuecke" (1608), »ten huyse van den testateur in d'achterste camer" (1614), op 't casteel te Helmont (1635), »ten

mynen comptoire" (1677) enz. Eene dergelijke plaatsaanduiding vindt men soms ook in andere akten, het meest wel bij den notaris A. Wijtfelt.

Overgangen van onroerende goederen zijn bij de voor ons liggende akten niet geconstateerd. Daarentegen zien wij door de Helmondsche notarissen vele handelingen verrichten, welke thans tot den werkkring des deurwaarders behooren, als het beteekenen aan tegenpartij, dat men van een vonnis appelleert, het aanbieden van gereede betaling, het daarop gevolgde consigneeren, het insinueeren van stukken en verklaringen, enz. In de jongste akten ontmoet men eenige wisselprotesten; het eerste dagteekent van 12 September 1768.

Akten, die in de onderwerpelijke protocollen zeer veelvuldig voorkomen, zijn de zoogenaamde attestatien. Het zijn verklaringen door een of meer personen afgelegd, »die gedaecht ende geëedt zijn om getuygenis der waerheyt te geven" (1657) of wel, — en dit is meest het geval —, die verschijnen »ter instantie ende requisitie" van iemand en hunne verklaringen afleggen »op christelycke vroomichheyt ende op mannen waerheyt" (indien het mannen zijn), op hare »vrouwelijke eerbaerheyt" (indien het vrouwen zijn) of op hunne »priesterlycke borste" (indien het priesters zijn (1612)) »in plaetse van eede, die zy des noot ende daertoe versoght zijnde voor alle heeren, hooven ende gerechten presenteeren aff te leggen ende gerechtelijck te doen." Een enkele maal (1608) wordt de attestatie gegeven op den eed in handen van den notaris »met opgerichte vingeren" afgelegd. In den regel wordt vermeld, dat de attestatie heeft plaats gehad »zonder eenighe simulatie, persuatie oft inductie van yemanden, alsoo 't Goddelijck is condtschappe te geven der waerheyt" terwijl attestanten aan het slot der akte steeds hunne »redenen van welwetentheyt allegeeren." Bij eene akte van 1657 attesteert de notaris zelf met een schepen en wel »op den eedt in 't aenvangen van hunne ampten ende officien gedaen."

In Amsterdam werd het, bij willekeur van de heeren van den gerechte de dato 25 Januari 1596, den notarissen verboden om attestatiën in akte te brengen (*) en bepaald, dat notarieele

(*) **Zie Handvesten, privilegiën, octroyen, costumen en willekeuren der stad Amsterdam. Amst. 1663 blz. 262.**

attestatiën in rechten niet ontvankelijk zouden zijn, een en ander om overwegingen voor het notarisambt dier dagen zeker weinig vleiend. Hier bestond, zooals men gezien heeft, dergelijk verbod niet, wat nog te meer blijkt uit de omstandigheid, dat de akten dikwerf vermelden, dat de attestatiën zijn afgelegd »in faveur van justitie" en dat de attestanten »hiertoe gedaecht ende geëedt zijn."

Zooals boven reeds is opgemerkt, werd aan testamenten steeds de meeste zorg besteed, — eene zorg, die zich evenwel doorgaans slechts openbaarde door langgerekte uitvoerigheid.

Testamenten en huwelijksvoorwaarden vangen meest altijd aan met de woorden »In den naam des Heeren. Amen," »In den name ons Heeren Jesu Christi, ons saligmackers. Amen," »In nomine Domini. Amen" of dergelijke. Codicillen hebben deze woorden echter niet.

Nimmer wordt in testamenten verzuimd de beweegredenen der testateurs te vermelden, waarom reeds nu tot het in geschrift brengen van hun uitersten wil wordt overgegaan. Als zoodanige beweegreden wordt b. v. (1595) opgegeven, dat de testateur is »van meyninge om te reysen buytens lants". Doorgaans evenwel wordt de beweegreden aan overwegingen over de broosheid des levens ontleend en dit meer of minder uitvoerig naarmate er door den notaris meer of minder aan het testament te verdienen was. Zoo leest men soms, dat de testateur tot het maken van zijn testament overgaat als »overpeynzende het woort van den profeet: bereyt u huys want ghy moet sterven, nochtans nyet wetende die ure des doods" en andere malen: »overdenckende die broesheyt van den menschelycken natuer van dat nyet zekerder is als die doot ende nyet onsekerder als die ure derselve."

De uiterste wilsbeschikkingen vangen meest altijd aan met eene aanbeveling der zielen van de testateurs aan God en met den wensch dat hunne lijken eene passende begrafenis zullen deelachtig worden. Soms geschiedt dit in den vorm van legaten aan God en aan de aarde b. v. in een testatament voor den notaris Brouwers in 1613 verleden en waarin men leest: »In den iersten hebben de testateuren (man en vrouw) hènne sielen, soe wanneer dieselve van henne sterffelyke lichaeme gescheyden zullen sijn, gemaeckt Godt almachtich, Maria sijn gebenedyde moeder ende alle lieven Godts heyligen ende henne lichamen der geweyder aerden". Het spreekt wel van

zelf, dat na 1648 de woorden, die aan »paepsche superstitie" deden denken, zorgvuldig werden weggelaten.

Men vindt steeds met zorg vermeld, dat de testateur, tijdens het opgeven van zijn uitersten wil, zijne verstandelijke vermogens geheel bezat, b. v. in deze bewoordingen: »syne vijff zinnen, verstant ende memorie overal ten volle gebruyckende, soo een ieder hem aensiende, heeft connen sien" of wel »met volle verstande ende goede kennisse." Soms voegt de notaris er voorzichtigheidshalve de woorden »soe 't scheen" bij.

Ook ziet men haast altijd opgegeven, of de testateur ziek of wel nog gezond is. Zoo leest men dat hij is »cranck naar den lichaem", »zieck ende debil," »een weynigh cranck te bedde liggende", »gequetst in sijn hooft", »gesont van herte, gaende, staende, welvarende ende converserende onder de menschen".

Het volgende kan ten slotte als eene kleine bijdrage tot de geschiedenis van het notariaat hier eene plaats worden ingeruimd.

De notaris A. Wijtvelt kwam in 1677 ten huize van de weduwe Hendrik Joosten te Eindhoven, ten einde het tusschen den notaris en haar vooraf besproken testament te verlijden. Dat testament hield hoofdzakelijk eenige bepalingen in, waarbij een aan lamheid lijdende zoon der testatrice boven hare andere kinderen werd bevoordeeld. Het bleek evenwel, dat de benadeelden hierover verre van gesticht waren. Zoodra toch de notaris het testament had voorgelezen, viel een der zoons den notaris aan en schold, raasde en dreigde zóó zeer, dat de »byhebbende getuygen" op de vlucht gingen. De notaris voegde den woesteling daarop toe: »ik protestere van cracht ende gewelt, dat ghy my hier in myne functie turbeert ende dat ghy den vuytersten wille van uwe moeder belet, ick sall u by den edelen raede van Brabant beklagen over de feytelijcheyt". Door deze forsche taal werden handtastelijkheden voorkomen, maar de notaris kon toch het testament niet tot stand brengen en moest zich vergenoegen met het opmaken van een proces-verbaal der »turbatie". Of de zaak ooit vervolgd is, vond ik niet opgeteekend.

HELMOND, Maart 1890. AUG. SASSEN.

DE PROTOCOLLEN

DER

HELMONDSCHE NOTARISSEN.

A. Akten, verleden voor den notaris Adriaen Brouwers.

1. 1613, *Augustus* 21.

»Joncker JOHAN VAN VELROYT, genaempt MUYTER, als man van joffrouw CLARA MAGRITA POLANT", dochter van wijlen MARCELIS VAN POLANT.

(Johan van Velroyt en zijne echtgenoote Clara Margrita van Polant komen nog voor in eene akte, voor denzelfden notaris op 13 Mei 1617 verleden.)

2. 1624, *Mei* 22.

Testament van jonker JAN ADRIAEN VAN GREVENBROECK, zoon van jonker JAN VAN GREVENBROECK en nu wijlen MARGARIETA VAN WIJTTENHORST, jonkman wonende te Mierlo. In de akte wordt genoemd jonker WALRAM VAN WIJTTENHORST, oom van den testateur.

(Zie voorts ns. 351, 352 en 353.)

B. Akten, verleden voor den notaris Daniel Wijtvelt.

3. 1642, *Juli* 26.

In de akte wordt genoemd: SERVATIUS VERBERSCHOT, pastoor van *Aarle* en deservitor van Helmond.

4. 1642, *Augustus* 9.

Uit de akte blijkt, dat »een half drooch vercken, wegende 39 ponden", was verkocht »'t pont vijf stuyvers min een oort."

5. 1647, *September* 4.

Uit de akte blijkt, dat JAN VAN ROY in 1634 pastoor van *Hooidonk* was.

6. 1655, *Juni* 2.

Uit de akte blijkt, dat op 30 Mei 1655 bijna alle vruchten te velde onder *Stiphout* door hagelslag zijn vernield.

7. 1657, *September* 11.

Eenige oud-schepenen van Helmond verklaren, dat »esedert dyen tijt, dat sy comparanten in bedieninghe sijn geweest als schepenen, is gewoonte geweest ende weten te geschieden, dat in soo verre die borgemeesters, heylichgeestmeesters ende kerkmeesters, — versocht sijnde —, in gebreecke sijn blyvende van henne reekeninghe te doen, dat die schepenen tot *Helmont* alsdan dieselve borgemeesters, kerckmeesters ende heylichgeestmeesters ordonneeren, penaelijck oft andersijns naer gelegentheyt van saecke, ten eynde om binnen sekeren geprefigeerde tyde henne rekeninge te comen doen ende naer het overstrycken van dyen, soo wijsden ende verclaerden deselve schepenen dieselve ordonnantie executabel ten behoeve van den heere".

8. 1657, *December* 26.

Oud-burgemeesters, heiligegeestmeesters, zetters, schepenen enz. van Lieshout verklaren, »dat sy, tsedert sy kenisse hebben gehadt ende oyt in regeringhe sijn geweest, hebben gesien, gehoort ende geweten, dat binnen de heerlijckheyt van *Lijshoudt* egeen schepenen, heylichgeestmeesters oft setters van lande ende groessen noch eenighe cohiersetters hebben genooten eenigh vacatie voor henne verletten, by wat manieren sy oock waeren vaceerende, egeene van dien vuytgescheyden, vuytgenomen alleenlijck, soo iemant buyten vacerende voor die gemeente van Lijshoudt, hebben alsdoen daervan genoten, op hem eygen costen gevaceert hebbende, tot 's-Hertogenbosch eenen gulden des daeghs, tot Helmont ende Eyndthoven eenen schellinck, tot Aerle, Beeck ende Stiphoudt al op hen eygen costen".

C. Akten, verleden voor den notaris A. Wijtvelt.

9. 1677, *Februari* 23.

Regeerders en oud-regeerders van *Helmond* verklaren, »dat de borgemeestersrekeninge niet anders en zijn gehoort, gevisiteert of gesloten geweest als by den heere, den schout, seven schepenen ende twaelf deeckenen, meede even gelycke regeerders der gemelte stadt, welcke alle jaren vernieuwt ende uyt de ses ambachten gecoosen worden om naer haere beste kennisse ende wetenschap den schepenen by te staen met heylsaeme raedt te geven in alle stadts

saecken gelijck in het hooren, sluyten, visiteren ende teeckenen van de voorschreven borgemeestersreeckeninge, in omslaegen te maecken, penningen te furneren, op te neemen, om cantooren ende andere contributien te betaelen etc. ende alsoo in alle saecken, des stadts gerechtigheyt raeckende, gelycke reegeerders met de schepenen, soodat het eene lidt deficierende, geene reeckeninge connen gehoort of afgedaen worden. Alsoock, dat de voorgemelte borgemeestersreeckeninge niet en zijn gehoort geworden by de voornoemde schepenen en deeckenen door haer eygen authoritijt maer moeten alvoorens door den heer ofte schout tot het hooren van de voorschreven reeckeninge door de gerichtsbooden wettelijck geciteert worden op verbeurte van seeckere peene, by statute-locael daertoe gestelt. Ende blijkt by de forme van den eedt, alsdat de voorschreven schepenen ende deeckenen sullen compareren als se wettelijck by den officier sullen geciteert wesen ende dat de schepenen of deeckenen uyt haer selven daertoe niet moogen coomen of macht bebben om te doen".

10. 1677, *Juni* 23.

Door getuigen wordt van een voormalig inwoner van Helmond getuigd, dat hij is »van hier voortrocken naer Venrooy om die borgemeesterschap te ontvluchten".

11. 1677, *October* 27.

Uit de akte blijkt, dat de armmeesters van *Helmond* des Zondags in de kerk aan de armen brood uitreikten.

D. Akten, verleden voor den notaris mr. Pieter Bunnen.

12. 1642, *November* 19.

Jonkvrouwe MARIA VAN OS, weduwe van jonker ROGIER MONINCX en ANTONIS FRANSSEN VAN DOIRNE, als gehuwd met hare dochter, jonkvrouwe MARGRIETE MONIX, beloven aan jonkvrouwe EVA BERNARDE MONIX, religieuse van het convent *Binderen*, eene reute van 82 gulden per jaar, in te gaan na het overlijden van hare moeder, de weduwe Rogier Monincx voornoemd. Op 18 Februari 1643 wordt de belofte geapprobeerd door jonker HENRICK DE HORNES, gehuwd met jonkvrouwe MARIA MONIX.

13. 1656, *April* 20.

Jan Janssen, kuiper te Helmond, neemt aan om Peeter Mathijssen de Bercker, zoon van Mathijs Joost Berckers, gedurende twee jaren in het kuipambacht te onderwijzen, hem huisvesting en kost te verleenen en voor het wasschen zijner onderkleederen te zorgen tegen eene belooning van 81½ gulden 's jaars.

14. 1657, *Juni* 27.

Insinuatie ten verzoeke van de erfgenamen van wijlen jonker WOLFFGANGH ENTEVOETS aan de erfgenamen van jonkvrouwe MARIA VAN BEEK, dat zij zich zullen moeten onthouden iets te doen ten opzichte van de helft der goederen, nagelaten door jonkvrouwe HELENA VAN BEECK, gehuwd geweest met wijlen jonker GIJSBERT ENTEVOETS. Bedoelde goederen waren gelegen onder Asten en de erfgenamen, aan wien het exploit werd gedaan, waren: jonker HENDRICK VAN BOCXMEER, jonker JOOST HUERMOM(?) en jonker CHRISTIAEN STOCKHEYM.

15. 1661, *April* 22.

Jonker PEETER VAN HORPUSCH, als man van jonkvrouwe ANNA ELISABETH HOFFSLAGERS, had op 9 April 1661 benaderd de vier onder Mierlo gelegen hoeven, welke bij transport, voor schepenen van Mierlo op 7 Juni 1660 verleden, waren overgedragen door JOHANNES FABRICIUS, schout van *Oud Valkenburg*, als man van jonkvrouwe PETRONELLA HOFFSLAGERS, aan de gebroeders JOHANNES- en ANTONY PIETERSON. Hij had de kooppenningen en onkosten, »clinkende ende blinckende", aan de gebroeders Pieterson doen aanbieden en na weigering, deze geconsigneerd aan handen van schepenen van Mierlo. De notaris wordt verzocht den gebroeders Pieterson alsnog tot aanneming der aangeboden som aan te manen en bij weigering, hem te insinueeren, dat die som ten zijnen koste zal blijven geconsigneerd. Op 22 April 1661 doet de notaris de verlangde insinuatie. (Zie nº. 16.)

16. 1661, *December* 31.

Uit de akte blijkt, dat JOHANNES- en ANTHONIS PIETERSON, bij transport van 7 Juni 1660, hadden gekocht van JOHANNES FABRITIUS, gehuwd met PETRONELLA HOEFFSLAGER, dochter van wijlen PETRONELLA VAN LAER, die weduwe was van jonker JOHAN VAN VELTRAEDT genaamd MEUTER, vier hoeven, een stuk land, genaamd den Kelder en een stuk land, genaamd den Huysacker, alles onder Mierlo. (Zie nº. 15.)

17. 1663, *Juni* 6.

In Maart 1663 werd voor de deur van het klooster Hooidonk een kind te vondeling gelegd. Regeerders van Nederwetten bestelden het den 24ⁿ Maart, »tot coste van den ongelycke", ten huize van Hendrick Joost Vosch. Op 22 Mei verscheen voor schepenen van Nederwetten Catharina Stoffels, voorheen dienstmeid bij jonker DEVENTER, die onder eede verklaarde, dat het te vondeling gelegde kind van haar was, dat zij er te Gemert drie weken te voren van was bevallen en dat jonker GERARDT PROENING, stadhouder

te Son, er de vader van was. Officier, schepenen en verdere regeerders van Nederwetten verzoeken alsnu aan den notaris zich met twee getuigen te vervoegen ten huize van jonker Gerardt Proening en hem te vragen of hij het kind tot zich — en de reeds gemaakte kosten van verpleging ten zijnen laste wil nemen. De notaris volbrengt zijn last op 5 Juni en leest de insinuatie voor. Jonker Proening antwoordt, dat hij zich tot eenige verklaring niet verplicht acht omdat de akte, waarbij de insinuatie werd verzocht, niet geteekend was.

18. 1674, *December* 19.

Inventaris der goederen, nagelaten door AERT VAN HOVE, weduwnaar van ELISABETH BECX(*) en man van MARGARETA VAN GEFFEN. Elisabeth Becx was eene dochter van FRANS PETERSSEN BECX en Margareta van Geffen was eene dochter van JOZEPHI VAN GEFFEN, in leven schout van *Helmond*. Het huwelijk van Hove- van Geffen was gesloten in 1661.

(*) AERT VAN HOOFF, oud-burgemeester en koopman te Helmond, weduwnaar, huwde te Helmond 6 Febr. 1661 met MARGARETHA VAN GEFFEN, jonge dochter. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

E. Akten, verleden voor den notaris Joachimus Kets.

19. 1681, *Februari* 28.

Getuigen verklaren, »dat de wiltbaene otte jachte onder den hoeck van *Ginderdoor*, wesende de jurisdictie der heerlijckheyt *Lieshout*,

van alle oude tyden altijts is verpacht en wtgedaen geweest by de heeren van Lieshout".

20. 1681, *April* 1.

In de akte wordt genoemd: ERMAGARDINA SLOOTEN, weduwe van ISAACK BATTUM, in leven rentmeester van het quartier van *Peelland*.

21. 1681, *November* 5.

»Compareerde m^r^. GERAERT JACOBS, wereltlijck priester ende pastoir tot *Deurne*, out omtrent de 57 jaeren, denwelcke verclaert heeft, dat hy noyt gehoort ofte gelesen heeft, dat de kercke tot *Deurne* oyt ofte immermeer is geweest eene capelle, onder de kercke tot *Baeckel* gehoorende, ende de pastoir tot Deurne een capellaen onder den pastoir tot Bakel soude wesen maer wel is waer, dat het sijn twee parochiale kercken ende eenen pastoir, die wort gepresenteerd tot die twee parochiale kercken van Deurne ende Bakel door den heere abt van *Epternaken* en wort in deselve kercke door de geestelycke oversten geinstalleert ofte ingestelt. Ende die pastoor heeft vrye electie van residentie ofte woonplaetsche van te woonen tot Deurne off tot Bakel; maer woont hy tot Doerne soo moet hy een vicarus stellen tot Bakel en woont hy tot Bakel soo moet hy een stellen tot Deurne. Ende die vicarus moet van den pastoir tot Doerne onderhouden worden ende comt hy vicarus t' overlyden, soo competeert aen de pastoir van Deurne het recht van eenen anderen in sijn plaetse te stellen, bequaem, geadmitteert ende geapprobeert zijnde tot pastorale functiën; ende den pastoir, wonende tot Doerne, treckt effenwel de pastorale thiende tot *Milheese* onder Bakel mitsgaders andere pastoraele renthen en goederen. Soo is geschiet met heer ANTHONIS ROOYMANS, in sijn leven pastoir tot Doerne ende Bakel, is gepresenteert van den heer abt van Epternaken ende in die twee voornoemde kercken geinstalleert ofte ingestelt van den eerweerden heere bisschop van den Bosch vóór de reductie, denwelcken altijt te Doerne gewoont heeft ende verscheyden vicarissen gestelt ende onderhouden tot Bakel ende veele jaeren de pastorale thiende tot

Milheesen voorschreven genoten ende andere pastorale goederen getrocken. Verclaert de deponent voorts, dat hy van de heer abt van Epternaken oock gepresenteert is tot die twee kercken ende in deselve anno 1648 is geinstalleert ende ingestelt van zyne geestelycke oversten, de heer HENRICUS LEEMPUTTEN, in sijn leven canonninck binnen 's-Hertogenbosch".

22. 1684, *Maart* 25.

In de akte wordt genoemd: MARIA ELIZABETH VAN DEN GROOTENACKER, weduwe van WILHELMUS COOLEN(*), in leven oud-burgemeester van Helmond.

(*) WILLEM COLEN, weduwnaar van ELISABETH DE HAECK, burgemeester van Helmond, huwde te Helmond 10 December 1681 met ELISABETH VAN DE GROOTENACKER. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

23. 1684, *Augustus* 14.

In de akte wordt genoemd: JOHANNA VAN RAVENSTEYN, weduwe van PETER JANSSEN VAN DEN GROOTENACKER, in leven oud-burgemeester van Helmond en erfgenaam van zijn eenigen broeder, HENDRIJCK JANSSEN VAN DEN GROOTENACKER.

24. 1684, *September* 16.

ANDREAS CLEYS, pastoor van *Mierlo*, verklaart ten verzoeke van jonker JAN VAN CRANEVELT, »dat den attestant, ten versoecke van den requirant, heeft geschreven aen den seer eerwaerden heere vicarus-generael der meyerye van den Bosch, tot Loven residerende, ten einde omme dispensatie van de geboden over het houwelijck tusschen den heere requirant ende juffrouw JOHANNA VAN AELST te mogen becomen, waerover den vicarus heeft gelieven te beantwoorden aen den voorschreven pastoir, dat hy niet soude hebben te staen over 't voorschreven houwelijck, sonder eenige wettige oorsake te allegeren ende meteens gewygert de aengesochte

dispensatie. Waeromme den voorschreven attestant wyders verclaert, te hebben geschreven aan den seer eerwaerden plebaen ofte deservitor van de collegiale kercke van Sint Peter binnen Loven, parochie ende residentieplaets van den voorschreven jonker van Cranevelt, ten eynde om de gewoonlycke proclamatien te laten gaen. Dan in plaetse van deselve proclamatien te laten gaen, heeft de attestant voor antwoord gecregen, dat de voorschreven joncker Cranevelt niet was liber".

(In het protocol van notaris Kets bevinden zich nog twee andere akten, deze zaak betreffende.)

25. 1684, *October* 14.

In de akte wordt genoemd: ANNA THOOLENS, weduwe van JOACHIM VAN GRIJNSVEN, in leven notaris te Vught.

26. 1685, *December* 6.

In de akte wordt genoemd: MAGDALENA FRANÇOIS VAN VLIERDEN, kanunnikesse van het adelijk klooster *Hooidonk*, oud 60 jaren.

27. 1686, *Januari* 3.

Getuigen verklaren, ten verzoeke van JOHANNES EGIDIUS- en PETRUS LODOVICUS DE ABBADA, dat, toen in het jaar 1657 EVERAERT VAN DEURNE, heer van *Asten*, aan jonker IDZAERDT JOSEPHUS VAN ABBADA het blokhuis van *Liessel* verkocht, daartoe verschillende in de akte genoemde perceelen weiland behoorden.

28. 1686, *Augustus* 31.

Uit deze akte en een tweetal andere blijkt, dat den advocaat PAULUS DE CRANENBROECK, ongeveer 14 dagen geleden, belangrijke wonden aan het hoofd en de rechterzijde waren toegebracht door den heer GEERLOFF SUYCKERS en diens neef . . . . . .

EWIJCK, dat Suyckers om die reden was gevangen gezet in eene kamer in het stadhuis van Helmond en aldaar bewaakt werd met »pieck ende roer" en dat Suyckers tegen zijne gevangenhouding protesteerde op grond, dat hij poorter van 's-Hertogenbosch was.

PAULUS DE CRANENBROECK was gehuwd met ANNA MARIA DE HOOGH. EMBERT-, PETRUS-, JOANNES- en ELISABETH DE CRANENBROECK waren zijne broeders en zuster.

29. 1690, *Maart* 18.

Getuigen verklaren, »dat nu omtrent de 13 off 14 jaeren geleden het blockhuys tot *Liessel* door soldaten, die waeren gecomen wt het leger, toenmaels camperende in de graefschap Heur in 't lant van Luyck, totalijck is afgeplondert geweest, alwaer de gemeyne naebeuren op gevlucht hadden vele huysraet, kasten, kisten ende meubelen, waeronder oock op gevlucht ende geplondert waeren de goederen, ornamenten, papieren ende bescheeden, tot de capelle ende capellanie van *Liessel* specterende; sijnde bovendien waerachtigh ende hen deponenten seer wel kennelijck, dat soo lange hen kennisse gedraght, de lieden, 't sy manss off vrouwen, jonck off out, diewelcke tot Liessel plagen comen te sterven, dat daervan de begravenisse geschiede in de cappel op de cappelhoff van Liessel; dat oock over de overleden de dienst off misse placht te geschieden in die selve capelle door den capellaen, sonder dat sulcx door den pastoor van *Deurne* geschiede, alles mette prouffyten ende andere emolumenten, als kerssen ende andersins, dien annex; tot dyen verclarende, dat oock van 't aenbelangende het weyen van kerssen, als op Lichtmisdagh placht te geschieden, als oock het weyen van palmen alsmede de assen te distribueren altijt placht te geschieden nyet door den pastoor van Doerne maer door den cappellaen van Liessel, als oock plachten altijt voorhenen de craemvrouwen door den capellaen ingehaelt te werden met baten ende emolumenten aen den capellaen van Liessel".

30. 1691, *Maart* 11.

In de akten worden genoemd: HENDRIJCK AERTS JACOBS' kapelaan van *Liessel* en NICOLAES SMITS, pastoor van *Deurne*.

31. 1693, *Februari* 27.

Testament van ANNA VAN DER WAERDEN, echtgenoote van WILLEM VAN SCHRIECK. Zij benoemt tot erfgename hare dochter, JOHANNA MARIA VAN SCHRIECK.

32. 1694, *October* 8.

Testament van GEERTRUYT LAMBERTS VAN DER WAERDEN, wonende te Eindhoven. In de akte worden genoemd: WILLEMIN VAN DER WAERDEN, echtgenoote van JOAN BAPTISTA VAN DUNGEN, medicine doctor, CATHARINA VAN DER WAERDEN, eerst weduwe van JOAN BAPTISTA BUNNEN, in leven advocaat te Helmond, later weduwe van JOAN CORTES DE LAE MONTAINE, in leven kapitein-luitenant onder het regiment kavallerie van den graaf BERLO, ten dienste van den staat, de twee wettige kinderen van wijlen MARIA VAN DER WAERDEN zuster der testatrice, verwekt door JASPER CORTENIERS, drost van *Rethy*. (*)

(*) Uit het huwelijk van Lambertus van der Waerden (Weerden) en Johanna Conningx werden te Eindhoven gedoopt op 27 Augustus 1644 HENRICUS-, op 11 Juli 1647 BARTHOLOMEUS-, op 27 Juni 1650 CATHARINA- en op 27 November 1653 MARIA VAN DER WAERDEN. (Doopboek van den pastoor van Eindhoven in gemeentearchief aldaar.)

33. 1697, *November* 15.

In de akte worden genoemd: JOHANNA MARIA TROMP, echtgenoote van CORNELIS GANS, heer van *Nuland* en hare schoonzuster ALIDA GANS, weduwe van STEVEN GROELAERT, in leven hoofdschout van *Maastricht*.

35. 1698, *April* 10.

Getuigen verklaren, ten verzoeke van MACARIUS VAN HEESSEL, religieus van *Postel* en deservitor te *Someren*, »dat den requirant, als pastor van Someren, van den tijd aff, dat hy possessie van dat pastoraetschap genomen heeft, sijnde geweest in den jaere 1695 in ofte omtrent de maent van Juny tot den laetste van September 1696,

eenigen tijt onder ofte over onbegrepen, die tijt geduyrende in't publijcq ende voor alle man, op 't casteel van de gravinne VAN BERLOO aldaer binnen Someren, in een vertreck ofte twee saelen, seer ampel sijnde, den catholycken godtsdienst heeft gepleegt gehadt met soo een toeloop van menschen, dat niettegenstaende het vertreck, waerinne sijn eerwaerde was dienst doende, seer ampel was, echter was opgepropt van toehoorderen soodanigh, dat verscheyde buyten het vertreck genootsaeckt waeren te blyven; hebbende, die tijt geduyrende, hy requirant niet alleen simpelijck voor alle toehoorders ende alsoo voor de geheele gemeente de misse gecelebreert daerenbovens alle sondagen ende heylichdagen gepreeckt, gecathagiseert ende de jonckheyt onderwesen, siecke geadministreert, neen maar alles gepleegt, dat een pastoor toecompt ende behoort te doen, als bicht gehoort, de communie uytgereyckt aen honderden menschen ende verders alle diergelycke pastorale functien meer gepleegt. Verclarende sy verders, dat den tijt geduyrende, dat d'heer CUYPERS, SLEUWENS ende VERSCHEUREN (*) door orde van den heere vicarius van 's-Hertogenbosch de pastorale functie in Someren hebben gepleegt, dat sy sulcx gedaen hebben, soo sy selfs verclaerde, independenter ofte onafhanckelijck van den requirant. Redens van welwetentheyt allegerende van 't laetste in ordine verclaerde, dat sy daerover verscheyde reysen met d'heer Verscheuren ende Cuypers sijn in gespreeck geweest ende dat sy opgemelte heeren aen haer met wtdruckelycke woorden waeren seggende geenen heer Heessel als pastor in Someren te kennen, veel min van hem te dependeren ofte iets uyt synen naem te plegen maer dat sy alles op haer eygen authoriteyt ende als door den heere vicarius daertoe gequalificeert, waren doende; seggende noch verders de opgemelte heeren, dat sy meer dan heer Heessel gequalificeert waeren".

(Zie voort nº. 354.)

(*) **Antonius Cuypers, Paulus Sleuwen, Gerard Verscheuren. (Zie Schutjes Gesch. van het bisdom 's-Hertogenbosch, artikel Someren.)**

F. Akten, verleden voor den notaris Theodorus Alberts.

35. 1684, *Juni* 10.

THOMAS PORTERS, wonende te Aarle, verklaart, »dat hy, uyt vreese van borgemeester tot *Helmont* genoemt te werden, hem van Helmont in den jaere 1671 heeft geretireert gehat binnen den dorpe van Aerle met sijn geheele familie ende dat hy nae sijn vertreck in den raedt tot Helmont beneffens den heer aldaer is gecompareert ende versoght indien men hem wilde verseekeren, dat hy noyt onder eedt van de stadt, 't sy als borgemeester off andersints, soude geëligeert werden, hy daervoor soude aen de stadt voor recognitie betaelen eene somme van 100 ricxdaelders eens ende dat hy, als een coopman van lijnwaedt sijnde, nergent geen lijnwadt als aen de ingesetenen van Helmont soude laeten weven 't welck ter merckelijk profijt van die ingeseten konde verstrekken. Edogh vermits twee à drie leeden daertoe niet wilde resolveeren, soo heeft hy, — als van 't voorschreven burgemeestersampt vervaert sijnde —, aldaer tot Helmont metterwoon niet derven komen wonen maer tot Aerle verbleven".

36. 1685, *Augustus* 23.

JOANNA HOEFFNAEGELS, echtgenoote van Jonker JAN VAN BERLO, wonende te Someren, verklaart, dat ongeveer anderhalf jaar geleden PIETER VAN DER LITH, secretaris van *Someren* en *Asten*, met zachtheid en geweld heeft getracht haar te bewegen tot »vleesselycke conversatie".

37. 1689, *April* 9.

Inwoners van Bakel getuigen, »dat sy noyt hebben gehoort of geweten, dat een persoon noyt drie mael het ampt van borgemeester

binnen *Baekel* bedient heeft alsoo dat Baekel nogh een volckrijck dorp sijnde, aldaer ook stoffs genoegh gevonden wert".

38. 1689, *April* 28.

JAN JACOBS VAN COUWENBERGH, die van Bamis 1666 tot Bamis 1667 met nu wijlen PETER VAN BRUSSEL burgemeester van Helmond was, verklaart »dat hy aen synen medemacker voorseit, om hem van de voorschreven last als borgemeester te ontheffen en alleen op hem te nemen, heeft betaelt en gegeven gehat eene somme van 300 guldens."

39. 1689, *Juli* 2.

Uit de akte blijkt, dat DIONISIUS BUNNEN, (*) wonende te Helmond, de eenige erfgenaam was van zijnen broeder JOHAN BAPTISTA BUNNEN, die alhier op 8 Februari 1688 (**) zonder afstammelingen was overleden en die gehuwd was met CATARINA VAN DER WAERDEN.

(*) Hij overleed te Helmond 21- en werd aldaar begraven 24 Oct. 1697, nalatende zijne wed. ANNA VAN DEN BOOMEN (met wie hij te Helmond gehuwd was 6 Maart 1689) en geene afstammelingen. (Successieboek Helmond en trouwboek in gemeentearchief.)

(**) Hij werd te Helmond begraven op 12 Febr. 1688. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

40. 1690, *April* 14.

Oud-burgemeesters van Helmond verklaren, »dat een armmeester alhier ter stede gecosen word by den heere alhier, predicant (edoch voor deesen by den pastoor), de borgemeesters, schepenen ende dekenen, sijnde vijff leeden ende dat de armmeesters, — soodaenigh gecosen sijnde —, ten minste twee jaeren den ontfanck ende uytgaeve van de armme — oft Heilige-Geest-goederen compt t' admini-

streeren, ende wanneer een ander tot die administratie van als voorschreven is, gesubrogeert werd, dat diegeene, die alsdan de laetste administratie van ontfanck ende uytgaeve gehad heeft, dan ook nogh soo veel ende ten minsten twee jaeren als seconde ende onderregter van den nieu aengestelden ende synen successeur mitsgaeders onder eede van als voorschreven nogh compt te continueeren; jae soodaenigh, dat hy gheen andere bedieninge in die tijt van stadswegen als met synen vryen wille behoefft t'accepteeren, 't sy van borgemeestersschap als andersints".

41. 1690, *Augustus* 7.

»Compareerden WYNANT VAN DER PUTTEN, JOHAN POORTERS ende PETER MATTHIJSSEN SWINCKELS, oudt-borgemeesters alhier, dewelcken, ter instantie van de regeerende borgemeesters, eens deels geerffden ende dekenen deeser steden, getuygden, hoe dat alhier tot *Helmont*, soo des sondaghs als des heylighdaeghs, ordinair twee Roomsche diensten offte missen werden gedaen. Dat te dien eynde op den voorschreven casteele hem bevind ende opgehouden werd eenen Waelschen priester ende dan nogh eenen heer EMBERTUS CRAENENBROEK, ook Roomsgen priester binnen deese stede woonende. Dat het wyders sulcx is, dat hy eerste comparant op sondagh den 30 July 1690, des morgens te clocke omtrent den seven uyren, voor de deure van syne huysinge, staende dight by het casteel, gestaen hebbende, hy gesien ende getelt heeft 28 persoonen, die van de voornoemde casteele waeren gesaementlijk comende ende dat hy een had hooren seggen, dat men op den voornoemden casteele hadde mis gedaen. Ende verclaerde sy twee andere comparanten, dat sy ten voorschreven daege ter selver tijt ten huyse van eenen meester Jan van Vees, alhier ter steede staende regt tegens over den poorte van den casteele alhier, waeren geweest ende dat sy van den voornoemden casteele onder anderen meer hebben sien komen drye en twintigh persoonen, waaronder ende neffens meer anderen waeren eenen JAN VAN DE GRAEFF, EVERT OTTEN, JAN WILLEMS DE KUYPER ende den advocaet PAULUS DE CRANENBROEK mitsgaders eenen ROGIER LOEFF VAN DER SLOOT, inwoonende alhier."

42. 1691, *November* 7.

Uit de akte blijkt, dat eene boerenmeid zich verhuurde voor tien gulden en »alle toebaeth" per jaar.

43. 1691, *December* 17.

Jan Aerts Bisschoppen, ondervorster van Helmond en zijn zoon Jan verklaren, ten verzoeke van jonker LAMBERT MILLINGH VAN GERWEN, schout alhier, »dat sy luyden op eergisteren in haere huysinge, staende ende gelegen in het Biesestraetje alhier, omtrent den avont aen henne taeffel waeren sittende om wat te eeten; dat sy toen den heere requirant geweldigh tot verscheyde reysen hebben hooren roepen ende schreeuwen met deese off diergelyke woorden in substantie: hulp, mort, burgers comt my te hulp". Dat sy daarop uitgecomen wesende, sy gesien hebben, dat den heere grave VAN ARBERGH, heere van dese stadt, van de steene brughe in de Veestraete alhier naer het voorschreven Biesestraetje, — alwaer den voorschreven requirant hem moste retireeren —, was vervolgende ende toen gesien te hebben, dat den heere requirant in 't voorschreve Biesestraetje tegen de muer van Peter Swinckels hem met een misquetton in de hand aldaar most posteeren, hebbende hy heer grave een knecht by hem ende dat den heere grave VAN FREZIJN, broeder van den heere grave van Arbergh, met nogh een dienaer dight daarby in de Veestraete alhier was staende ende dat sy deponenten tusschen den voorschreven heere grave van Arbergh ende hem heere requirant geschooten waren ende gesorght, dat den voorschreven heeren grave van Arbergh hem heere requirant moste verlaeten."

44. 1692, *September* 30.

Uit de akte blijkt, dat LAMBERTUS FLODORP, (*) predikant te *Aarle*, gehuwd was met eene zuster van LAURENS VAN GEMERT, wonende te Helmond en dat de vader van Laurens en van diens zuster was nu wijlen HENDRICK JANSEN VAN GEMERT.

(*) Te Aarle overleden 10-, begraven 14 Mei 1714. (Grafboek Aarle in gemeentearchief van Aarle-Rixtel.)

45. 1693, *November* 13.

Uit de akte is het volgende geslachtslijstje opgemaakt:

AERT VAN DEN GROOTENACKER.

GIJSBERT V. D. GR., gehuwd met:
I. ANNEKE, dochter van JAN VAN LUYTELAER.
II. CATHARINA LIEVENS.

Uit het 1ste huwelijk:
ANNEKE V. D. GR., overleden in 1692, gehuwd met RUTH JORIS VAN DER LAECK, zoon van MATTHIJS.

Uit het 2de huwelijk:
ELISABETH V. D. GR., gehuwd met HERMANUS VERHOEVEN (*) te 's-Hertogenbosch.

Vier kinderen.

(*) **HERMANUS THEODORUS VAN DER HOEVEN, jonkman, geboren te Velp, huwde te Helmond .. September 1667 met ELISABETH VAN DEN GROOTENACKER. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)**

46. 1694, *September* 15.

Mr. TEODORUS ROEFFS, advocaat te Helmond, verklaart, ten verzoeke van NATHANAËL WALRAVEN, (*) predicant aldaar, »dat hy comparant, tsedert dat hy t' synen voordeele schepenenvonnisse van Helmont den 28 October 1683 in cas van injurie ten laste van dº JAN COST, ook gewesen predicant alhier, met eene pecunieele amende van 30 patacons, ten behoeve van den armen, mitsgaders condemnatiecosten geobtineert heeft, sijn uytterste best hadde gedaen gehad omme den geheele inhoude van dien ter executie te stellen dogh niet konnen volbrengen vermits hy dº Cost hem tsedert die tijt van alhier heeft geabsenteert gehad ende in 's-Gravenhage is commen te overlyden soo dat hy comparant denselven noyt met het voortsetten van die executie heeft konnen bereyken."

(*) **Te Helmond overleden 23-, begraven 27 Juni 1729. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)**

47. 1694, *December* 4.

Een inwoner van Lieshout verklaart, ten verzoeke van HENDRICK VAN WINTEROY, drossaard van *Lieshout*, »dat eenen Jan Aerts van der Vennen, tot Lishout ook woonende, verleeden woensdagh, geweest sijnde biddag ende den eersten deser maent, syne huysvrouw Margriet geslaegen hebbende, hy dienzelven dagh ende avont by eenen Aert Goossens aldaer was gegaen ende dat omtrent ter clocke seven uyren van dienselven avont denselven Jan Aerts van der Venne, — soo als hy segde, gehoort te hebben —, uytten voorschreven huyse is weghgehaelt van een menighte jonge knechts ofte jongmans van dat voorschreven dorp ende dat sy den voorschreven Jan Aerts van der Vennen uytten huyse gehaelt hebbende ende ob den hooren blaesende, hy gesien heeft, dat omtrent sijns comparants deure een deel van die knechts hem naer huys leydende, lustigh met roeden offt kleppels hebben afgeslaegen ende dat hy gesien heeft, dat den voorschreven troep een tijt langh ende alsoo slaende, den soogenoembden beyr met hem gejaeght hebbende, met byvoeginge, dat het was omdat hy sijn wijff geslaeghen had ende dat sy niet souden ophouden van hem te slaen ten waere hy belooffden van sulcx niet meer te sullen doen, hy echter dat haevenen eyndelijck ontloopen was. Dat de voorsegde bende daerop met het blaesen van den hooren, als gebruykelijck in sulcken gevallen (edogh niet dat men de luyden soo slaet), hem ten huyse van de voorschreven Jan Aerts van der Vennen hadden vervoegt ende aldaer wyders de moeder van den voorschreven Jan Aerts van der Vennen met een strooywis omwonden hadden, uytten huys gehaelt, deselve met soodanige roeden ende kneppels nogh al meerder slaende, als sy den voornoemden haeren soon gedaen hadden, vermits die bende seyde, dat van dat krakeel ende slaen van haeren soon ende sijn vrou oorsaek te sijn; hebbende deselve aen den voornoemden stroywis gebonden ende ook al slaende, gesleept naar een waeterkuyl ofte poel, voor de deure staende, alwaer den voornoemden soon ende sy is woonende ende dat sy beerjaegers, deselve daerinne souden geworpen hebben indien sulcx niet door een Jasper Paulus met werken ende resistentie ende door hem comparant, als daarby neffens meer andere staende, was beleth geworden dogh met dat de voorschreven Maria Jan

Aelberts te vooren most belooven, dat sy haer leven lanck gheen quaet meer tusschen de voornoemde haer soon ende desselffs huysvroue meer soude stooken."

48. 1696, *Juni* 3.

DIRK VAN OLDEZEE, koopman en oud-burgemeester te Helmond, oud 55 jaren, verklaart ten verzoeke van den abt van *Postel*, »dat hy op verleeden woensdagh agt daegen, geweest sijnde den drye ende twintigste May, is gelogeert geweest tot Turnhout, ter herberge van de weduwe de Visser ende dat aldaer onder anderen meede gelogeert was den heer Pastoor vau *Hees* bij Leendt; dat hy toen gehoort heeft, dat den voornoemden heer pastoor seyde naer den pauselyken internuntius van intentie te wesen te gaan over het jus patronatus van den pastoor van *Someren* ende omme de closterlycke daaruit te houden ende de wereltlyke, waere 't mogelijk, by ende door denselven heer internuntius daerinne te stellen; hebbende den voornoemden heere pastoor aen verscheyde nogh daerby wesende persoonen voorgelesen een requeste aan den voornoemden heere internuntius daarover te presenteeren, daertegens de bysijnde persoonen eenige woorden wisselden, sustineerende het dispositiff van den voornoemden requeste ongefundeert te sijn ende dat daarop de voornoemde heere pastoor van Hees antwoorde: wanneer wy tot ons intentie by den heer internuntius ofte den paus niet en connen geraeken ende dat ons versoeck by denselven wordt affgeslaegen, soo sullen wy ons regt in den Haegh gaen soeken".

49. 1696, *Juni* 29.

Een vijftal inwoners van Helmond verklaart, ter instantie van jonker LAMBERT MILLING VAN GERWEN, schout van *Helmond*, »dat de eerste deponent de saterdaghs voor den laetsten sondagh voor pincxteren voorleden van signeur PETER POELS alhier is versoght geworden om met sijn karre ende paert eenige kerckelycke dingen uyttet Roomsche kerckenhuys van alhier op 't Hout onder Mierlo te vervoeren; dat hy door ordre van als voor hem vervolgens

aghter het voornoemde kerckenhuys alhier met sijn karre ende paert vervoeght had ende aldaer metten voornoemden Peter Poels ende desselffs suster, MARGRIET, queeseI, eenige kerckelyke dingen, soo in een kiste als daerbuyten, heeft opgelaeden ende vervoert naer het Hont aen seekere schuyre aldaer. Ende verclaerden sy hoe dat sy verdere deponenten hen op den tweeden pincxterdagh jongstleeden met eene groote confluentie van honderden van menschen van alhier ende met het aensteeken ende blaesen van een hooren naer de voornoemde schuyre vervought hebben omme aldaer de voornoemde kerckelycke ornamenten, als dese gemeente toebehoorende, wederom herwarts in het voornoemde kerckehuys te brengen; dat sy sulcx ook ten daege voornoemd gedaen hebben, naerdat zy den heere SERVATIUS NIEUWENHOFF alvorens den Roomschen dienst mette selve ornamenten hadden laeten pleegen".

50. 1696, *Juni* 29.

GODERT HOEFFNAGELS, 's lands molenaer te Someren, verklaart ten verzoeke van den abt van *Postel*, »dat hy veele Roomsche diensten van priesters tot Someren (mits hy tot Someren geboren, opgevoet ende wonende is) volgens de plicht van sijn Roomsch gelooff heeft bygewoont ende ook mette selve daegelijcx geconferseert, gelijk nu ook een jaer lanck herwaerts, van ende mette heere MACARIUS VAN HEESSEL, geboortigh van Sint Oedenroy; dat hy van alle desselffs voorsaeten wel van aenstootelijckheeden van 't knielen op de kerckhoven by het begraven ende op de graeven van de dooden heeft hooren leeren dogh dat de voornoemde heer Heessels ter contrarie ende tot naerlaetinge ende vermydinge van sulcx syne voorschreven gemeente heeft vermaent ende gewaerschout gehad omme daerdoor geen redenen van klaghten te geven aen diegheene, dewelcke daerdoor moghten geërgert worden ofte sulcx mishaegen ende alsoo daerdoor de gemeente van Someren buyten schaede te houden".

51. 1697, *September* 27.

In de akte wordt genoemd: FRANÇOIS MARIE grave van BRYAS, heere van *Hollenfelt* enz. als gehuwd met ANNA MARIA HIACINTHA

45. 1693, *November* 13.

Uit de akte is het volgende geslachtslijstje opgemaakt:

AERT VAN DEN GROOTENACKER.

GIJSBERT V. D. GR., gehuwd met:
I. ANNEKE, dochter van JAN VAN LUYTELAER.
II. CATHARINA LIEVENS.

Uit het 1ste huwelijk:
ANNEKE V. D. GR., overleden in 1692, gehuwd met RUTH JORIS VAN DER LAECK, zoon van MATTHIJS.

Uit het 2de huwelijk:
ELISABETH V. D. GR., gehuwd met HERMANUS VERHOEVEN (*) te 's-Hertogenbosch.

Vier kinderen.

(*) **HERMANUS THEODORUS VAN DER HOEVEN, jonkman, geboren te Velp, huwde te Helmond .. September 1667 met ELISABETH VAN DEN GROOTENACKER. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)**

46. 1694, *September* 15.

Mr. TEODORUS ROEFFS, advocaat te Helmond, verklaart, ten verzoeke van NATHANAËL WALRAVEN, (*) predicant aldaar, »dat hy comparant, tsedert dat hy t' synen voordeele schepenenvonnisse van Helmont den 28 October 1683 in cas van injurie ten laste van dº JAN COST, ook gewesen predicant alhier, met eene pecunieele amende van 30 patacons, ten behoeve van den armen, mitsgaders condemnatiecosten geobtineert heeft, sijn uytterste best hadde gedaen gehad omme den geheele inhoude van dien ter executie te stellen dogh niet konnen volbrengen vermits hy dº Cost hem tsedert die tijt van alhier heeft geabsenteert gehad ende in 's-Gravenhage is commen te overlyden soo dat hy comparant denselven noyt met het voortsetten van die executie heeft konnen bereyken."

(*) **Te Helmond overleden 23-, begraven 27 Juni 1729. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)**

47. 1694, *December* 4.

Een inwoner van Lieshout verklaart, ten verzoeke van HENDRICK VAN WINTEROY, drossaard van *Lieshout*, »dat eenen Jan Aerts van der Vennen, tot Lishout ook woonende, verleeden woensdagh, geweest sijnde biddag ende den eersten deser maent, syne huysvrouw Margriet geslaegen hebbende, hy dienzelven dagh ende avont by eenen Aert Goossens aldaer was gegaen ende dat omtrent ter clocke seven uyren van dienselven avont denselven Jan Aerts van der Venne, — soo als hy segde, gehoort te hebben —, uytten voorschreven huyse is weghgehaelt van een menighte jonge knechts ofte jongmans van dat voorschreven dorp ende dat sy den voorschreven Jan Aerts van der Vennen uytten huyse gehaelt hebbende ende ob den hooren blaesende, hy gesien heeft, dat omtrent sijns comparants deure een deel van die knechts hem naer huys leydende, lustigh met roeden offt kleppels hebben afgeslaegen ende dat hy gesien heeft, dat den voorschreven troep een tijt langh ende alsoo slaende, den soogenoembden beyr met hem gejaeght hebbende, met byvoeginge, dat het was omdat hy sijn wijff geslaeghen had ende dat sy niet souden ophouden van hem te slaen ten waere hy belooffden van sulcx niet meer te sullen doen, hy echter dat haevenen eyndelijck ontloopen was. Dat de voorsegde bende daerop met het blaesen van den hooren, als gebruykelijck in sulcken gevallen (edogh niet dat men de luyden soo slaet), hem ten huyse van de voorschreven Jan Aerts van der Vennen hadden vervoegt ende aldaer wyders de moeder van den voorschreven Jan Aerts van der Vennen met een strooywis omwonden hadden, uytten huys gehaelt, deselve met soodanige roeden ende kneppels nogh al meerder slaende, als sy den voornoemden haeren soon gedaen hadden, vermits die bende seyde, dat van dat krakeel ende slaen van haeren soon ende sijn vrou oorsaek te sijn; hebbende deselve aen den voornoemden stroywis gebonden ende ook al slaende, gesleept naar een waeterkuyl ofte poel, voor de deure staende, alwaer den voornoemden soon ende sy is woonende ende dat sy beerjaegers, deselve daerinne souden geworpen hebben indien sulcx niet door een Jasper Paulus met werken ende resistentie ende door hem comparant, als daarby neffens meer andere staende, was beleth geworden dogh met dat de voorschreven Maria Jan

Aelberts te vooren most belooven, dat sy haer leven lanck gheen quaet meer tusschen de voornoemde haer soon ende desselffs huysvroue meer soude stooken."

48. 1696, *Juni* 3.

DIRK VAN OLDEZEE, koopman en oud-burgemeester te Helmond, oud 55 jaren, verklaart ten verzoeke van den abt van *Postel*, »dat hy op verleeden woensdagh agt daegen, geweest sijnde den drye ende twintigste May, is gelogeert geweest tot Turnhout, ter herberge van de weduwe de Visser ende dat aldaer onder anderen meede gelogeert was den heer Pastoor vau *Hees* bij Leendt; dat hy toen gehoort heeft, dat den voornoemden heer pastoor seyde naer den pauselyken internuntius van intentie te wesen te gaan over het jus patronatus van den pastoor van *Someren* ende omme de closterlycke daaruit te houden ende de wereltlyke, waere 't mogelijk, by ende door denselven heer internuntius daerinne te stellen; hebbende den voornoemden heere pastoor aen verscheyde nogh daerby wesende persoonen voorgelesen een requeste aan den voornoemden heere internuntius daarover te presenteeren, daertegens de bysijnde persoonen eenige woorden wisselden, sustineerende het dispositiff van den voornoemden requeste ongefundeert te sijn ende dat daarop de voornoemde heere pastoor van Hees antwoorde: wanneer wy tot ons intentie by den heer internuntius ofte den paus niet en connen geraeken ende dat ons versoeck by denselven wordt affgeslaegen, soo sullen wy ons regt in den Haegh gaen soeken".

49. 1696, *Juni* 29.

Een vijftal inwoners van Helmond verklaart, ter instantie van jonker LAMBERT MILLING VAN GERWEN, schout van *Helmond*, »dat de eerste deponent de saterdaghs voor den laetsten sondagh voor pincxteren voorleden van signeur PETER POELS alhier is versoght geworden om met sijn karre ende paert eenige kerckelycke dingen uyttet Roomsche kerckenhuys van alhier op 't Hout onder Mierlo te vervoeren; dat hy door ordre van als voor hem vervolgens

aghter het voornoemde kerckenhuys alhier met sijn karre ende paert vervoeght had ende aldaer metten voornoemden Peter Poels ende desselffs suster, MARGRIET, queeseI, eenige kerckelyke dingen, soo in een kiste als daerbuyten, heeft opgelaeden ende vervoert naer het Hont aen seekere schuyre aldaer. Ende verclaerden sy hoe dat sy verdere deponenten hen op den tweeden pincxterdagh jongstleeden met eene groote confluentie van honderden van menschen van alhier ende met het aensteeken ende blaesen van een hooren naer de voornoemde schuyre vervought hebben omme aldaer de voornoemde kerckelycke ornamenten, als dese gemeente toebehoorende, wederom herwarts in het voornoemde kerckehuys te brengen; dat sy sulcx ook ten daege voornoemd gedaen hebben, naerdat zy den heere SERVATIUS NIEUWENHOFF alvorens den Roomschen dienst mette selve ornamenten hadden laeten pleegen".

50. 1696, *Juni* 29.

GODERT HOEFFNAGELS, 's lands molenaer te Someren, verklaart ten verzoeke van den abt van *Postel*, »dat hy veele Roomsche diensten van priesters tot Someren (mits hy tot Someren geboren, opgevoet ende wonende is) volgens de plicht van sijn Roomsch gelooff heeft bygewoont ende ook mette selve daegelijcx geconferseert, gelijk nu ook een jaer lanck herwaerts, van ende mette heere MACARIUS VAN HEESSEL, geboortigh van Sint Oedenroy; dat hy van alle desselffs voorsaeten wel van aenstootelijckheeden van 't knielen op de kerckhoven by het begraven ende op de graeven van de dooden heeft hooren leeren dogh dat de voornoemde heer Heessels ter contrarie ende tot naerlaetinge ende vermydinge van sulcx syne voorschreven gemeente heeft vermaent ende gewaerschout gehad omme daerdoor geen redenen van klaghten te geven aen diegheene, dewelcke daerdoor moghten geërgert worden ofte sulcx mishaegen ende alsoo daerdoor de gemeente van Someren buyten schaede te houden".

51. 1697, *September* 27.

In de akte wordt genoemd: FRANÇOIS MARIE grave van BRYAS, heere van *Hollenfelt* enz. als gehuwd met ANNA MARIA HIACINTHA

VAN BROECKHOVEN, douairière van OTTHO FERDINAND grave VAN DIDINGHSTEYN etc. in den lande van Lutrenborgh.

52. 1698, *Augustus* 9.

ANGENITA BOCX, huisvrouw van ZACHARIAS LAMPERS, wonende te Stiphout, verklaart, ten verzoeke van de classis van Peel- en Kempenland, »dat van haren man by haer verweckt sijn vijff kinderen; dat sy in haeren weerwil en spijt heeft moeten gedoogen, dat vier van deselve gedoopt sijn by een Rooms priester, 't welck telkens, zoo haest sy daervan gekraemt hadde, met een behendigheyt tegens haeren wil geschiet was niettegenstaande sy versoght had deselve kinderen by off door een predicant gedoopt moghte worden en daertegens oock telkens geprotesteert dogh te vergeeffs".

G. Akten, verleden voor den notaris Dirck Deckers.

53. 1699, *Maart* 9.

Eenige ingezetenen van Helmond verklaren o. a., »dat juffrouw MARIA VAN ARCKEL, zijnde van de gereformeerde religie, nu omtrent den tijt van 30 jaeren geleden, binnen de stadt is comen te woonen met haer stiefvader d'heer POULUS VOET(*)zaliger, in

(*) Hij noemde zich ook VOETIUS en was gehuwd met ELISABETH DE JOUWER. (Doopboek van den predikant van Helmond in gemeentearchief.)

sijn leven rector en schepen deser stadt; dat de voornoemde juffrouw van Arckel nu omtrent den tijdt van 18, 19 jaeren geleden, heeft beginnen te houden Fransche schoole mitsgaders van eenige handtwercken".

54. 1699, *December* 16.

Verschijnt: »JOHAN DE BENETRU, volentair onder de lijffcompagnie van den heere oversten ende marquis de MADURAN", zoon van wijlen JOHAN DE BENETRU, in leven drossaard van *Helmond*.

55. 1700, *Juli* 4.

Volmacht door THOMAS SPOORWATER, medicine doctor, geboren te Haarlem, wonende te Beek, op ELISABETH VAN DER EEM, huisvrouw van ROGIER baron VAN LEEFFDAEL.

56. 1700, *November* 28.

»Compareerde ELISABETH, huysvrouwe van STEVEN VAN DER LAECK ende JOHANNA MARIA, huysvrouwe van MATTHIJS PEESTATT, beyde alhier woonende, dewelcke, ter requisitie van THEODORUS ALBERTS getuyghden, dat sy op den 16 en 17^{n} deses maents met sijn requirants huysvrouwe geweest waeren tot Venraey, dewelcke hen cortelijck versocht hadde omme aldaer om haer verloopene doghter hen te helpen opsoecken ende de ingesetenen aldaer naer haer schuylplaetse te ondervraegen dogh ondervonden, dat niemant der voorschreven ingesetenen haer wilden off derffden aenwysen, seggende de eene: sy is by den landtdeecken off pastor, den anderen in een nonnenclooster off by d'een of d'andere juffrouw off queesel, soodat sy van niemant de oprechte waerheyt conde ondervinden selffs, dat den scholtus en schepenen aldaer daertoe niet ter baete conde becomen maar wel alle bittere bejegingen dogh dat sijn requirants huysvrouwe selfs soo stout wierde deselve uyt te vorschen naer veele moeyelijckheden en moeyten, die ons onmogelijck dochte van

soo een teer vrouwken te connen uytgestaen werden; selfs mede te hebben moeten hooren, dat de voorschreven haer dochter had geseyt liever in de helle te branden als geus te blyven en diergelycke woorden meer, tot groote commiseratie van haer deponenten niettegenstaende sy oock van de Roomsche religie sijn, sy echter haer verloopen kindt niet hadden konnen weeder krygen".

De doop van Sophia staat niet in het doopboek der Gereformeerde gemeente te Helmond aangeteekend wel die van hare broeders en zuster: HUGO, gedoopt 2 April 1687, ANNA, ged. 29 September 1689 en HUGO, ged. 18 Februari 1691, kinderen van THEODORUS AELBERTS en MARIA VOGELSANGH.

57. 1700, *December* 4.

»Compareerde Jacob Gielen Cuypers, wonende op 't Brouwhuis onder Baeckel, verclaerende, dat heeren schepenen van *Baeckel* indertijt in den jare 1684 sijns attestants moeder zaliger, met naeme Enneke, sijnde alsdoen weduwe van sijns attestants vader zaliger, met name Gielen Cuypers, hebben geëligeert ende aangestelt tot het borgemeestersampt tot Baeckel ende dat sijn broeder Willem Gielen Cuypers het borgemeestersambt voor syne moeder zaliger heeft bedient ende waergenomen".

58. 1701, *Maart* 21.

»Compareerde juffrouw ANNA DE HAES, huysvrouwe van seigneur JOACHIMUS KETS, notaris ende procureur, MAGDALENA VAN GELDROP, huysvrouw van WILLEM HUYBERTS VERSPAGET, MARIA VAN ESCH, huysvrouwe van JAN TEUNISSEN VAN VIJFFEYKEN, oud-borgemeester ende ISABELLA CORSTAENS, weduwe wylen JACOB DE MATER, in sijn leven kuster der gereformeerde kercke, dewelcke ter instante van de heer AUGUSTINUS KENNIS, Roomsch priester tot *Helmondt*, verclaerden de eerste in ordine attestante, dat eenigen tijt te vorens dat SOPHIA AELBERTS sigh hadde begeven naer Venraey ende alsoo de gehoorsaemheyt van

haer ouders onttrocken, sy attestante gehoort heeft, dat opgemelte Sophia het huys van haer ouders hadde verlaeten; dat sy dit gehoort hebbende, bedught sijnde off de voornoemde Sophia tot quade conversatie mochte comen, sy uyt enckele liefde ende mededogentheyt tot haeren evennaesten haer heeft begeven ten huyse van THEODORUS AELBERTS, vader van de voornoemde Sophia, ende aldaer heeft in gespreck geweest met MAGDALENA VOGELSANCK, suster van de huysvrouwe van de voornoemde Aelberts, presenteerde sy aen de voornoemd Magdalena, aldaer by Aelberts ten huyse wonende, de vrientschap tusschen de voornoemde Sophia ende haere ouders te willen effectueren ende herstellen ende alsoo haer Sophia weder thuys doen comen, ingevalle vindbaer mocht wesen; dat de voornoemde Magdalena refuserende alsoo den aengeboden dienst, daerop tot antwoort gaff dese ofte diergelycke woorden: dat sy, — denoterende daermede Sophia —, daer voor de deur stondt, ick soude de deur toestooten ende wy souden se in huys niet begeeren. Verclarende sy attestante verders, dat eenigen tijt daernaer, een dagh à vier voor het vertrek van Sophia naer Venraey, sy is gecomen aen het huys van den meergemelten Aelberts; dat aldaer ter selver tijt in stilte heeft gevonden ende sien sitten naeyen Sophia AELBERTS; dat daarneffens sat en naeyde MARIA VOGELSANCK, moeder van de voornoemde Sophia; dat op het incomen van de attestante in dese oft wel als daer aan de winckel stondt, de voornoemde Maria Vogelsanck tegen haer dochter Sophia seyde dese ofte diergelycke woorden in substantie: »wat heeft men leets met een kindt, 't is geck, dat men seydt blijft, gaet ende legt u ding daer neder en gaet aenstonts wegh", hetselve tot verscheyde reysen repeterende, waerop de attestante antwoorde ende seyde: »Sophike, hoe maecktet soo met u ouders?"; dat daarop Sophia antwoorde: »ick sal my te winter uytwinteren en zal tegens den somer alsdan vertrecken", waerop de attestante is vertrocken. En verclaert de tweede attestante daeghs te vooren, dat men gehoort heeft, dat Sophia Aelberts was vertrocken ende haer uyt de gehoorsaemheyt van haer ouders hadde begeeven, te sijn gecomen aan het huys van Theodorus Aelberts ende aldaer gehoort te hebben eenige verschillige woorden tusschen de ouders ende de voornoemde Sophia; dat sy attestante, trachtende tusschen beyde te spreecken en deselve te vereenigen, sy attestante door de huysvrouw van Aelberts tot

antwoort kreegh: »swijgt stil, vrouw Verspaget, want gy sult geen danck hebben"; dat sy attestante daerop is vertrocken ende gegaen is ten huyse van de derde attestante in dese, sijnde de naeste naerbuyr ende maer een planck tusschen beyde het vertreck van Aelberts ende de derde attestante, verclarende de tweede en derde attestante daerop aenstonts jammerlijck te hebben hooren roepen de meergemelte Sophia: »och vrouw Verspaget, hoort hoe se met my leven ende hoe sy my traeteren, sy soecken my te vermoorden ende de keel toe te douwen" ende haer seer jammerlijck verders hooren lamenteren ende om genade haer vader ende moeder biddende, hebben sy attestante des niettegenstaende gehoort seer groot rumoer even en alleens off er iemandt tegens de trap, kelder ofte geut wierde aangestooten; voegende de derde attestante daer nogh dit by, dat, als de voornoemde Sophia daeghs daeraen nu was vertrocken, sy derde attestante in 't bywesen van de vierde attestante aen haere huyse is in gespreck geweest met de moeder van de voornoemde Sophia ende haer suster ende discourerende van 't weghgaen van Sophia, sy derde attestante aen de voornoemde moeder seyde: »ick geloove, dat Sophia uyt de stadt niet en is, soekt ofte laet eens soecken op de camer van mijnheer BENETRU ofte SPIRINX daer sal de se naer alle apparentie vinden"; waerop de moeder en haer suster antwoorde: »wy begeeren se niet wederom in huys te hebben ofte onder onse oogen te sien". Verclarende de derde attestante nogh verders, dat sy den tijt dat sy beneffens Aelberts gewoont heeft, sijnde omtrent 8 jaeren, doorgaens gehoort heeft, dat Aelberts met sijn huysvrouw ende suster verschillige woorden hadde, soo verre, dat soo nu en dan daeruyt een geveght metten anderen ontstont dogh voornamentlijck de twee laetste jaeren ende het effect van dien, als blauwe oogen, te hebben gesien ende oock haer op het geroep van de vrouw te hebben gescheyden".

59. 1701, *Mei* 30.

GEERTRUY VAN DER WAERDEN, zich fort en sterk makende voor hare zuster, ANNA VAN DER WAERDEN, verhuurt een huis, gelegen achter de kerk te Eindhoven en tot nu toe bewoond door Anna van der Waerden voornoemd, aan JACOB FRANÇOIS DU PUY, kapitein-luitenant reformé.

60. 1701, *Juli* 28.

Uit eene verklaring, door ouden van dagen afgelegd, is het volgende geslachtslijstje op te maken:

ADRIAEN PORTERS.

AERT PORTERS, schepen en (1613) kerkmeester van *Helmond*, overleden aldaer 1619 en begraven in de kerk onder eene zerk met zijn wapen.

JAN PORTERS.

I. THOMAS PORTERS, (1701) leen- en klein cijnsheer, wonende te Aarle-Rixtel.

II. JUDIGH PORTERS, gehuwd met PIETER ALBERT LEQUINT, procureur bij het parlement van Doornik.

III. MAGDALENA PORTERS, gehuwd met NICOLAES DE BERCKER.(*)

(*) Nicolaas de Bercker huwde te Helmond 20 December 1665 met Magdalena Poirters. Bij het huwelijk was tegenwoordig JOOST POIRTERS, oom der bruid. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

61. 1701, *Juli* 28.

Jan Verspaget, burger te Helmond, verbindt zich als soldaat jegens PIETER JANSSEN, luitenant onder de compagnie van den kapitein DEBEDARRIDES onder het regiment van den kolonel LINTSTOCK, ten dienste dezer landen, voor den tijd van twee jaren tegen een handgeld van tien ducatons en eene bezoldiging van twee guldens per week.

62. 1701, *October* 6.

Twee timmerlieden te Gerwen verklaren, ten verzoeke van geerfden van Nuenen, Gerwen en Nederwetten, »dat tot invordering van den houtschat over de voorschreven dorpen alle jaeren sijn aengestelt

geweest ende alnogh aengestelt collecteurs; dat sy deponenten dien impost oock alle jaeren van boomen ende ander houdt, by hun gecoght, ten vollen hebben betaelt aen de collecteurs".

63. 1701, *December* 12.

JOHANNA VAN RAVESTEYN, weduwe van PETER VAN DEN GROOTENACKER, wonende te Helmond, verhuurt een huis, gelegen aan de Markt te Helmond, voor eene som van 47 gulden 's jaars aau QUIRINUS BOSMANS, burger dezer stad.

64. 1702, *Maart* 31.

Mevrouw CATHARINA VAN DER WAERDEN, huisvrouw van den weledelgeboren heer THOMAS VAN WEESE, verhuurt onroerend goed onder Stratum.

65. 1702, *April* 1.

THOMAS PORTERS, leen- en cijnsheer en koopman te Aarle-Rixtel, doet afstand van het recht van tocht, dat hij hebben mocht op de goederen van zijn zoon GOVAERT PORTERS, in huwelijk verwekt bij wijlen GEERTRUY WELTEN HANEGRAEFF.(*)

(*) 23 Dec. 1685 werd [te Aarle begraven de huisvrouw van Thomas Poirters. (Grafboek Aarle in gemeentearchief aldaar.)

66. 1702, *April* 10.

Uit de akte blijkt, dat MARIA ELISABETH VAN DEN GROOTEN-ACKER(*), weduwe zijnde van WILLEM COLEN, woonde te Helmond aan de Markt in het huis genaamd de Valck, dat zij aldaar wonende, is getrouwd met LAMBERT DE CRUYFF(0). dat zij als weduwe

---

(*) Zij overleed te Helmond 2 December 1730. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

(0) LAMBERT DE KRUYFF, zoon van DIRCK, jonkman van Rotterdam, huwde te Helmond 16 Augustus 1687 met Maria Elisabeth van den Grootenacker, weduwe van Willem Colen, in leven burgemeester van Helmond. (Trouwboek van Helmond in gemeentearchief.)

van de Cruyff, woonde in een ander huis aan de Markt te Helmond en aldaar nog woont met haren derden man GEORGE ORMY VAN MARCQUELY.(*)

(*) Jonker George Ormy de Marquely, jonkman, huwde te Helmond 4 Sept 1695 met Maria Elisabeth van den Grootenacker, weduwe van Lambert de Cruyff. (Trouwboek als voor.) Hij overleed te Helmond 26- en werd aldaar begraven 30 Juli 1723. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

67. 1702, *Juli* 26.

Volmacht door JOHANNA VAN RAVESTEYN, weduwe van PETER VAN DEN GROOTENACKER, wonende te Helmond, op hare kinderen, ANDRIES— en MARIA ANNA VAN DEN GROOTENACKER, tot het verhuren van hare onroerende goederen, gelegen in het graafschap Megen, land van Ravestein en elders.

68. 1702, *September* 23.

THOMAS BERESTEYN, heer van *Mouwerik* etc., verpacht zijne onder Helmond gelegen hoeve, genaamd Bijstervelt, tegen een »voorlijff" van 25 gulden en eenen jaarlijkschen pacht van 70 vaten rogge.

69. 1702, *October* 4.

Testament van juffrouw GEERTRUY VAN DER WAERDEN, wonende te Eindhoven, »sijnde swack ende debil van lighaem".

Zij herroept haar testament, verleden voor den notaris m^r^. JAN ROBERT te Reden.

In het testament worden genoemd: CATHARINA VAN DER WAERDEN, hare zuster, echtgenoote van THOMAS VAN WEESE, juffrouw ANNA VAN DER WAERDEN, hare zuster, wonende te Eindhoven, WILHELMINA VAN DER WAERDEN, hare zuster, huisvrouw van JOHAN BABTISTA VAN DUNGEN, medicine doctor te Eindhoven, MARIA VAN DER WAERDEN, hare zuster, huisvrouw van CASPAR CORTENIERS, LAMBERTUS- en MARIA ANNA CORTENIERS, kinderen der laatstgenoemde echtelieden.

70. 1703, *Februari* 17.

JOHAN COLEN, koopman te 's-Hertogenbosch, verhuurt aan ADRIAEN VAN GRINSVEN, commies van 's lands tol te Helmond, een huis c. a., gelegen aan de Markt te Helmond, »genaemt den leeuw dogh alwaer uyt is hangende den wintmolen", voor 60 gulden 's jaars.

71. 1703, *April* 20.

Huwelijks voorwaarden tusschen ADRIAEN DE BEVER, schepen van *Eindhoven*, weduwnaar van MARIA WINKELS, die weduwe was van WILHELMUS VOLDERS, in leven procureur der stad Eindhoven, ter eener- en ANNA PORTERS, minderjarige dochter, geboren en wonende te Aarle-Rixtel, bijgestaan door haren vader THOMAS PORTERS, ter andere zijde.

72. 1703, *Mei* 28.

Als erfgenamen van PAULUS KENNIS en zijne echtgenoote MARIA DIELIS worden genoemd: JACOBUS REYNS, gehuwd met HELENA QUERS;

diens oom THOMAS PORTERS, als vader en voogd van de minderjarige kinderen, verwekt bij wijlen zijne echtgenoote ISABELLA ROBERT;

mr. PETER KENNIS;

de kinderen van diens zuster ELISABETH KENNIS;

JOOST KENNIS en de andere kinderen van wijlen DIRCK KENNIS;

FRANÇOYS DE COS, als gehuwd met MARIA KENNIS.

De goederen, tot de nalatenschap behoorende, lagen te Middelburg.

73. 1703, *September* 22.

Huwelijks voorwaarden tusscben ADRIAEN VAN BOCXTEL, oudburgemeester van Helmond, weduwnaar van CHRISTINA VERHEES

en GEERTRUY VAN DEN BOOMEN, weduwe wijlen BARTEL VERSPAGET. (*)

(*) **BARTEL VERSPAGET, zoon van HENDRIK, huwde te Helmond 8 Juli 1691 met Geertruy van den Boomen, oud 31 jaren. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)**

Adriaen van Boxtel, weduwnaar van Christina Verhees, huwde te Helmond 7 October 1703 met Geertruyt van den Boomen, weduwe van Bartel Verspaget, geboren te Helmond. (Trouwboek als voor.)

74. 1703, *October* 4.

Dading tusschen ANNA DE HAES, weduwe van JOACHIMUS KETS, in leven notaris en procureur te Helmond en CHRISTINA VAN HAENDEL, weduwe van ROGIER LOEFF VAN DER SLOOT,(*) in leven gewoond hebbende aldaar, waarbij geëindigd wordt een verschil omtrent het bedrag van door Joachim Kets verdiend salaris.

(*) **Rogier Loeff van der Slooth, jonkman, huwde te Helmond 26 Februari 1679 met Christina van Haendel, jonge dochter. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)**

75. 1703, *October* 9.

Volmacht door THOMAS PORTERS, leen- en cijnsheer en koopman te Aarle-Rixtel, op zijne echtgenoote ANNA VAN ELTEN.

76. 1703, *October* 21.

Volmacht door JOHANNA VAN RAVESTEYN, weduwe PETER VAN DEN GROOTENACKER, wonende te Helmond, op haren zoon JOHANNES VAN DEN GROOTENACKER, medicine doctor alhier, tot het aangaan eener transactie met jonker JORIS ORMY VAN MARCQUELY.

77. 1703, *December* 11.

JOHANNA VAN RAVESTEYN, weduwe van PETER VAN DEN GROOTENACKER te Helmond, verhuurt het huis »de Valck" aldaar voor 32 gulden 's jaars.

78. 1703, *December* 31.

Volmacht door HENDRICK DECKERS, secretaris van *Beek*, op zijn zoon GERARDUS DECKERS, drossaard van *Beek* en *Lieshout*, om voor hem op te treden in de nalatenschap zijner dochter CORNELIA DECKERS, in leven gehuwd met MARCELIS VAN DER ELSEN wonende te Haarlem.

79. 1704, *Januari* 30.

»Mr. THEODORUS FRANCISCUS SCHENAERTS, licentiaet in de reghten ende president-schepen tot *Aerle-Rixtel*, als het erffrecht competerende van het schrijffampt ofte secretarye der heerlijckheyt *Beeck* by Aerle", had die secretarie, »vermits afflyvigheyt van HENDRICK DECKERS, gewesene secretaris aldaer, geconfereert op GERARDUS DECKERS, desselfs soon, drossaert aldaer". Gerardus Deckers belooft alsnu, voor het geval de approbatie der hoogmogenden wordt verkregen, de secretarie in persoon te zullen bedienen en daarvoor jaarlijks te zullen betalen eene som van 60 Carolusgulden ad 20 stuivers het stuk.

80. 1704, *Februari* 17.

Volmacht door HENDRICK DECKERS te Beek en ARNOLDUS LEEMANS, als gehuwd met MARIA DECKERS, te Helmond, als erfgenamen van hunnen vader HENDRICK DECKERS, in leven secretaris, notaris en schoolmeester te *Beek*, alsmede collecteur van het klein zegel over het kwartier van *Peelland*, op hunnen broeder en medeerfgenaam, GERARDUS DECKERS, drossaard en secretaris van *Beek*, om te procederen tegen MARCELIS VAN DER ELSEN, die gehuwd is geweest met hunne zuster CORNELIA DECKERS.

81. 1705, *September* 10.

Verklaring van verschillende ingezetenen van *Stiphout*, hoe veel elk hunner heeft ontvangen van HENDRICK DRIESSEN HOUBRAECKEN en WILBERT HENDRICX (die te *Stiphout* burgemeesters

waren van Paschen 1703 tot Paschen 1704) als vergoeding van de schade, veroorzaakt door »de inlogeringe van vier compagnien paerden sapisse ruyterye ter dienste deser landen, den 5 en 6^{en} Juny des jaers 1703 binnen *Stiphout* vernacht hebbende".

82. 1705, *September* 10.

Volmacht door WILBORT HENDRICX en HENDRICK DRIESSEN HOUBRAECKEN (die van Paschen 1703 tot Paschen 1704 burgemeesters van *Stiphout* waren) op VICTOR BREY, procureur te 's Gravenhage, ten einde namens lastgevers voor den raad van Staten te procedeeren tegen drossaard en schepenen der heerlijkheid *Stiphout* (waarschijnlijk in de zaak bij de voorgaande akte bedoeld).

83. 1705, *September* 16.

»Compareerden NATHANAEL WALRAVEN, predicant, JOHAN VAN OMMEREN, ontfanger der convoyen en licenten, ARNOLDUS LEEMANS. diaken der gereformeerde gemeente, joncker JOHAN WINTEROY, ANTHONY GINHOVEN, schoolmeester, CORNELIS SIMONTS, ingebieder, GERARD DE MATER, koster, mevrouw ANNA LEONORA VAN BRAKEL, weduwe wylen den heer HENDRICK VAN WINTEROY, SUSANNA CATHARINA, (*) huysvrouw van den heer predicant WALRAVEN, DINA WINTEROY, weduwe van wylen de heer BOUDEWIJN CURTIUS, ELISABETH WINTEROY ende ISABELLA VAN DIEREN, huysvrouwe van den voornoemden ANTONY GINHOVEN, allen ledematen van de gereformeerde gemeente ende ingesetenen deser stadt, verclaerende haar op heden voorgecomen te sijn door de vier gecommitteerdens uyt de magistraet der stadt 's-Bosch seeckere requeste, aen haer hoog mogende de heeren staten-generael der vereenigde Nederlanden, gepresenteert op den naeme van de Roomsche ingesetenen der stadt 's-Bosch ende geteekent by seeckere PIETER VAN DER KERKHOFF, houdende in substantie, dat THEODORUS AELBERTS, gewesene notaris en procureur tot *Helmont* en syne huysvrouwe haer soodanigh hebben

(*) SUSANNA CATHARINA HELDEVIER.

vergeten in de morgendrancken, datter voor haer kinder geen broot in huys was; dat haer dochter SOPHIA AELBERTS om eenighsints haer onderhoudt te vinden haer alsdoen heeft beginnen te rueren met kaffien off mutsen te maecken; dat sy in die tijt open acces heeft gegeven aen alle jonge luyden der voorgemelde stadt en wel voornamentlijck aen de domestycquen van den grave van Arberg, heer van Helmondt; dat een van deselve domestycqen familieaerlijck met haer heeft omgegaen etc,; alle welcke poincten sy deponenten op henne eere ende vromigheyt, in plaetse van eede, verclaeren onwaeraghtigh ende gefingeerde leugenen te sijn, uytgenomen, dat den voornoemden notaris Aelberts door de menighvuldige occasien soo nu en dan des morgens wel een glaesie brandewijn off eenige andere gedistileerde wateren heeft genomen dogh nooyt soodanigh, dat hy sijn selven daerinne soo te buyten soude hebben gegaen, dat alles soude hebben verquist ende daer veroorsaackt, dat in sijn huys brootgebreck geleden soude sijn geweest."

84. 1705, *October* 26.

»Compareerden DIRCK MICHIEL HOUTS, gewesene borgemeester, oudt-president-schepen ende lest Heilige-Geest-meester van *Aerlen*, oudt omtrent de 71 jaeren, woonende tot Aerlen ende JAN JOOSTEN VOGELS, oudt omtrent de 60 jaeren, boortigh ende meesttijdts gewoont hebbende tot Aerlen, altans tegenwoordigh woonende tot Lieshout, diewelcke, ter instantie van juffrouw HENDRINA CONINCX, weduwe van den heer ende meester THEODORUS ROEFFS, advocaat ende in sijn leven gewesene rentmeester van den adelycken huyse van Helmont cum suis, hebben getuyght, dat sy van haere voorsaeten hebben hooren seggen ende verhaelt, dat die groote pastoraele tiende tot *Aerlen* toebehoort hebbende aen het capittel van *Eyndhoven* ende nu toebehoorende aen den successeuren off erffgenamen van den lest gewesenen coninck van *Engelant*, hooghlofflycker memorie, den last oft pacht der graenen ende andersints, die de kerckmeesteren van Aerle daeruyt jaerlijcx trecken off prouffiteren tot reparatie van de kercke van *Aerlen*, soude ten behoeve van de kerck van Aerlen aengecomen sijn door contract, tusschen regenten van Aerlen ende der kercke aldaer mettet capittel van Eyndhoven gemaeckt, tot reparatie der kercke van Aerlen ende dat sy attestanten ook van

henne voorsaten hebben verstaen ende gehoort, dat de canonicken van *Eyndhoven* binnen Aerlen voor den tijt van de reductie van den Bosch den pastoir tot *Aerlen* altijt hebben gestelt."

85. 1706, *Januari* 8.

JOHAN VAN OMMEREN, DIRCK DONCKERS, als gehuwd met AGNETA VAN OMMEREN, WILLEM VAN OMMEREN(*) en NICOLAAS VAN OMMEREN(**) bieden den notaris het gesloten testament hunner overleden ouders, WILLEM VAN OMMEREN en GETRUYT CLAESSEN, aan. Na opening blijkt, dat het is geschreven te 's-Hertogenbosch op 10 Mei 1702.

Het testament was gesloten met vijf afdrukken in lak. Vier daarvan vertoonen het wapen VAN OMMEREN, zooals men dat vindt afgebeeld in Aug. Sassen, Geschiedenis van de schutterij der kolveniers te Helmond plaat 1, met de figuur uit het schild tot helmteeken.

Het andere vertoont een wapen: gedeeld I een keper, van boven vergezeld van twee harten en tusschen de beenen van een wassenaar; II een vogel op een berg staande. Op het schild (zonder helm) eene vlucht, waartusschen een wassenaar.

(*) Gedoopt te Helmond 5 December 1679. (Doopboek van den predikant van Helmond in gemeentearchief.)

(**) Gedoopt te Helmond 7 September 1681. (Doopboek als voor.)

86. 1706, *Januari* 30.

Testament van CATHARINA VAN DER WAERDEN, huisvrouw van THOMAS VAN WEESE, wonende te Driel. Zij maakt legaten aan hare zusters, ANNA- en GEERTRUY VAN DER WAERDEN. Nog worden in de akte genoemd wijlen hare zuster MARIA en doctor VAN DUNGEN, gehuwd met eene zuster der testatrice. Het testament bevat voorts de vreemde bepaling, dat, — voor het geval CASPAR DE VOOGHT, gehuwd met JOHANNA SCHRIECK, (*) nicht der testatrice,

---

(*) Uit het huwelijk van Caspar de Voocht en Johanna Maria van Schrieck was op 13 Januari 1705 te Eindhoven gedoopt MARIA ELISABETH THERESIA DE VOOCHT. (Doopboek van den pastoor te Eindhoven in gemeentearchief aldaar.)

zonder afstammelingen mocht komen te overlijden en zijne weduwe zoude hertrouwen met BERNARDUS VAN HOUTUM —, deze al hare rechten op de nalatenschap der testatrice zal hebben verloren.

87. 1706, *Februari* 8.

»Compareerde signeur GOYART VOET, borger ende coopman, GIJSBERT VAN DEUTECUM, president-schepen ende NICOLAES ROOS, schepen deser stadt, sijnde de twee laetste deponenten van de gereformeerde religie, dewelcke, ter instantie ende requisitie van den heer HIEROMINUS RAVESCHOT, abt van *Postel*, verclaerden, dat sy deponenten in de maent van Juli des jaers 1701 sijn geweest tot Brussel, ten huyse van den heere resident HULST ende aldaer gesien hebben SOPHIA ALBERTS, dochter van den notaris THEODORUS ALBERTS ende gehoort, dat de voornoemde heere HULST haer examineerde ende onder meer anderen vraeghde off sy door de heer AUGUSTINUS KENIS, Roomsche priester tot *Heltmont*, ofte door iemant anders was geseduceert tot het verlaten van haere ouders ende het veranderen van religie; dat de voornoemde Sophia Aelberts daerop antwoorde dese ofte diergelycke woorden in substantie, dat sy daertoe door de heer Kennis ofte door niemant anders was verleyt maer ter contrarie, dat sy met de heer Kennis haer leven niet hadde gesproocken. Verders verclaeren sy deponenten, dat sy van het eerste tot het laetste by de voornoemde examinatie sijn geweest ende dat sy de voornoemde Sophia Aelberts niet hebben hooren seggen, dat sy gelt van den meergenoemden heer Kennis soude hebben genoten nochte haer daervan een woort hebben hooren spreecken."

88. 1706, *April* 17.

Inventaris van de zaken, nagelaten door RUDOLPH WILHELM RIJNHARDT, in leven kapitein in het regiment van den kolonel IVOY, ten dienste dezer landen, opgemaakt ter requisitie van JACOB CROESER, »contrarolleur der convoyen ende licenten tot Grave, als momboir over TOBIAS REYNHARDT, onmondigen broeder van den overledene."

89. 1706, *April* 18.

Volmacht door »NICOLAES VAN OMMEREN, cadet onder de compagnie van den heere capiteyn JOHAN PIJLL, regiment blauwe guarde te voet ten dienste deser landen", op »DIRCK DONCKERS, commijs-contrarolleur der convoyen ende licenten alhier", tot regeling der nalatenschappen van de ouders van den lastgever.

90. 1706, *Mei* 3.

»Compareerden JAN VAN ENGELANDT ende REYNIER VAN DER WAERDEN, schepenen van NUENEN, dewelcken, ter instantie en requisitie van den heer JOHAN DRAECK, erffsecretaris van *Nuenen*, *Gerwen* ende *Opwetten* etc., verclaerende, dat sy deponenten, tsedert dat den requirant de voornoemde secretarye van de weduwe van wylen den heer BARTHOLOMEUS LOVENS by coop vercregen heeft, de heer ABRAHAM TEMPELAER, jegenwoordigh de gemelde secretarye bedienende, soo dickwils als wegens den voorseyden coop discoursen quamen voor te vallen ende tot verscheyde reysen hebben hooren seggen, dat hy Tempelaar de voornoemde secretarye voor sijn leven heeft ende dat hy daervan ook niet affstaen sal ofte datter eerst meerder om soude gaen".

91. 1706, *Juni* 11.

»Compareerden Marten Tijssen, out omtrent 97 jaeren" (en nog negen anderen) »alle inwoonders op 't *Hout*, dewelcke, ter instantie en requisitie van schepenen, borgemeesters, arm- ende kerckmeesters van *Mierlo*, verclaerden, dat sy deponenten nooyt geweten hebben ofte dat haer nooyt kennelijck is geweesen ende dat oock nooyt van haere ouders, voorouders ofte van andere oude luyden hebben hooren seggen, dat de ingesetenen van *Mierlo* eenige gedwongen diensten aen de heeren ofte vrouwen van *Mierlo* ooyt sijn verschult geweest oft alsnogh soude sijn verschult ofte dat deselve voor haer hebben gedaen maer ter contrarie, dat soo wanneer imant van de ingesetenen van *Mierlo* eenige diensten voor de heeren oft vrouwen van Mierlo gedaan hebben, dat sulcx is geschiet uyt vryen wille van de inge-

setenen ende dat sy daervoor door de heeren oft vrouwen van *Mierlo* telckens wel en tot haer contentement sijn getracteert geworden ende dat diegenen, die niet geliefden te compareren ofte daervoor diensten te doen, daertoe geensints sijn gedwongen geworden".

92. 1706, *Juni* 28.

Volmacht van MARIA ANNA VAN DEN GROOTENACKER, wonende alhier, bijgestaan door GERARD DECKERS, drossaard van *Beek* en *Lieshout*, haren gekozen momboor, op JOHANNES VAN DEN GROOTENACKER, medicine doctor alhier, om met deze, met ANDRIES VAN DEN GROOTENACKER, hare broeders, en met jonker GEORGE ORMY DE MARQUELY, als man en momboor van MARIA ELISABETH VAN DEN GROOTENACKER, hare zuster, te deelen de nalatenschap van wijlen hun vader.

93. 1706, *Augustus* 27.

Testament van de echtelieden ARNOLDUS LEEMANS en MARIA DECKERS. De man lag ziek te bed.

94. 1704, *September* 23.

Twee inwoners verklaren, »dat den heer deser stadt is competerende den merckttol en dat genoemde heer deselven merckttol alhier diverse jaeren heeft verpaght ofte van synent wege heeft laten verpaghten".

95. 1705, *Januari* 12.

Volmacht door FLORIS VAN EYCK, heer van *Mierlo*, als gehuwd met FLORENTINA MARIA VAN GREVENBROECK, oudste dochter van wijlen ERASMUS VAN GREVENBROECK, in leven heer van *Mierlo*, op BARBARA VAN SCHERPENZEEL,(*) vrouwe van *Mierlo* en weduwe van genoemden Erasmus van Grevenbroeck.

(*) Zij overleed te Mierlo 28 December 1735. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

96. 1705, *Maart* 6.

Inventaris der nalatenschappen van de echtelieden HENDRICK DECKERS, in leven secretaris van *Beek* en CATHARINA DE BERCKER.

97. 1705, *Juni* 26.

Ouden van dagen verklaren, ten verzoeke van schepenen van Mierlo, »dat sy nooyt hebben geweten, dat de electie van de borgemeesters tot *Mierlo* te eeniger tijt heeft gestaen aan de respective heeren of vrouwen van Mierlo nogh aen de respective heere quartierschouttetten ofte officieren maer ter contrarie alleen aan schepenen van Mierlo, sulcx dat die de borgemeesters aldaer van alle oude tyden hebben geëligeert ende dat op derselver electie by de respective heeren, schouttetten ofte derselver geauthoriseerden aldaer die borgemeesters den behoorlycken eede, ten overstaen van schepenen van Mierlo, is affgenomen".

98. 1705, *Juli* 23.

Volmacht door PIETER DE CORT, drossaard van *Mierlo* en *Vlierden* en secretaris van *Bakel* en *Vlierden* enz., op zijn zwager, JOHAN COENRAED CLASING, predikant te *Lemgo* en op zijn neef, GERARD VEERMAN, koopman te Bremen, om den lastgever, als in huwelijk hebbende MARGARETHA GERBADE, te vertegenwoordigen in de nalatenschap van haren vader, HERMANUS GERBADE, in leven predikant der Lievevrouwenkerk te *Bremen*.

99. 1706, *September* 25.

Volmacht door JOHANNES VAN TEMSVELT de jonge, commies van den tol binnen deze stad, op CHRISTINA VAN GRIENSVEN(*),

---

(*) JOHANNES VAN TEEMSVELT, geboren te Breda, oud 21 jaren, zoon van JOHANNES VAN TEMSVELT, majoor, huwde te Helmond 29 April 1706 met Christina van Grinsven, geboren te 's-Hertogenbosch, oud 26 jaren, bijgestaan door hare zuster, SOPHIA ELISABETH VAN GRINSVEN. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

zijne huisvrouw, tot verkoop eener obligatie, ten laste van het gemeene land.

100. 1706, *December* 18.

Mr. THEODORUS FRANCISCUS SCHENAERTS, licentiaet in de rechten en oud-president-schepen van Aarle-Rixtel, competeerde »het erffrecht van het schrijffampt ofte secretarye van *Aarle-Rixtel*, *Lieshout* ende *Stiphout*". Hij had dit na het overlijden van ADRIANUS WILHELMUS RIJERS(*), in leven secretaris van de gemelde dorpen, voor het leven »geconfereert" op diens zoon JOHANNES WILHELMUS RIJERS(**). Deze, bijgestaan door zijne moeder, CATHARINA ROEFFS, weduwe van Adrianus Wilhelmus Rijers voornoemd, verschijnt bij deze akte en belooft de voornoemde secretariën gedurende minstens een jaar in persoon te zullen bedienen. Johannes Wilhelmus Rijers betaalde voor het schrijfambt voornoemd eene som van duizend Carolusguldens en was voorts schuldig eene jaarlijksche recognitie van honderd vijftig dier guldens, allen gerekend tegen twintig stuivers het stuk.

(*) Hij overleed te Aarle 12- en werd begraven te Helmond 15 Dec. 1706. (Grafboek Aarle in gemeentearchief aldaar.)

(**) Hij werd vermoord 19- en begr. te Helmond 22 Aug. 1714. (Grafboek Aarle in gemeentearchief aldaar.)

101. 1707, *Februari* 1.

ADOLPH VAN DER MEULEN(*), heer van *Rixtel* etc., verkoopt aan HENDRICK VAN DER MEULEN, molenaar te Aarle, den windmolen met molenhuis, erf en hof, groot samen omtrent drie loopensen en liggende te *Aarle*, voor 5000 Carolus-guldens.

(*) Hij was gehuwd met JOHANNA 't HOOFF. (Doopboek van den predikant van Bakel in gemeentearchief aldaar.)

102. 1707, *Februari* 5.

DANIEL MAKKALLA de jonge, drossaard van *Stiphout* en ABRAHAM TEMPELAER, secretaris van *Nuenen*, verklaren: dat Daniel Makkalla

van 1678 tot 1685 is geweest stalhouder van *Mierlo*; dat diens vader het stadhouderschap heeft bekleed gedurende de zes daaraan voorafgaande jaren; dat eenige jaren nadat Makkela de jonge was afgetreden, het stadhouderschap is gekomen aan den heer BOOR en dat dit bij afwezigheid van deze werd waargenomen door Abraham Tempelaer voornoemd; dat gedurende dien tijd de »Ghoorgeswoorens" te *Mierlo* nimmer door den stadhouder maar steeds door schepenen van Mierlo zijn aangesteld geworden.

103. 1707, *Februari* 10.

»Marcelis Peters, out omtrent 74 jaeren", (en twee anderen) verklaren, »dat de borgemeesters tot *Stiphout* voor desen altijt sijn gekosen geworden, ééne by den heer, den officier ende schepenen gesamentlijck ende ééne by den affgaenden borgemeester ende verders, dat omtrent de vijftigh jaeren geleden gebeurt is, dat den heere van *Stiphout* den persoon van wylen Goort Janssen van Beeck wilde vry houden van 't borgemeesterschap dogh dat denselven, in weerwille van den genoemden heere, by den president ende schepenen werd geëligeert ende dat hy alsdoen oock het borgemeesterampt heeft moeten aannemen ende bedienen".

(Zie nr. 225.)

104. 1707, *Februari* 14.

Volmacht door GODEFRIDUS— en JUDOCUS JUSTUS VERBEECK, wonende te Aarle-Rixtel, op PHILIP VAN DELDEN, eerste klerk ter griffie van den raad van Brabant, tot verhef voor den genoemden raad, van het leen van drie vierde gedeelten der secretarie van *Erp*, die hun en wijlen hunnen broeder, JOHANNES NICOLAUS VERBEECK, waren aangekomen uit de nalatenschap van GODEFRIDUS VAN BUDEL, in leven erfsecretaris van *Erp*.

105. 1707, *Maart* 30.

FRANS VAN BREE en FRANS TEMPELAER verklaren:

dat de eerstgenoemde van 1674 tot 1694 is geweest vorster van *Mierlo;*

dat de tweede deponent vijf jaren vorster van *Mierlo* is geweest;

dat zij tijdens hunne bediening nimmer eenig vee in het Goor onder *Mierlo* hebben mogen schutten;

dat hun recht om binnen Mierlo vee te schutten, ophield aan den Goorwal, ook genaamd »Wal van de groen gemeente".

dat de »Goorgeswoorens" steeds de waterloopen in het Goor hebben geschouwd en door deponenten, als vorsters, steeds de daartoe noodige publicatien hebben laten doen.

106. 1707, *Mei* 21.

Codicil van GERARD STANS MOLEMAECKERS, secretaris der vrijheid van *St. Oedenrode* en van zijne huisvrouw, GEERTRUYT VAN SCHOONHOVEN. In de akte wordt gesproken van hunne kinderen PETER— en ANTONY MOLEMAECKERS. Zij beschikten vroeger bij gesloten testament, gedeponeerd bij den notaris Bos(ch) op 26 Juli 1702.

107. 1707, *Juli* 9.

»Compareerden ELISABET WAGEMANS, weduwe van wylen EVERT VAN HAENDEL, PETRONELLA VAN HAENDEL, huysvrouwe van ARNOLDUS OLDENZEE, CHRISTINA VAN HAENDEL, huysvrouwe van JACOBUS VAN DER ELSEN, MATHIJS PERTATH, MARGARETA MARCELIS MEYSSEN, JAN THOMAS VAN DEURSSEN ende ANNA, weduwe DIRCK HONIGHMANS, sijnde allen ingesetenen deser stadt Helmont, dewelcken verclaerden, ter requisitie ende ter instantie van de Roomsche ingesetenen der stadt ende meyerye van 's-Bosch, ende namenentlijck de eerste comparante in ordine, dat een weynigh tijts voor dat SOPHIA, dochter van THEODORUS AELBERTS, van haer ouders is weghgegaen, by haer is gecomen WILLEMIJN PORTERS, seggende dese off dergelycke woorden in substantie: »ick hebbe van Sophia Aelberts gekregen een stuck wolle stoff met omtrent tien ellen lint"; dat sy eerste comparante beducht sijnde, soo sy verclaert, dat de voornoemde Sophia haer ouders hetselve mochte ontnomen hebben buyten haer kennisse, sy met dat stuck stoff en lint is gegaen naer de vrouwe van den voornoemden Aelberts, seggende tegen haer in

substantie: »vrouwe Aelberts, hebt ge kennis aen dat stoff ende lindt"; dat de vrouwe van den voornoemden Aelberts haar comparante antwoorde in substantie: »dat heeft mijn dochter my ontstolen maer seght het mijn man niet want hy sou se doot slaen". Nogh verclaert sy eerste comparante, dat sy eenig goet hebbende gekoght by de huysvrouwe van den voornoemden Aelberts, waer onder anderen by was een neusdoeck, die de voornoemde vrouwe van Aelberts moest naeyen; dat omtrent twee dagen daeraen sy comparante naer dien neusdoeck is comen te vragen; dat de voornoemde vrouwe Aelberts ginck in de kast, daer in sy seyde de neusdoeck te hebben geleght, doorsoecken dogh dat sy die neusdoeck niet heeft connen vinden alhoewel sy seyde wel te weten, dat sy de neusdoeck in de kast hadde geleght ende dat seeckerlijck haer dochter, (denoterende daermede de voornoemde Sophia) die moest hebben gestolen. Ende laestelijck verclaerde sy eerste comparante, dat sy even naer het vertreck van de voornoemde Sophia is gekomen by de vrouwe van *Nieuwlandt* (*) ende met haer edele in bespreck comende over het voorschreven vertreck van Sophia Aelberts, deselve vrouwe van Nieuwlandt tegen haer comparante seyde dese off diergelycke woorden in substantie: »men weet wel, dat het (denoterende de voornoemde Sophia) een hoertje en een dieffegge is". De tweede en derde comparanten in ordine verclaeren noch seer wel kennelijck en indaghtich te sijn, dat sy gesien hebben en gelesen een brieff, ter handen gestelt aan de gemelde Willemijn Porters door de voornoemde Sophia Aelberts om te behandigen aen den heer BENETRU, behelsende in substantie: »och mijn alderlieffste Benetru, ick heb Godt lieff maar ick heb u nogh liever, ick hoop dat ge my haest sult comen verlossen want mijn ouders (meynende dat ick sliep) hebbe ick hooren seggen, dat se my in een beterhuys wilde doen, soo hoop ick, dat gy my zult comen verlossen, mijn alderliefste Benetru want daer sijn er wel jonger gekamert als ik". Den vierde in ordine comparant verclaert, dat als de voornoemde Sophia Aelberts was doorgegaen en was gekomen tot Venroy, hy comparant mede daer was; dat hy comparant hoorde seggen, dat daer een juffrouw van Helmondt was gecomen; dat den comparant heeft gaen sien wie deselve

---

(*) ANNA MARIA TROMP, weduwe van CORNELIS GANS, vrouwe van *Nuland*, wonende op het huis Binderen.

was; dat den comparant vondt, dat het de voornoemde Sophia Aelberts was; dat de comparanth haer vroegh wat sy daer dede; dat de voornoemde Sophia daerop klaeghde, dat haer ouders haar soo qualijck tracteerde, dat haer ouders het bedde daer se op sliep hadden weghgenomen soo dat sy seyde, dat se op stroo most slaepen ende dat haer ouders haer deerlijck hadden geslagen; dat haer ouders met andere lieden hadden beraetslaeght, dat se haer in een beterhuys wilde setten omdat sy met de heer Benetru converseerde, verclaerde deselve Sophia ter oorsaecke van de quaede handelingen van haere ouders ende de voorschreven dreygementen, aen haer gedaen, te sijn doorgecomen. De vijffde comparant in ordine verclaert, dat ten tyde voorschreven, als de voornoemde Sophia Aelberts tot Venroy was gecomen, sy comparante daer woonde; dat sy comparante, de voornoemde Sophia rencontreerde, vroegh: »Sophia wat comt gy hier maecken?" dat de voornoemde Sophia daerop antwoorde: »ik waght Benetru hier want sy weten niet beter of ick ben met Benetru doorgegaan". Ende verclaert de comparant nogh, dat de voornoemde Sophia alsdoen verscheyde winckelwaeren by haer hadde, welcke sy binnen Venroy voornoemd vercogt. Den sesden comparant verclaert, dat ten selve tijt, als die voornoemde Sophia van Helmont naer Venroy was ende dat de voornoemde Sophia aen den deponent lindt gaff, seggende: »laet dat lint eens sien aen Benetru en vraegt hem eens off hy 't kent"; dat den comparant op sijn wedercomste tot Helmont hetselve lint aen den voornoemden Benetru heeft laten sien; dat den voornoemden Benetru den comparant daerop seyde: ick bedanck u hertelijck". De sevende comparante verclaert, dat een weeck à drie voor 't voorschreven vertreck van de voornoemde Sophia, sy is gecomen by de comparante seggende, dat sy met Benetru hadde versproocken om te samen wegh te gaen, vraegde de comparante wat sy daer van dacht; dat de comparante haar 't selve verscheyde maelen heeft ontraden maer ter contrarie, dat sy Sophia met haer ouders zoude te rade gaan; dat de voornoemde Sophia seyde, dat sy daarom van resolutie bleef van buyten kennisse van haer ouders door te gaen; dat de comparante wyders haer waerschouwde, dat Benetru haer soude bedriegen; dat sy, Sophia, de comparante antwoorde in substatie: »ick weet wel, dat hy my niet sal verlaeten maer dat hy my sal trouwen ende sie daer is een goude rinck aen mijn handt, die is wel taghtigh guldens

waert"; dat omtrent twee daegen naer 't vertreck van de voornoemde Sophia den voornoemden Benetru is gecomen ten huyse van de comparante; dat de comparante tegen den voornoemden Benetru seyde: »alle menschen seggen, dat ge met Sophia Aelberts door bent gegaan"; dat den voornoemden Benetru daerop vervolghde te seggen: »als ick maer twee daegen ter jagt gae, dan sal ick se wel vinden.""

108. 1707, *Mei* 27.

Verklaring afgelegd ten verzoeke van ANDRIES—, JOHANNES— en MARIA ANNA DE GROOTENACKER, kinderen van wijlen PETER DE GROOTENACKER. In de akten wordt gesproken van wijlen JOHANNA VAN RAVENSTEYN, weduwe van wijlen den genoemden Peter de Grootenacker.

109. 1707, *Augustus* 18.

Testament van »Signeur DIRK VAN OLDENZEE, oudt-schepen en coopman deser stadt Helmont, weduwnaer van wylen juffrouw ANNA CATHARINA FLODORP(*), syne gewesene huysvrouwe, sijnde eenighsints kranck van lichaem".

In de akte worden genoemd: PETER—, ARNOLDUS— (gehuwd met PETRONELLA VAN HAENDEL(**), MARIA CATHARINA— en JOHANNA HELENA VAN OLDENZEE, kinderen van den testateur en van zijne genoemde echtgenoote.

(*) Dirk van Oldenzee, jonkman, (broeder van JOACHIM V. O.) huwde te Helmond 31 Mei 1665 met Anna Catharina van Flodorp jonge dochter (Bij het huwelijk was tegenwoordig JAN DIRKS COOLEN, schoonvader der bruid.) (Trouwboek van Helmond in gemeentearchief.)

(**) Arnoldus Oldenzee, jonkman, oud 26 jaren, zoon van Dirck, huwde te Helmond 25 Januari 1699 met Petronella van Haendel, jonge dochter, dochter van EVERT, beide wonende te Helmond. (Trouwboek als voor.) Petronella van Haendel overleed te Helmond 5— en werd aldaar begraven 6 December 1740. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

110. 1707, *Augustus* 24.

Testament van »juffrouw CATARINA ROEFFS, weduwe van

was; dat den comparant vondt, dat het de voornoemde Sophia Aelberts was; dat de comparanth haer vroegh wat sy daer dede; dat de voornoemde Sophia daerop klaeghde, dat haer ouders haar soo qualijck tracteerde, dat haer ouders het bedde daer se op sliep hadden weghgenomen soo dat sy seyde, dat se op stroo most slaepen ende dat haer ouders haer deerlijck hadden geslagen; dat haer ouders met andere lieden hadden beraetslaeght, dat se haer in een beterhuys wilde setten omdat sy met de heer Benetru converseerde, verclaerde deselve Sophia ter oorsaecke van de quaede handelingen van haere ouders ende de voorschreven dreygementen, aen haer gedaen, te sijn doorgecomen. De vijffde comparant in ordine verclaert, dat ten tyde voorschreven, als de voornoemde Sophia Aelberts tot Venroy was gecomen, sy comparante daer woonde; dat sy comparante, de voornoemde Sophia rencontreerde, vroegh: »Sophia wat comt gy hier maecken?" dat de voornoemde Sophia daerop antwoorde: »ik waght Benetru hier want sy weten niet beter of ick ben met Benetru doorgegaan". Ende verclaert de comparant nogh, dat de voornoemde Sophia alsdoen verscheyde winckelwaeren by haer hadde, welcke sy binnen Venroy voornoemd vercogt. Den sesden comparant verclaert, dat ten selve tijt, als die voornoemde Sophia van Helmont naer Venroy was ende dat de voornoemde Sophia aen den deponent lindt gaff, seggende: »laet dat lint eens sien aen Benetru en vraegt hem eens off hy 't kent"; dat den comparant op sijn wedercomste tot Helmont hetselve lint aen den voornoemden Benetru heeft laten sien; dat den voornoemden Benetru den comparant daerop seyde: ick bedanck u hertelijck". De sevende comparante verclaert, dat een weeck à drie voor 't voorschreven vertreck van de voornoemde Sophia, sy is gecomen by de comparante seggende, dat sy met Benetru hadde versproocken om te samen wegh te gaen, vraegde de comparante wat sy daer van dacht; dat de comparante haar 't selve verscheyde maelen heeft ontraden maer ter contrarie, dat sy Sophia met haer ouders zoude te rade gaan; dat de voornoemde Sophia seyde, dat sy daarom van resolutie bleef van buyten kennisse van haer ouders door te gaen; dat de comparante wyders haer waerschouwde, dat Benetru haer soude bedriegen; dat sy, Sophia, de comparante antwoorde in substatie: »ick weet wel, dat hy my niet sal verlaeten maer dat hy my sal trouwen ende sie daer is een goude rinck aen mijn handt, die is wel taghtigh guldens

waert"; dat omtrent twee daegen naer 't vertreck van de voornoemde Sophia den voornoemden Benetru is gecomen ten huyse van de comparante; dat de comparante tegen den voornoemden Benetru seyde: »alle menschen seggen, dat ge met Sophia Aelberts door bent gegaan"; dat den voornoemden Benetru daerop vervolghde te seggen: »als ick maer twee daegen ter jagt gae, dan sal ick se wel vinden.""

108. 1707, *Mei* 27.

Verklaring afgelegd ten verzoeke van ANDRIES—, JOHANNES— en MARIA ANNA DE GROOTENACKER, kinderen van wijlen PETER DE GROOTENACKER. In de akten wordt gesproken van wijlen JOHANNA VAN RAVENSTEYN, weduwe van wijlen den genoemden Peter de Grootenacker.

109. 1707, *Augustus* 18.

Testament van »Signeur DIRK VAN OLDENZEE, oudt-schepen en coopman deser stadt Helmont, weduwnaer van wylen juffrouw ANNA CATHARINA FLODORP(*), syne gewesene huysvrouwe, sijnde eenighsints kranck van lichaem".

In de akte worden genoemd: PETER—, ARNOLDUS— (gehuwd met PETRONELLA VAN HAENDEL(**), MARIA CATHARINA— en JOHANNA HELENA VAN OLDENZEE, kinderen van den testateur en van zijne genoemde echtgenoote.

(*) Dirk van Oldenzee, jonkman, (broeder van JOACHIM V. O.) huwde te Helmond 31 Mei 1665 met Anna Catharina van Flodorp jonge dochter (Bij het huwelijk was tegenwoordig JAN DIRKS COOLEN, schoonvader der bruid.) (Trouwboek van Helmond in gemeentearchief.)

(**) Arnoldus Oldenzee, jonkman, oud 26 jaren, zoon van Dirck, huwde te Helmond 25 Januari 1699 met Petronella van Haendel, jonge dochter, dochter van EVERT, beide wonende te Helmond. (Trouwboek als voor.) Petronella van Haendel overleed te Helmond 5— en werd aldaar begraven 6 December 1740. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

110. 1707, *Augustus* 24.

Testament van »juffrouw CATARINA ROEFFS, weduwe van

wylen de heer ADRIANUS WILHELMUS RIJERS, in sijn leven secretaris van *Aerle-Rixtel*, *Lieshout* ende *Stiphout*".

In de akte worden vermeld: JOHANNES WILHELMUS-, MATHEUS JACOBUS- en CATHARINA IDA RIJERS, kinderen der testatrice. Zij benoemd tot momboor harer minderjarige kinderen m^r. GEERLOFF SUYCKERS, advocaat te 's-Gravenhage, omdat de bloedverwanten van wijlen haren man allen te ver af wonen en omdat hare bloedverwanten van de Roomsch-katholieke religie zijn.

111. 1707, *September* 15.

Volmacht van »juffrouw ANNA GREEFFT" (zij teekent: GREFF), »dochter van wylen juffrouw CORNELIA FALENTIJN, geboortigh van Amsterdam", op »Signeur HENDRICK VAN DER HOEVEN, haer comparants man, borger der stadt Amsterdam", tot ontvangst van 500 gulden, zich bevindende op de weeskamer te Amsterdam en der comparante geassigneerd bij het aangaan van het tweede huwelijk harer genoemde moeder.

112. 1707, *September* 29.

Verklaring van verschillende personen, dat het hun bekend is, »dat de directie van het Goor tot *Mierlo* ten allen tyde, soo verr haer geheugenisse is gedragende, alleenlijck heeft gestaen aan de Goor-geswoorens ten behoeve van de gemeente". De akte bevat de vermelding van verschillende feiten om dit te staven.

113. 1707, *November* 17.

JOHANNES DE GROOTENACKER, medicine doctor, ANDRIES DE GROOTENACKER en MARIA ANNA DE GROOTENACKER verhuren hun huis »den grooten Keizer" in de Binderstraat alhier voor 46 gulden en eene ton bier 's jaars.

114. 1707, *November* 24.

Volmacht van »DIRCK DONCKERS, contrarolleur der convoyen

ende licenten alhier, als in huwelijck hebbende AGNETA VAN OMMEREN ende NICOLAES VAN OMMEREN" op WILLEM VAN OMMEREN, hunnen broeder, tot ontvangst van hetgeen hun komt uit de nalatenschap van HENDRIKJE CLAESSENS, in leven huisvrouw van DRIES LAMBERTSEN, wonende te Harderwijk.

115. 1707, *December* 27.

Verklaring van twee personen, ten verzoeke van de vrouwe van *Nuland*, »dat een Peels mudde rogge, garsten, haver, boeckweyt etc. is twaelff *Helmontse* vaten".

116. 1708, *April* 7.

Volmacht door JOANNA CATARINA VAN GESTEL, weduwe van GODEFRIDUS VERBEECK (*) en haar zoon, m^r. JOHANNES VERBEECK, advocaat te Aarle-Rixtel, op haren zoon HENRICUS JUDOCUS VERBEECK.

(*) Godefridus Verbeeck, jonkman, wonende te Helmond, oud 26 jaren, huwde te Helmond 5 November 1686 met Joanna Catarina van Gestel, jonge dochter, wonende aldaar, oud 30 jaren. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

117. 1709, *Maart* 29.

Testament van ALIDA ROEFS(*), wonende te Helmond, »debil ende sieckelijck van lichaam". In de akte worden genoemd: hare moeder MARIA OLDENZEE, weduwe van den doctor VAN ENTEN, haar halven broeder WILLEM— en hare halve zuster HARDERWINA VAN ENTEN en hare zuster CATHARINA ROEFFS, huisvrouw van WILLEM WINTEROY.(**)

(*) Zij overleed te Helmond 21 Juni 1709. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

(**) Jonker Willem Winteroy, cadet in het regiment van den graaf VAN LUBECK, kolonel van een regiment cavallerie ten dienste van den staat, jonkman, geboren te Deurne, huwde 12 Februari 1702 met Catharina Roeffs, jonge dochter, geboren alhier. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

118. 1709, *April* 30.

Testament van »juffrouw GEERTRUYT VAN SCHOONHOVEN, lest weduwe van de heer GERARD STANS MOLEMAECKERS, in sijn leven secretaris tot *St. Oedenrode*".

119. 1710, *September* 10.

Scheiding door ANNA VAN DEN BOOMEN(*), laatst weduwe van HENDRICK CANTERS(**), in leven medicine dokter te Helmond, DIRCK WAGEMANS, als gehuwd met WENDELINE VAN DEN BOOMEN(***), ALEGONDA— en MARIA VAN DEN BOOMEN van de nalatenschappen hunner ouders, PETER VAN DEN BOOMEN en WILLEMINA VAN LUYTELAER(****).

(*) Zij overleed te Helmond 17- en werd aldaar begraven 21 Februari 1734. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

(**) Hendrik Canters, jonkman, oud 30 jaren, huwde te Helmond 15 Februari 1699 met Anna van den Boomen, weduwe van DIONISUS BUNNEN. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.) Hij overleed te Helmond 29 November en werd aldaar begraven 2 December 1701. (Successieboek als voor.)

(***) Dirck Wagemans, jonkman, huwde te Helmond 7 December 1692 met Wendelina van den Boomen, die bijgestaan werd door haren zwager, Dionisius Bunnen. (Trouwboek als voor.)

(****) PETER VAN DEN BOOMEN SIMONSZOON huwde te Helmond 4 September 1655 met WILLEMINA VAN LUYTELAAR HENDRIKS-dochter. (Trouwboek als voor.)

120. 1709, *October* 27.

»Compareerde Reynier van den Bogaert, out omtrent 23 jaeren geboortigh van Weert, wonende alhier, denwelcke, ter instantie van Jan van Geldrop, borger deser stadt, verclaerde waeraghtigh te sijn, dat hy deponent ende Maria van Bussel, wonende tot Lierop, in de maent Meert deses jaers malcanderen hebben belooft te sullen trouwen en dat daerop de voornoemde Maria van Bussel hem deponent heeft gegeven een rijcxdaelder in specie en hy deponent aen haer een brieffje met sijn bloet onderteekent".

121. 1709, *October* 23.

Volmacht door juffrouw HENDRINA CONINCX, weduwe en boedelhoudster van wijlen mr. THEODORUS ROEFFS(*), in leven advocaat alhier, op JOHAN BOON, procureur voor den raad van Brabant, in zake haar proces contra N. VAN DER BOEYEN, heer van *Macker*(?) etc.

(*) Mr. Dirk Roeffs, licentiaat in de rechten en rentmeester van den heer van Helmond, huwde te Helmond 27 September 1671 met HENRICA CONINCX, jonge dochter van Venray. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

122. 1709, *December* 12.

JOHANNES ROUWERS(*), predikant te *Deurne*, aanvaardt de voogdij over het minderjarig kind van wijlen zijne zuster ELISABETH ROUWERS, in huwelijk verwekt door DIRCK VAN HATTUM, koopman in wijnen te Utrecht.

(*) Gehuwd I te Cuyk 25 Maart 1715 met HENDRINA EMMENES. (Trouwboek van den predikant in gemeentearchief van Cuyk.) II met FRANÇOISE LOUISE DE CAESTEKER. (Doopboek van den predikant in gemeentearchief van Deurne.)

123. 1709, *December* 14.

Volmacht door HENDRICK PORTERS, wonende te Amsterdam, op zijnen broeder, JOHAN PORTERS, schepen te *Aarle-Rixtel*, ten einde met hunnen vader, THOMAS PORTERS, mede te werken tot de scheiding der nalatenschap hunner zuster, MARIA PORTERS.(*)

(*) Maria Porters is begraven te Aarle den 11n Augustus 1709. (Successieboek archief Stiphout.)

124. 1710, *Maart* 24.

Testament van CHRISTINA VAN HAENDEL (*), weduwe van ROGIER LOEFF VAN DER SLOOT (**), wonende te Helmond.

(*) Zij overleed te Helmond 4- en werd aldaar begraven 6 Augustus 1724. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

(**) Hij overleed te Helmond 20- en werd aldaar begraven 24 Augustus 1691. (Successieboek als voor.)

125. 1710, *April* 12.

Zijne excellentie ALBERT JOSEPH, graaf VAN ARBERG, van *Vallangin*, van het Roomsche rijk en van *Peer*, heeft gegeven en verleend in admodiatie aan FRANÇOIS LOUIS VAN DEN BERGHE, drossaard der stad en jurisdictie van *Peer*, al de inkomsten van de goederen en het graafschap van Peer, uitgenomen de hooge jurisdictie, het verleenen van pardon en het confereeren van den officier, voor den tijd van twintig jaren, aangevangen met kersmis 1709, tegen eene vergoeding van 425 pattacons of 1700 Brabants-Luiksche guldens per jaar en van 2000 pattacons of 8000 Brabants-Luiksche guldens in eens vooraf. De schulden, renten en lasten van het graafschap en de reparatie der kerk blijven ten laste van den graaf van Arberg, uitgenomen de rente van een mud rogge jaarlijks, verschuldigd aan het klooster, de rente van vier gulden jaarlijks, verschuldigd aan de kerk van *Peer* en de particuliere cijnsen, die ten laste van den admodiateur zullen komen. Deze zal ook moeten planten 2000 eikenheesters en den molen van *Elicon* onderhouden. Hij zal voorts het huis en den molen van *Mollem*, onlangs afgebrand, mogen doen opbouwen en daarvan de inkomsten genieten. Bij het eindigen der admodiatie zal de graaf van Arberg hem de kosten van opbouw vergoeden.

126. 1710, *Mei* 28.

Jonker JORIS ORMY DE MARCQUELY, brouwer te Helmond, verklaart schuldig te zijn aan LAURENS VERVLOET, burger der stad Rotterdam, eene som van 800 Carolus-guldens.

127. 1710, *October* 6.

Scheiding door MARIA ANNA VAN DEN GROOTENACKER, JOHANNES VAN DEN GROOTENACKER, medicine doctor en ANDRIES VAN DEN GROOTENACKER(*) van de zeer aanzienlijke nalatenschappen hunner ouders, PETER VAN DEN GROOTENACKER en JOHANNA VAN RAVESTEYN.

(*) Overleden te Helmond 11- begraven aldaar 16 Januari 1714. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

128. 1710, *October* 12.

JOSEPH VAN RIEL en DANIEL JANSSEN VAN GELDROP, kooplieden alhier, verklaren, dat zij op den 21sten October jongstleden met den voerman Jan Antonijs van de Laar, voerman alhier, naar 's-Hertogenbosch hebben medegegeven eenen zak, inhoudende negen alhier geweven bonte stukken, met bestemming om te worden doorgezonden naar JACOB INGEHAM, koopman te Haarlem en dat zij van deze bericht hebben ontvangen, dat er slechts acht stukken zijn aangekomen, zoodat een der stukken onder weg is vermist.

129. 1711, *April* 9.

Codicil van CATHARINA ROEFFS, weduwe van ADRIANUS WILHELMUS RIJERS, in leven secretaris van *Aarle-Rixtel*, *Lieshout* en *Stiphout*. Als hare kinderen worden in het testament genoemd: JOHANNES WILHELMUS-, MATHEUS JACOBUS- en CATHARINA IDA RIJERS.

130. 1711, *April* 27.

Volmacht door MARIA ANNA BOLTON en haar broeder, JACOBUS BOLTON, kapitein onder het regiment van den hertog van ARGIJL, ten dienste van hare koninklijke majesteit van Groot Britanje, ten einde hen te vertegenwoordigen in de nalatenschap hunner grootmoeder, ANNA DAETS, weduwe van JOHAN EDUWARDS, in leven wonende te 's-Hertogenbosch.

131. 1711, *November* 12.

CORNELIA JOHANNA VAN LEEFFDAEL, baronesse van *Velp*, approbeert eene transactie, op 27 October 1711 voor den notaris C. A. MAYALE te Brussel aangegaan tusschen GUILLIAM DE COTTEREAU, markies van *Assche*, baron de *Jauche* etc., ter eene— en haar man, JOHAN DE COTTEREAU, baron van *Velp*, kolonel van een regiment cavalerie ten dienste dezer landen, ter andere zijde.

132. 1712, *Januari* 13.

Volmacht door JEAN DE COTEREAU, markies d'*Assche*, baron de *Velp*, erfstandaarddrager van *Brabunt*, colonel van een regiment te paard ten dienste dezer landen, als gehuwd met CORNELIA JOHANNA VAN LEEFFDAEL en als erfgenaam onder het voorrecht van inventaris van wijlen JOHAN PHILIP baron VAN LEEFFDAEL, heer van *Waalwijk*, *Beek*, *Croy* en *Stiphout*, tot verhef van de heerlijkheden van *Waalwijk*, *Beek*, *Croy* en *Stiphout* en van eene hoeve onder Beek, den overledene aangekomen van AELBERT VAN DER VOORT, als voogd over het minderjarig kind van wijlen jonker WILLEM LODEWIJCK VAN WIJNBERGEN.

133. 1712, *November* 29.

Inventaris van de nalatenschap van THOMAS PORTERS (*), ten verzoeke van zijne weduwe, ANNA MARIA VAN ELTEN en zijne zonen, JOHANNES en HENRICUS PORTERS.

(*) Thomas Porters is begraven te Aarle den 18n Augustus 1712. (Successieboek archief Stiphout.)

134. 1713, *Januari* 31.

Huwelijksvoorwaarden tusschen JOHAN VAN LUYTELAER, meerderjarige en ELISABETH DE LAUWERE.

135. 1713, *Februari* 26.

Testament van de echtelieden GEORGIUS FRANCISCUS VAN DER WEYDEN, oud-burgemeester en procureur alhier en HILLEGONDA VAN DEN BOOMEN(*).

(*) Georgius van der Weyden, jonkman, geboren te Boxmeer, huwde te Helmond 6 Maart 1689 met Hillegonda van den Boomen, jonge dochter, geboren te Helmond. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.) Zij overleed te Helmond 25- en werd aldaar begraven 27 September 1728. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

136. 1713, *April* 18.

Uit de akte blijkt, dat de vader van CATHARINA ROEFFS, weduwe van ADRIANUS WILHELMUS RIJERS, in leven secretaris van *Aarle-Rixtel*, *Lieshout* en *Stiphout*, genaamd MATTHEUS ROEFFS, in leven secretaris van *Helmond* en de moeder van MARIA VAN DAVERVELT, genaamd HENDRINA ROEFFS, volle broeder en zuster waren. Maria van Davervelt overleed te Helmond den 6n Februari 1713.(*)

(*) BERNARDUS VAN LUYTELAER, jonkman, geboren te Helmond, oud 27 jaren, ondertrouwde te Helmond 21 Februari 1699 met Maria van Daverveld, jonge dochter, geboren te Gemert, oud 41 jaren. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

Op 6 Februari 1713 overleed te Helmond en op 9 dier maand werd aldaar begraven Maria van Davervelt, weduwe van Bernard van Luytelaar. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

137. 1713, *November* 22.

JOHAN DE CASSEMAJOR, drossaard en secretaris van *Deurne* en *Liessel* en secretaris van *Lith*, oud omtrent 41 jaren, resigneert, onder voorbehoud der approbatie door het illuster domcapittel van Sint Lambertus te *Luik*, als heeren van *Lith*, het secretarisschap van *Lith* aan ISAACQ OUCOOP, wonende te 's Hertogenbosch, oud omtrent 42 jaren.

138. 1713, *December* 18.

Testament van de echtelieden mr. PHILIPH JOHAN DU RIEU(*), advocaat en ontvanger der convooien en licenten te Helmond en ANNA HENDRINA VAN SON.

(*) Hij overleed te Helmond 9- en werd aldaar begraven 13 Januari 1714. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

139. 1714, *Juni* 18.

CORNELIA JOHANNA barones VAN LEEFFDAEL, als last hebbende van haren echtgenoot, den markies d'*Assche*, baron de *Velp*, heer van *Beek* enz., gunt aan JOHAN WILHELMUS RIJERS het drossaard- en schoutambt van *Beek* voor den tijd van drie jaren.

140. 1714, *Juni* 30.

Mr. THEODORUS FRANCISCUS SCHENARTS, licentiaat in de beide rechten en oud-president van Aarle-Rixtel, verpacht aan MARTINUS VAN ALPHEN de secretarie van *Beek*, welke was opengevallen door het overlijden van GERARDUS DECKERS, tegen 100 gulden 's jaars.

141. 1714, *Augustus* 10.

Huwelijksvoorwaarden tusschen ARNOLDUS HOP, koster te St. Oedenrode, weduwnaar van ADRIAENTJE DIETE en GEBURGH VAN DEUTECUM (*), weduwe van NICOLAES VALCKENIER, wonende te Mierlo.

(*) Geburg van Deutecom was eene dochter van GIJSBERT. Zij was gereformeerd. Uit haar huwelijk met Nicolaas Valckenier, die R. cath. was, werd een zoon geboren: ZACHARIAS JOHANNES (DE) VALCKENIER, in de gereformeerde kerk te Helmond gedoopt op 28 Oct. 1695. Als meter trad op: SARA SCHERP, weduwe van ZACHARIAS VAN DEUTECOM, in leven predikant te Loon op Zand. (Doopboek van den predikant. Archief Helmond.)

Gerburg van Deutecum overleed te Helmond 5- en werd aldaar begraven November 1713. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

142. 1714, *Augustus* 29.

Volmacht door HENDRINA CONINCX, weduwe van mr. THEODORUS ROEFFS, in leven advocaat te Helmond, CATHARINA ALETTA ROEFFS, huisvrouw van mr. ANTONY MOLEMAKERS(*), advocaat te Helmond en CUNERA MARIA ROEFFS(**), de twee laatsten als kinderen van wijlen mr. Theodorus Roeffs(***) voornoemd, tot verkoop van $^1/_{32}$ in de tienden van *Vierlingsbeek*.

(*) Mr. Antony Molemaeckers, advocaat, jonkman, oud 26 jaren, huwde te Helmond 23 November 1698 met Catharina Aletta Roeffs, beiden wonende te Helmond. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

(**) Zij overleed te Helmond 1- en werd aldaar begraven 5 Januari 1727. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

(***) Hij overleed te Helmond 31 Maart en werd aldaar begraven 6 April 1695. (Successieboek als voor.)

143. 1714, *December* 15.

Mr. THEODORUS FRANCISCUS SCHENAERTS, licentiaat in de beide rechten, oud-presidentschepen van Aarle-Rixtel, verpacht aan MARTINUS VAN ALPHEN voor zijn leven tegen 200 gulden 's jaars de secretarien van *Aarle-Rixtel*, *Lieshout* en *Stiphout*, welken waren opengevallen door het overlijden van GERARDUS DECKERS.

144. 1715, *April* 26.

De graaf VAN ARBERG, heer van *Helmond*, verklaart schuldig te zijn aan MARIA LOUYSE WINTEROY, weduwe van HENDRICK VAN RIJP, in leven drossaard van *Helmond*, eene som van 5000 gulden, door van Rijp bij den aanvang zijner bediening gestort en die de heer van Helmond nu moet restitueeren. Op den kant der akte is aangeteekend, dat het schuldig bekende bedrag op 10 November 1731 is betaald aan handen van CORNELIS HOOFD, schepen van *Helmond*, als gehuwd met Maria Louysa Winteroy voornoemd.

145. 1715, *Mei* 15.

Uit de akte blijkt, dat JOHANNES PORTERS, wonende te

Aarle-Rixtel, een zoon is van wijlen de echtelieden THOMAS PORTERS en GEERTUY HANEGREEFF en dat Thomas Porters voornoemd in zijn leven een zeer uitgebreiden handel in linnen dreef.

146. 1715, *Juni* 12.

Volmacht door MARIA LOUYSE WINTEROY, weduwe van HENDRICK VAN RIJP, in leven drossaard van *Helmond*, op JOHAN VAN RIJP, koopman te Delfshaven en CORNELIS VAN RIJP, procureur bij den raad van Brabant, om haar te vertegenwoordigen in de nalatenschap van CORNELIS VAN RIJP, vader van wijlen haren man; »item wegens een graffstede, gelegen aen het koor in de kerke tot *Heemstede*, gecomen van wylen WILLEMINA STORMS, weduwe van DIRK WILLEMS VAN DER SLIJCK, welke graffstede soude vercogt sijn door de heer W. SCHADE tot Utregt."

147. 1715, *Juli* 1.

Testament van de echtelieden JOHANNES PORTERS en HENDRINA BRODDE te Aarle-Rixtel.

148. 1715, *October* 28.

Scheiding der nalatenschap van GERARD DECKERS, drossaard van *Beek* en *Lieshout* en secretaris van *Beek*, door HENDRICK DECKERS, wonende te Beek en ARNOLDUS LEEMANS, schepen van *Helmond*, als gehuwd met MARIA DECKERS.

149. 1715, *November* 29.

HENDRIK- (*) en JOOST VOET, JOHAN VERVOORT en zijne huisvrouw MARIA VOET en CATHARINA VOET stellen den notaris ter hand het gesloten testament van hunne ouders, wijlen GODERT VOET en HELENA HERINCX. (**) Het stuk is ge-

(*) Hendrik Voet overleed te Helmond 26 Maart 1741. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

(**) Goyart Voet, jonkman van Megen, huwde te Helmond 6 Juni 1654 met Helena Herincx, jonge dochter van Helmond. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

schreven te Helmond op 20 October 1701 en was op denzelfden dag in bewaring gegeven aan den notaris WILLEM VAN DEN HURCK te Eindhoven. Het was gesloten met zeven afdrukken in lak; drie daarvan vertoonen een wapen met een monogram, bestaande uit de letters G A V, door elkaar gevlochten, in het schild en met eene schapenschaar tot helmteeken; de vier anderen vertoonen een wapen met een leeuw in het schild en eene vlucht tot helmteeken.

150. 1715, *December* 14.

Dading tusschen ANNA MARIA VAN ELTEN, weduwe van THOMAS PORTERS, thans gehuwd met GERARDUS DONCQUERS, drossaard van *Gemert* en JOHANNES-, HENRICUS- en PERO PORTERS, zonen van Thomas voornoemd.

151. 1716, *Juli* 11.

Testament van GEERTRUY VAN DER WARDEN, wonende te Stratum. Zij herroept haar testament, verleden voor denzelfden notaris den 4^{n} October 1702. Zij benoemt tot erfgenamen WILLEMINA VAN DER WARDEN, huisvrouw van doctor VAN DUNGEN te Eindhoven; LAMBERTUS- en MARIA ANNA CORTENIERS, hare zusterskinderen; CATHARINA VAN DER WARDEN, weduwe van jonker THOMAS VAN WEESE en JOHANNA MARIA SCHRIECK, huisvrouw van jonker CASPAR DE VOOGHT. (*)

(*) Een „jonckheer Gaspar de Voocht" werd begraven in de kerk te Eindhoven 6 September 1779. (Graf boek in gemeentearchief van Eindhoven.) Wellicht dezelfde als boven.

152. 1717, *September* 27.

Scheiding tusschen m^{r}. ANTONY MOLEMAKERS, advocaat te Aarle-Rixtel en PETRUS MOLENMAKERS, president van *St. Oedenrode*, van de nalatenschap hunner ouders.

153. 1718, *Augustus* 5.

Testament van de echtelieden JACOBUS VAN DER ELSEN, oudschepen van Helmond en CATHARINA VAN OLDENZEE (*). In het stuk worden genoemd de kinderen uit het eerste huwelijk van den testateur: PETRONELLA-, JEANE MARIA-, HENDRICK-, PERO- en HESTER VAN DER ELSEN.

(*) Jacobus van der Elsen, schepen van Helmond, weduwnaar van CHRISTINA VAN HAENDEL, geb. te Helmond, huwde aldaar 16 Juli 1711 met Catharina Oldenzee, jonge dochter, oud 27 jaren, geboren en wonende aldaar. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

154. 1718, *September* 11.

In de akte wordt genoemd WILLEM VAN WINTEROY, commissaris van de licenten van zijne koninklijke majesteit van Pruissen in het hertogdom Gelder, weduwnaar van CATHARINA ROEFFS, die eene dochter was van wijlen ANDRIES ROEFFS en van diens echtgenoote MARIA VAN OLDENZEE. (*)

(*) Andries Roefs, jonkman, huwde te Helmond 16 Mei 1677 met Maria Oldenzee, jonge dochter, „beyde van hier." (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

Maria van Oldenzee, weduwe van Andries Roeffs, ondertrouwde te Helmond 23 April 1685 met IJSEBRANDT VAN ENTEN, jonkman geboren te Haarlem. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

155. 1718, *December* 17.

In de akte worden genoemd m^rs^. WILHELMUS- en PETRUS SIMON VAN STRAELEN, gebroeders en beide licentiaten in de rechten, wonende alhier.

156. 1719, *Januari* 13.

Testament van JOHAN LE MARTINEL, commies van den tol

alhier. Hij benoemt zijne echtgenoote, MARIA ELISABETH OLDENZEE (*), tot zijne eenige erfgename.

(*) Johan le Martinel, jonkman, oud 37 jaren, geboren te 's-Hertogenbosch, wonende te Helmond, huwde te Helmond 8 Januari 1719 met Maria Eiisabeth van Oldenzee, jonge dochter, oud 29 jaren, geboren en wonende aldaar. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

157. 1721, *September* 18.

Uit de akte is het volgend geslachtslijstje op te maken:

..... HERINCX.

Wijlen GUILHELMUS HERINCX, in leven bisschop van *Yperen*.	CHRISTINA HERINCX,(*) gehuwd met LEENDERT POELS.	HENDRICK HERINCX, gehuwd met .....
Wijlen CATHARINA POELS, gehuwd met JOHAN OLDENZEE, wonende te Helmond. (**)		
Eene dochter.		
Wijlen HENDRICK HERINCX, gehuwd met ALEGONDA JOHANNA BREDIJCX, wonende te Helmond.	MARGARETHA HERINCX, gehuwd met wijlen ARNOLDUS OLDENZEE. (***)	
Drie kinderen.	JOHANNA OLDENZEE, wonende te Helmond.	

(*) Zij huwde te Helmond 10 Sept. 1667 in tweede huwelijk met HENDRICK PETER WAGEMANS. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

(**) Uit het huwelijk van Joannes Oldenzee en Catharina Poels sproot ook JOACHIMUS, gedoopt te Helmond 16 Juli 1693. (Doopboek van den pastoor van Helmond in gemeentearchief.) ANNA, gedoopt te Helmond 29 Augustus 1697. (Doopboek als voor.)

(***) Arnoldus Oldenzee en Margaretha Herincx huwden te Helmond 10 October 1683. (Trouwboek als voor.) Uit hun huwelijk sproot ook GUILLIELMUS, gedoopt te Helmond 20 Maart 1692. (Doopboek als voor.) ANNA MARIA, gedoopt te Helmond 1 Juli 1694. (Doopboek als voor.) ELISABETH, gedoopt te Helmond 6 Februari 1697. (Doopboek als voor.)

158. 1722, *Januari* 3.

Huwelijks voorwaarden tusschen DIRCK ROEFFS, geboren te Uden en CATHARINA OLDENZEE (*), weduwe van JACOBUS VAN DER ELSEN.

(*) Dirk Roeffs, jonkman, oud 30 jaren, geboren te Uden, huwde te Helmond 19 Januari 1721 met Catharina Oldenzee, weduwe van Jacobus van der Elsen, geboren en wonende te Helmond. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

Dirk Roeffs, zoon van MATHEUS, weduwnaar van Catharina Oldenzee, huwde te Helmond 29 Januari 1730 met MEGGEL VAN DE LAER, jonge dochter, geboren en wonende aldaar. (Trouwboek als voor.)

Catharina Oldenzee was overleden te Helmond 1- en begraven aldaar 3 October 1729. (Successieboek Helmond in gemeentearchief).

159. 1722, *April* 22.

Testament van ANNA MAIRA VAN OLDENZEE, wonende te Helmond. Zij benoemt hare zuster, JOHANNA MARGRIETA VAN OLDENZEE, tot hare eenige erfgename.

H. Akten, verleden voor den notaris Hendrick van Rijp.

160. 1704, *September* 20.

Volmacht door GASVERT DE VOOGT, zoon van wijlen GASPERT DE VOOGT, in leven heer van *Geffen*, zich ook sterk makende voor zijne minderjarige broeders en zusters, ten einde de rekening

aan te hooren, die de curators in den boedel van wijlen den heer van Geffen voor den raad van Brabant zullen afleggen.

161. 1704, *November* 30.

Volmacht door drie ingezetenen van Heeswijk om te procedeeren tegen mr. JACOB VAN DER HOEVE, heer van *Heeswijk* en *Dinther*. De lastgevers ontvingen bij onderhandsche akte, die aan de notarieele is vastgehecht, van vele ingezetenen van Heeswijk de macht om de tiend der onder *Heeswijk* wassende hop over het loopende jaar te koopen van den heer van Heeswijk, als tiendheffer, voor eenen prijs van 12 stuivers of wel aân deze de hen komende negen tiende gedeelten dier hop te verkoopen tegen eenen zelfden prijs naar evenredigheid.

162. 1704, *December* 15.

Jan Daendels, voerman van Mierlo op 's Hertogenbosch, verklaart, dat hij op den 30 Augustus jongstleden ten huize van den vader van HERMANUS CUYPERS, predikant van *Mierlo*, heeft geladen een grooten mand gevuld met boeken en kleederen; dat hij te Gerwen werd staande gehouden door 12 Fransche soldaten, aangevoerd door iemand, die zich VISERAL noemde; dat zoodra deze vernomen had, dat het goed bestemd was voor den predikant van Mierlo, er met dat goed werd gesmeten als om het te vernielen; dat de kar met den voerman en de soldaten zijn doorgereden tot de herberg »de drie Swaentjes" onder Mierlo; dat het goed daar weder van de kar werd gesmeten en er aanstalten werden gemaakt om de boeken te verbranden, zeggende de commandant »het zijn maar geuzenboeken en hadden wy den geuzenhond zelf, zoo zouden wy hem voor den kop schieten"; dat de omstanders hem een gouden pistool gaven en daardoor voorkwamen, dat de boeken verbrand werden; dat de soldaten het goed toen weder op de kar smeten en voortreden onder voorgeven naar het Fransche leger te rijden; dat zij aan het einde van Mierlo zijn achterhaald door den koster en den burgemeester van Mierlo en dat toen aan dezen kar en goederen tegen betaling van 12 pattacons zijn teruggegeven.

163. 1705, *Maart* 22.

Uit de akte blijkt, dat in het jaar 1701 ook te *Heeswijk* »de besmettelycke sieckte, de rode loop rigneerde."

164. 1705, *Maart* 22.

Eenige inwoners van Heeswijk verklaren, »dat sy lieden omtrent tusschen de 30 en 40 jaren sijn geweest leenmannen van de respectieve heren van Heeswijck ende Dintheren ende dat sy lieden nooyt hebben gehoort off gesien, dat wanneer er questie is ontstaen tusschen de pachters van de hopthiende ende de ingesetenen over d'taucxatie of estimatie van deselve tiende, dat daertoe ooyt sijn gebruykt 's hertogs tolcamerenmannen maer ter contrarie, dat in den jaere 1700 dispuyten ontstaen sijnde tusschen d'here VAN AVESTEYN ende den pagter van 's lands hopthiende onder de heerlijckheyt van *Dintheren* over de waerde van deselve thiende, dat de comparanten in haere gemelde qualiteyt sijn versogt van de voornoemde here van Avesteyn ende den collecteur van den pagter van 's lants hopthiende om de weerde van de voornoemde hopthiende te taucxeeren ende estimeeren; dat de comparanten de taucxatie ende estimatie in hare qualiteyt en volgens haer ampt en eed hebben gedaen en dat den voornoemden collecteur daermede oock heeft genoege genomen; dat sedert den tijt van 30 jaren tot op den jegenwoordighen heere van Heeswijck ende Dintheren voor de hopthiende niet meer is betaelt als vier- en in eenige van de laeste jaeren voor den jegenwoordigen heer ses stuivers voor hondert hopkuylen (?), sonder meer, niet jegenstaende, mits de schaersheyt van de hop door misgewasch, het hondert pont hop wel 30, 31, 32, 33, 34 ende 35 gulden mogt gelden, dogh dat, — sedert den jegenwoordighen heer de heerlijckheyt van Heeswijck heeft toegecomen—, de hopteulders van jaer tot jaer almeer hebben moeten betalen."

165. 1705, *Mei* 3.

Dading tusschen JOHAN LODEWIJCX CRAMER, als last hebbende van zijne moeder MARIA DORATHEA CRAMER, vrouwe van

Geffen, ter eene— en THOMAS DE LEEUW, drossaard, secretaris en griffier van den leenhove van *Geffen* en *Nuland* en luitenant te paard ten dienste dezer landen, ten andere zijde, betreffende de gemelde ambten. De Leeuw doet tegen betaling van 4500 gulden afstand van zijn recht op bedoelde ambten.

166. 1705, *October* 25.

Testament van JACOBUS DE COUDENHOVEN, heer van *Tongelre*, weduwnaar van MARIA PETRONELLA DE VOOGT, ziek te bed liggende op het kasteel van Tongelre. (Hij en zijne genoemde vrouw hadden op 15 Mei 1704 getesteerd voor den notaris HENDRICK DAEL te Gorichem.) De testateur benoemt thans zijn broeder, JOHAN PHILIPS BALTHASAR DE COUDENHOVE, tot toezienden voogd en zijn zwager, AERNOUT DE VOOGT, heer van *Geffen*, tot voogd zijner minderjarige dochter, jonkvrouwe MARIA THERESIA DE COUDENHOVE, in echt verwekt bij zijne genoemde echtgenoote.

167. 1706, *October* 6.

Dading tusschen »het collegie van de heeren provisoiren der stadt *Helmondt*" en HIEROMINUS RAVESCHOT, abt van *Postel*, waarbij is overeengekomen:

dat de abt van Postel zal betalen alle schulden, renten, interessen en tractamenten, nu en in het vervolg ten laste der kerk bestaande;

dat het onderhoud der kerk ten zijnen laste zal zijn;

dat hij daarentegen alle inkomsten der kerk zal genieten;

dat die inkomsten zullen geind worden door de kerkmeesters, die borgen zullen moeten stellen en bij het eindigen van hun beheer aan den abt rekening en verantwoording zullen moeten doen;

dat de abt de huizen, aan de kerk behoorende, mede zal moeten onderhouden en daarvan de belastingen betalen;

dat de ambten en benificiën, aan de kerk toekomende, zullen worden vergeven door de provisoren;

dat de abt aan den organist 30 à 40 gulden zal moeten betalen;

dat hij aan de kerk zal moeten leveren twee koperen lessenaars, een bijbel van de beste soort en 20 groene kussens en

dat dit contract twintig jaren zal duren.

168. 1707, *October* 10.

Ingezetenen van Mierlo verklaren, dat zij altijd hebben gehoord, dat de heer van *Helmond* het recht heeft van te mogen jagen in al de dorpen van Peelland en dat zij hem en zijne voorgangers dikwijls hebben zien jagen onder *Mierlo* op het Hout en in het Broek.

169. 1707, *November* 14.

Uit de akte blijkt, dat JOHAN ERNEST STIEFFEL, chirurgijn in het regiment van den prins van SAXEN-HEIBURG, altijd drie stuiver per maand van elken ruiter van dat regiment heeft genoten, welke drie stuivers telkens van de gage werden ingehouden.

170. 1708, *Maart* 5.

Algemeene volmacht door JEAN D'COTEREAU, baron de *Velpe*, majoor te paard ten dienste dezer landen, op CORNELIA JOANNA baronesse VAN LEEFFDAEL, zijne echtgenoote.

171. 1708, *April* 15.

Jonker AERNOUT DE VOOGT en jonker CASPAR de VOOGT, wonende op het kasteel van Tongelre, kinderen van wijlen AERNOUT DE VOOGT en MARIA ELISABETH VAN BROECKHOVEN, in leven heer en vrouwe van *Geffen*, verklaren, dat hunne zuster, jonkvrouwe MARGARETHA DE VOOGT omtrent 26 jaren oud is; dat hunne zuster, jonkvrouwe JOHANNA JACOBA, is geboren den 29n Juli 1684, hunne zuster, jonkvrouwe WILHELMINA MARIA ELISABETH, den 8n Juli 1686 en hunne zuster, jonkvrouwe ANNA JOANNA ELISABETH, den 18n Februari 1690. Comparanten verzoeken aan den koning van Spanje voor hunne drie minderjarige zusters voornoemd brieven van venia aetatis.

172. 1708, *Augustus* 9.

Volmacht door JACOBUS HANEWINCKEL, predikant te *Gemert*, JACOB VAN DEN BRUG, predikant te *Someren* en *Lierop*, JOHAN VAN OERLE, predikant te *Schijndel en Liempde*, WILLEM THOMAS SCRIBA, predikant te *Woensel en Tongelre*, LOUWIS CAESTEKER, drossaard van *Deurne*, *Liessel* en *Asten*, als ouderling te Deurne, CORNELIUS CRAYENHOF, predikant te *Vechel* en *Erp*, ARNOLDUS SLUYTER, predikant te *Maarheeze* en *Soerendonk*, HERMANUS CUYPERS, predikant te *Mierlo* en PETRUS MORNICK, predikant te *Leende*, op GASPARUS CURTIUS, predikant te *Nuenen* en JOHAN RAUWERS, predikant te *Deurne*, om te protesteeren tegen het beroep ter vervulling van de vacante predikantsplaats te *Vessem* en *Hoogeloon*, gisteren gedaan door de classis van Peel- en Kempenland op den proponent SAMUEL NEOMAGUS.(*)

(*) Hij is gehuwd geweest met MARIA STELT (Doopboek van den predikant in gemeentearchief van Hilvarenbeek.) en overleed 18 Maart 1743. (Acta classis Peel- en Kempenland in archief der classis.)

173. 1708, *Augustus* 9.

»Compareerde de heeren JOHAN VAN OERLE, predicant tot *Schijndel* ende *Liempd*, WILLEM THOMAS SCRIBA, predicant tot *Woensel* en *Tongelre*, PETRUS MORNIGH, predicant tot *Leende*, dewelcke verclaerde, den eersten comparant, dat op den 4^{n} deser maendt Augusty ten synen huyse binnen Schijndel sijn gecomen juffrouw de weduwe van wylen de heer GIJSBERGE, in sijn leven secretaris tot *Eerssel* ende juffrouw EMILIA WATERBEECK, huysvrouw van den heer THEODORUS NEOMAGUS, predicant tot *Eerssel;* dat gemelte juffrouw hem comparant seer sterck solliciteerde ten eynde hy comparant ter naester classe tot Helmondt sijn stem wilde gunnen aan domine SAMUEL NEOMAGUS, proponent, soone van den voorschreven Theodorus Neomagus, om te becomen de beroepinge als predicant in de vacerende plaetsen tot *Vessem* ende *Hooghloon* ende dat sy juffrouwen selfs in tegenwoordicheyt van sijn comparants vrouw ende suster, hem comparant daertoe niet alleen met seer ernstige expressie maer oock met veele

ongeoorlooffde beweeghredenen, — welcke om te comen ende geroepen te werden tot den dienst des heiligen evangeliums ten eenemael onbetamelijck waren —, wilde persuaderen onder anderen, dat sy de heer Petrus Moringh, die sy seyde, dat naer de plaets van Vessem soude staen, jaerlijcx uyt het tractement van Vessem ende Hooghloon soude laten proffiteren hondert daelders voor de combinatie, soo domine Moring conde gedisponeert werden om voor den propenent Neomagus te desisteren.

Ende verclaerde den tweeden deponent, dat de heer Theodorus Neomagus, predicant tot Eerssel, hem comparant verscheyde malen heeft versocht den predicant Moring tot Leende wilden disponeren ten eynde sijn eerwaerde wilde affstandt doen van de plaats van Vessem opdat, — soo den voornoemden heer Neomagus seyde —, sijn soon Samuel Neomagus die plaets mogte crygen; dat den voornoemden heere Neomagus mede seyde te belooven aan den heere Moringh, dat hy hem jaerlijcx een somm van hondert guldens soude geven tot soo langh als bevordert soude wesen op een ander plaetse, waertoe verders alle devoiren soude aenwenden, soo hy seyde.

Ende verclaerde den derden deponent, dat de heer JOHAN DE WILDE, predicant tot *Oirschot*, daegs voor de classis, sijnde den sesden Augusty, hem ten huyse van den procureur van der Weyden heeft gesproocken over 't beroep tot Vessem ende Hoogloon ende hem comparant veelmalen heeft bewogen van de plaetse te desisteren, gebruykende de heer de Wilde dese off diergelycke woorden in substantie: »mijnheer, het is u toch om de combinatie te doen, als men uedele hondert daelders 's jaers gaff, sout gy dan niet willen resolveren?"

Nogh compareerde de heer JACOBUS HANEWINCKEL, predicant tot *Gemert*, GASPARUS CURTIUS, predicant tot *Gerwen* en *Nunen*, CORNELIS CRAEYENHOFF, predikant tot *Vechel* ende *Erp*, JOHAN ROUERS, predikant tot *Deurne* ende *Vlierden*, HERMANUS CUYPER, predicant tot *Mierloo* ende den predicant van *Riel*, dewelcke verclaerden, dat de heer SIMON LAETS, predikant tot *Budel* ende *Gastel*, op den 8n Augusty deser maendt 1708 by haer comparanten gesamentlijck heeft geseten ten huyse van GEORGIUS VAN DER WEYDE, waer de meeste leden haer maeltijdt gehouden hadden, procureur binnen de stadt Helmondt; dat den voornoemden heere Laets aldaer sprekende over 't beroep van den proponent Neomagus, tegen haer comparanten seyde deze of diergelycke woorden in sub-

stantie: dat domine Neomagus, predicant tot Eerssel, hem hadde aengebooden eene recompens stante classe te betaelen voor syne stem, soo hy die geliefde te geven aen sijn soon, den proponent, om die predicant te helpen maecken tot Vessem ende Hooghloon".

174. 1709, *Februari* 20.

»Compareerde FRANÇOIS TEMPELAER, woonende te Helmondt, dewelcke verclaerde, ter instantie van den weledelgeboren heere WILLEM LODEWIJCK GRAHAMME, heere van *Avesteyn*, het riddermatige hoff *Ten Boogaert* ende in *Dinter*, dewelcke verclaerde, dat hy heeft ondersogt hoeveel tot *Mierloo* ende tot *Baeckel* voor de houtschat betaelt wert; dat hy heeft ondervonden, dat aldaer dagelijcx den houdtschadt betaelt wert tegen den sesden penninck off sesde hout met drie stuyvers van yderen gulden en noyt minder".

175. 1709, *Augustus* 22.

Mr. ANTHONY MOLEMAECKERS verhuurt aan JACOBUS DU PUI en zijn zoon PHILIPS DU PUI, gereformeerde kapitein-luitenant en cornet ten dienste dezer landen, een huis, gelegen te Helmond aan de Markt, voor 45 gulden sjaars.

(In eene akte van 30 December 1710 wordt genoemd PHILIPPE JACOB DUPUY, cornet ten dienste van de Staten-Generaal, dezelfde als boven. De vader teekent zich hier J. FRANÇOIS DUPUY.)

176. 1709, *September* 7.

Volmacht door ANNA BEECKMAN, huisvrouw van CHARLES LA TOUR, als gevolmachtigde, krachtens akte verleden voor schepenen van Dixmuiden den 13 November 1708, van PHILIPS FRANÇOIS LE COCQ, heer van *Liefkensrode*, kapitein ten dienste dezer landen onder het regiment van den generaal-majoor PALANT en erfgenaam van ADAM VAN BAEXEM, in leven heer van *Westmierbeeck*, op DIRCK DECKERS, notaris en procureur te Helmond.

177. 1710, *Januari* 8.

In de akte worden genoemd: JAN VAN OMMEREN, ANGENITHA

168. 1707, *October* 10.

Ingezetenen van Mierlo verklaren, dat zij altijd hebben gehoord, dat de heer van *Helmond* het recht heeft van te mogen jagen in al de dorpen van Peelland en dat zij hem en zijne voorgangers dikwijls hebben zien jagen onder *Mierlo* op het Hout en in het Broek.

169. 1707, *November* 14.

Uit de akte blijkt, dat JOHAN ERNEST STIEFFEL, chirurgijn in het regiment van den prins van SAXEN-HEIBURG, altijd drie stuiver per maand van elken ruiter van dat regiment heeft genoten, welke drie stuivers telkens van de gage werden ingehouden.

170. 1708, *Maart* 5.

Algemeene volmacht door JEAN D'COTEREAU, baron de *Velpe*, majoor te paard ten dienste dezer landen, op CORNELIA JOANNA baronesse VAN LEEFFDAEL, zijne echtgenoote.

171. 1708, *April* 15.

Jonker AERNOUT DE VOOGT en jonker CASPAR de VOOGT, wonende op het kasteel van Tongelre, kinderen van wijlen AERNOUT DE VOOGT en MARIA ELISABETH VAN BROECKHOVEN, in leven heer en vrouwe van *Geffen*, verklaren, dat hunne zuster, jonkvrouwe MARGARETHA DE VOOGT omtrent 26 jaren oud is; dat hunne zuster, jonkvrouwe JOHANNA JACOBA, is geboren den 29n Juli 1684, hunne zuster, jonkvrouwe WILHELMINA MARIA ELISABETH, den 8n Juli 1686 en hunne zuster, jonkvrouwe ANNA JOANNA ELISABETH, den 18n Februari 1690. Comparanten verzoeken aan den koning van Spanje voor hunne drie minderjarige zusters voornoemd brieven van venia aetatis.

172. 1708, *Augustus* 9.

Volmacht door JACOBUS HANEWINCKEL, predikant te *Gemert*, JACOB VAN DEN BRUG, predikant te *Someren* en *Lierop*, JOHAN VAN OERLE, predikant te *Schijndel en Liempde*, WILLEM THOMAS SCRIBA, predikant te *Woensel en Tongelre*, LOUWIS CAESTEKER, drossaard van *Deurne*, *Liessel* en *Asten*, als ouderling te Deurne, CORNELIUS CRAYENHOF, predikant te *Vechel* en *Erp*, ARNOLDUS SLUYTER, predikant te *Maarheeze* en *Soerendonk*, HERMANUS CUYPERS, predikant te *Mierlo* en PETRUS MORNICK, predikant te *Leende*, op GASPARUS CURTIUS, predikant te *Nuenen* en JOHAN RAUWERS, predikant te *Deurne*, om te protesteeren tegen het beroep ter vervulling van de vacante predikantsplaats te *Vessem* en *Hoogeloon*, gisteren gedaan door de classis van Peel- en Kempenland op den proponent SAMUEL NEOMAGUS.(*)

(*) Hij is gehuwd geweest met MARIA STELT (Doopboek van den predikant in gemeentearchief van Hilvarenbeek.) en overleed 18 Maart 1743. (Acta classis Peel- en Kempenland in archief der classis.)

173. 1708, *Augustus* 9.

»Compareerde de heeren JOHAN VAN OERLE, predicant tot *Schijndel* ende *Liempd*, WILLEM THOMAS SCRIBA, predicant tot *Woensel* en *Tongelre*, PETRUS MORNIGH, predicant tot *Leende*, dewelcke verclaerde, den eersten comparant, dat op den 4^{n} deser maendt Augusty ten synen huyse binnen Schijndel sijn gecomen juffrouw de weduwe van wylen de heer GIJSBERGE, in sijn leven secretaris tot *Eerssel* ende juffrouw EMILIA WATERBEECK, huysvrouw van den heer THEODORUS NEOMAGUS, predicant tot *Eerssel;* dat gemelte juffrouw hem comparant seer sterck solliciteerde ten eynde hy comparant ter naester classe tot Helmondt sijn stem wilde gunnen aan domine SAMUEL NEOMAGUS, proponent, soone van den voorschreven Theodorus Neomagus, om te becomen de beroepinge als predicant in de vacerende plaetsen tot *Vessem* ende *Hooghloon* ende dat sy juffrouwen selfs in tegenwoordicheyt van sijn comparants vrouw ende suster, hem comparant daertoe niet alleen met seer ernstige expressie maer oock met veele

ongeoorlooffde beweeghredenen, — welcke om te comen ende geroepen te werden tot den dienst des heiligen evangeliums ten eenemael onbetamelijck waren —, wilde persuaderen onder anderen, dat sy de heer Petrus Moringh, die sy seyde, dat naer de plaets van Vessem soude staen, jaerlijcx uyt het tractement van Vessem ende Hooghloon soude laten proffiteren hondert daelders voor de combinatie, soo domine Moring conde gedisponeert werden om voor den propenent Neomagus te desisteren.

Ende verclaerde den tweeden deponent, dat de heer Theodorus Neomagus, predicant tot Eerssel, hem comparant verscheyde malen heeft versocht den predicant Moring tot Leende wilden disponeren ten eynde sijn eerwaerde wilde affstandt doen van de plaats van Vessem opdat, — soo den voornoemden heer Neomagus seyde —, sijn soon Samuel Neomagus die plaets mogte crygen; dat den voornoemden heere Neomagus mede seyde te belooven aan den heere Moringh, dat hy hem jaerlijcx een somm van hondert guldens soude geven tot soo langh als bevordert soude wesen op een ander plaetse, waertoe verders alle devoiren soude aenwenden, soo hy seyde.

Ende verclaerde den derden deponent, dat de heer JOHAN DE WILDE, predicant tot *Oirschot*, daegs voor de classis, sijnde den sesden Augusty, hem ten huyse van den procureur van der Weyden heeft gesproocken over 't beroep tot Vessem ende Hoogloon ende hem comparant veelmalen heeft bewogen van de plaetse te desisteren, gebruykende de heer de Wilde dese off diergelycke woorden in substantie: »mijnheer, het is u toch om de combinatie te doen, als men uedele hondert daelders 's jaers gaff, sout gy dan niet willen resolveren?"

Nogh compareerde de heer JACOBUS HANEWINCKEL, predicant tot *Gemert*, GASPARUS CURTIUS, predicant tot *Gerwen* en *Nunen*, CORNELIS CRAEYENHOFF, predikant tot *Vechel* ende *Erp*, JOHAN ROUERS, predikant tot *Deurne* ende *Vlierden*, HERMANUS CUYPER, predicant tot *Mierloo* ende den predicant van *Riel*, dewelcke verclaerden, dat de heer SIMON LAETS, predikant tot *Budel* ende *Gastel*, op den 8n Augusty deser maendt 1708 by haer comparanten gesamentlijck heeft geseten ten huyse van GEORGIUS VAN DER WEYDE, waer de meeste leden haer maeltijdt gehouden hadden, procureur binnen de stadt Helmondt; dat den voornoemden heere Laets aldaer sprekende over 't beroep van den proponent Neomagus, tegen haer comparanten seyde deze of diergelycke woorden in sub-

stantie: dat domine Neomagus, predicant tot Eerssei, hem hadde aengebooden eene recompens stante classe te betaelen voor syne stem, soo hy die geliefde te geven aen sijn soon, den proponent, om die predicant te helpen maecken tot Vessem ende Hooghloon".

174. 1709, *Februari* 20.

»Compareerde FRANÇOIS TEMPELAER, woonende te Helmondt, dewelcke verclaerde, ter instantie van den weledelgeboren heere WILLEM LODEWIJCK GRAHAMME, heere van *Avesteyn*, het riddermatige hoff *Ten Boogaert* ende in *Dinter*, dewelcke verclaerde, dat hy heeft ondersogt hoeveel tot *Mierloo* ende tot *Baeckel* voor de houtschat betaelt wert; dat hy heeft ondervonden, dat aldaer dagelijcx den houdtschadt betaelt wert tegen den sesden penninck off sesde hout met drie stuyvers van yderen gulden en noyt minder".

175. 1709, *Augustus* 22.

Mr. ANTHONY MOLEMAECKERS verhuurt aan JACOBUS DU PUI en zijn zoon PHILIPS DU PUI, gereformeerde kapitein-luitenant en cornet ten dienste dezer landen, een huis, gelegen te Helmond aan de Markt, voor 45 gulden sjaars.

(In eene akte van 30 December 1710 wordt genoemd PHILIPPE JACOB DUPUY, cornet ten dienste van de Staten-Generaal, dezelfde als boven. De vader teekent zich hier J. FRANÇOIS DUPUY.)

176. 1709, *September* 7.

Volmacht door ANNA BEECKMAN, huisvrouw van CHARLES LA TOUR, als gevolmachtigde, krachtens akte verleden voor schepenen van Dixmuiden den 13 November 1708, van PHILIPS FRANÇOIS LE COCQ, heer van *Liefkensrode*, kapitein ten dienste dezer landen onder het regiment van den generaal-majoor PALANT en erfgenaam van ADAM VAN BAEXEM, in leven heer van *Westmierbeeck*, op DIRCK DECKERS, notaris en procureur te Helmond.

177. 1710, *Januari* 8.

In de akte worden genoemd: JAN VAN OMMEREN, ANGENITHA

VAN OMMEREN, gehuwd met DIRCK DONCKERS, WILLEM VAN OMMEREN en wijlen NICOLAAS VAN OMMEREN, broeders en zuster.

178. 1710, *Januari* 12.

Volmacht door ANNA MARIA TROMP, vrouwe van *Nuland* enz., douarière van CORNELIS GANS (*), in leven heer van *Nuland*, *Bommenede*, *Blois* enz., op PIETER TEEDIN VAN BERCKHOUT, burgemeester en vroedschap van *Delft*, tot het aanhooren der rekening, die ISBRAND DE BIJE, burgemeester en vroedschap van *Leiden*, doen zal als executeur-testamentair van wijlen ADRIANA BRASSERT, weduwe van JOHAN VLOOSWIJCK, in leven heer van *Mare* en secretaris van *Amsterdam*.

(*) Hij stierf, als ontvanger der gemeene middelen, te Deurne den 21 Sept. 1699. (Successieboek archief Stiphout.)

179. 1710, *Januari* 12.

Volmacht door ANNA MARIA TROMP op ISBRAND DE BIJE, (zie vorige akte) om, — »wijl de erffgenamen van vrouwe ADRIANA BRASSERT, weduwe van de heere JOHAN VLOOSWIJK, in leven heere van *Mare* ende secretaris van *Amsterdam*, van intentie sijn te vercopen eene graffstede, gelegen in de oude kerk binnen *Delff*, gecomen uyt den boedel van wylen den here GOVERT BRASSERT, in leven thesaurier-generael der vereenigder Nederlanden etc. ende dat sy comparante niet gairn soude sien, dat wanneer de voorschreven graffstede vercogt ende aen een vreemde famielie overgegaen sijnde, dat haer oom den voornoemden heer thesaurier Braessert en sijn gemalinne, mevrouw LOUISE TEETDIN VAN BERCKHOUT, in haer leven egte luyden, welcke in het voorschreven graff begraven liggen, soude blyven —, vóór het vercoopen van de voorschreven graffstede, hetselve te doen openen ende te doen byeenen versamelen de beenderen van haer voornoemde oom en moeye voor sooveel het mogelijck is ende te doen leggen in eene kist ende setten in het particuliere graff van haer comparante in de oude kerck tot Delff, waerinne begraven ligt hoogh loffelyker gedagtenis haer vrouwe comparantes heer vader, den hoogedelgeboren heere MAERTEN

HERPERSE TROMP, in sijn leven admirael ter zee ten dienste dezer landen, waerop tot sijnder glorieuser gedancnisse opgeregt staet een tombe met sijn hooghedeles beeltenisse".

180. 1710, *Maart* 23.

Wijlen CORNELIA VAN BAM, in leven vrouwe van *Berkenrode*, had bij haar besloten testament, op 24 April 1667 door schepenen en secretaris van Berkenrode in bewaring genomen, haar echtgenoot, HENDRICK VAN ALCKEMADE, heer van *Berkenrode*, benoemd tot haar eenigen erfgenaam onder den last van eenige legaten aan haren broeder CORNELIUS VAN BAM. De gelegateerde goederen zouden na het overlijden van deze devolveeren op FLORIS VAN BAM den oude en op diens zuster, AGNES JACOBA VAN BAM, thans wonende te Utrecht en voor het geval dezen zonder afstammelingen kwamen te overlijden, op de andere zuster der testatrice, MARIA VAN BAM, in leven vrouwe van *Vladeracke*. FLORIS VAN BAM de oude heeft thans vier kinderen, namelijk CORNELIS, LAMBERT, FLORIS en ALBERT, allen meerderjarig. Er bestaat dus weinig kans, dat hij zonder afstammelingen zal overlijden en aangezien hij met zijne kinderen in staat van armoede is vervallen, verschijnt bij deze akte JOHANNA CORNELIA, baronesse van LEEFDAEL, gehuwd met en bijgestaan door J. DE COTEREAU, baron de *Velp*, als eenig kleinkind van gemelde vrouw van Vladeracken en doet reeds nu afstand van al hare rechten op de bedoelde legaten.

181. 1710, *April* 4.

Verschijnt JOHAN DEN BENETRU, ritmeester ten dienste dezer landen, zoon van wijlen JOHAN BENETRU, in leven drossaard van *Helmond*.

182. 1710, *October* 18.

JOHAN DE RIJCK, rentmeester van den heer van Helmond, verklaart, dat hij nu 12 jaren de tienden van *Helmond*, eertijds toebehoorende aan den abt van *Floreffe*, nu aan den abt van *Postel*,

in admodiatie heeft gehad; dat hij steeds heeft getiend de hoeven en landerijen, aan den eigenaar van *Binderen* toebehoorende; dat hij echter nooit heeft getiend de gronden, die in gebruik waren bij het huis op Binderen maar dat de huurders van bovenbedoelde hoeven en landerijen boven en behalve hunne tienden voor de bij het huis op Binderen behoorende gronden jaarlijks hebben opgebracht 15 vaten garst en 15 vaten rogge.

183. 1711, *April* 3.

Verschijnt DIRCK DONCKERS, gehuwd met ANGENITHA VAN OMMEREN(*), als voogd van zijn minderjarigen zoon HENDRICK DONCKERS.

(*) Zij overleed te Helmond 10- en werd aldaar begraven 13 Juli 1725. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

184. 1711, *December* 18.

Testament van DIRCK DECKERS, president-schepen van Helmond en zijne vrouw LEONORA EDWARTS.

185. 1712, *December* 9.

DANIEL VAN ESCH verhuurt zijne branderij te Vlierden aan Dirck Meulendijck voor 6 jaren tegen 36 gulden 's jaars.

(In eene akte van 25 April 1713 heet hij Daniel van Esch, deurwaarder bij den rade van Brabant.)

186. 1712, *December* 12.

ANNA MARIA TROMP, douairière van CORNELIS GANS, in leven ridder-baronet, heer van *Nuland*, *Bommenede* en *Blois*, doet, ten behoeve van JOHAN WILLEM GROELAERT, heer van *Surester*, raad en schepen van *'s-Hertogenbosch*, afstand van hare rechten op een grafsteen in de St. Janskerk te *'s-Hertogenbosch* en op eene kapel in *Brielle*, die zij tot nu toe met Johan Willem Groelaert in gemeenschap bezat. Zij deed dit omdat zij »veel respect en hoogagtinge

had voor de voorouderen van hooggedagte haer overledenen man en omdat haeredele gaerne soude besorgen, dat de gebeentens in de voorschreven respective grave, waerin eenider gelegt is, in vrede bleven rusten ende niet mogte werden vervoert" en stelde daarom de voorwaarde, »dat de voornoemde graffstede en cappelle nooyt sal moge werde vercogt ofte overgelaten buyten de lini of het geslagt van haer man zaliger".

187. 1714, *September* 10.

»Compareerde mevrouw ANNA LEONORA VAN BRAKEL, weduwe wylen de heer HENDRICK VAN WINTEROY, in sijn leven drossardt der heerlijckheden *Asten*, *Deurne* etc., wonende tot Helmondt, te kennen gevende, dat sy meenighmael wegens de ledematen van de Christelycke gereformeerde religie is versogt geweest om te geve een onpartydige verclaringe waer het heylig nagtmael des Heeren wierde gecelibereert ten tyde, als haer heer vader ontfanger was tot *Reusel*, soo verclaerde sy vrouwe, dat haer vader is geweest den eersten ontfanger aldaer van de gereformeerde religie nae de reductie van de stadt en meyerye van 's-Bosch ende dat het heylig nagtmaal des Heeren altijt tot *Hapert* wierde geselibereert, welcke plaets sy vrouw comparante noydt anders gehoort heeft als te sijn effectieff ende daer den predicant geobligeert is sijn dienst te doen, gelijck hy daer ook woonde ende dat *Bladel* en *Reusel* sijn de combinatie-plaetsen van Hapert. Dogh verclaerde de comparante, dat het waer is, dat tot Bladel het heylich avontmael des Heeren is somtijts wel geselibereert, hetwelck legt tusschen Reusel en Hapert, dat in die tijdt geschiet is uyt oorsaecke, dat haer comparante ouders van hoogen ouderdom sijnde en op een rustdagh niet wel twee uren ver conde ryse, dewyle Reusel van Hapert omtrent de twee ure is afgelege, heeft versogt aen den respective gemeentens, dat om haer ouderdom voornamentlijck in de winterdage het nagtmael des Heeren mogt geselibereert worde tot Bladel, welck versoeck haer ouders uyt consideratie is geaccordeert en dat andersints ordinair het heyligh nagtmael des Heeren wierde geselibereert tot Hapert ende niet tot Bladel als alleen by dat extraordinair geval".

I. Akten, verleden voor den notaris Pieter de Cort.

(NOTA. In de akten 188 en 190 noemt de Cort zich notaris te *Vlierden*, in de akte 189 notaris te *Rosmalen*, in de akten 193—198 notaris te *Bakel* en in de akten 199 en volgende notaris te *Helmond*. De akten 191 en 192 vermelden geene standplaats.)

188. 1699, *December* 26.

»Compareerde Marike, huysvrouw van Aert Hermans, woonde tot Empel, out omtrent de 40 jaeren, dewelcke, sonder eenige simulatie, inductie off persuatie van imant maar in faveur en tot opbouw van de gereformeerde religie, heeft geattesteert, ter requisitie van den heer HERMANUS GERBADE, predicant der geneente *Rosmalen* en *Empel*, dat sy op dijnsdagh den 22 December smorgens omtrent seven uren is gecoomen in de craem van eenen jongen soon, welck geboorne kint, — een uer omtrent ter werelt zijnde geweest —, door Mari, weduwe van Theunis Schuermans, uyt haer attestants huys is gehaelt, niet wetende waeromme sulcx gedaen wiert en is 't selffde kint des avonts eerst weeder by haer gebracht door de voornoemde weduwe; verclaert sy, dat indien het kint, terwylen het was verbrocht, mogte sijn gedoopt door een Rooms priester off diergelycken van de Roomsche religie, 't selve buyten haer kennisse en tegens haer danck zoude zijn geschiet; verclaert zy, dat haer begeeren niet anders en was ende nogh is off 't voornoemde kint soude door hem requirant gedoopt hebben geworden omme in de gereformeerde religie te werden opgevoet".

189. 1700, *Maart* 29.

Verklaring, dat voor notaris verscheen en alzoo in leven is »juffrouw MARIA EBBINGS, doghtere van JOHANNA DE LAET ende nu huysvrouw van de heer HERMANUS GERBADE, predicant tot *Rosmalen* ende *Empel*".

190. 1700, *Mei* 18.

Volmacht door m^r^. HENDRICK VERBEECK, advocaat te Aarle, op PHILIPH VAN DELDEN, opperklerk ter griffie van den raad en leenhove van Brabant, tot verhef van de secretarie of het schrijfambt van *Erp*, op den lastgever verstorven door het overlijden van GOVRART VAN BUEDEL.

191. 1700, *Mei* 22.

Volmacht door mevrouw PIECK VAN TIENHOVEN, douairière van ENSPIJCK, tot het verhuren van landerijen, nagelaten door den heer WILHELM PIECK, heer van *Enspijck* en gelegen onder Alphen.

192. 1700, *Juni* 11.

Volmacht door mevrouw CORNELIA MARIA PIECK VAN TIENHOVEN, weduwe van den heer WILHELM PIECK, heer van *Enspijck* enz. en haren daartoe verkozen momboir, den heer JOHAN WILHELM baron QUAEDT VAN WICKRADTS, heere van *Grooten Bullesheym*, *Angern*, *Monheym* en *Vlierden*, tot verkoop »aen dien den palmslag doen sal" van vast goed onder Mierlo.

193. 1700, *November* 27.

»Compareerde Cristiaen Huberts, oud-president en inwoonder tot Schijndel, welcke tuyght, ter requisitie van schepenen ende regeerders van Baeckel, dat alhier binnen den dorpe van *Schijndel* costuymelijck is, dat geene weduwe, hebbende soonen, capabel sijnde in eenige gemeyntsbedieningen, en werden vrygelaeten, soowel in 't opbeuren van de verpondingh- off borgemeestersboecken als andersints en dat deselve weduwen, soonen hebbende als voorseit staet, wanneer het soude gebeuren, dat deselve soo wel als andere daertoe alhier werden genomineert. Allegerende redenen van welwetentheyt, dat hy deponent, als by syne moeder woonende ende syne moeder weduwe sijnde, voor haer de verpondingh heeft moeten opbeuren en dat sulcx alhier altijt is gepractiseert en geuseert geworden".

194. 1700, *December* 14.

»Compareerden d'heer Hendrick Canters, out-president en inwoonder -, Jan Franssen van den Looverbos, sijnde een van de vier geswooren mannen - mitsgaders Antony Janssen van Ruth, outburgemeester der grondtheerlijckheyt Asten, tuygen, ter instantie van schepenen en regeerders van *Baeckel*, dat wanneer de nominatie tot het kiezen van de borgemeesters off wel beur- en schadtmeestersampt binnen de voorscreven heerlijckheit is gemaeckt geworden, dat alsdan weduwen, insonderheyt soonen hebbende, soowel als andere, daertoe sijn aengestelt en genomineert geweest, niettegenstaende al waeren de soonen der voors. weduwen minderjaerigh en dat soodanige weduwen als voorscreven niet en sijn geexcuseert geworden".

195. 1701, *Maart* 22.

»Compareerden seigneur Gevart van Doorne, president-, Jan Vervordeldonck, armmeester- ende Pieter Driessen van de Baerschodt, borgemeester der heerlijckheyt *Vlierden*, dewelcke, ter instantie van schepenen ende regeerders der heerlijckheyt van Vlierden, hebben getuyght, den eersten attestant, dat hy omtrent de twee a drie weecken geleden aan DANIEL VAN ESCH, schoolmeester en coster tot *Vlierden*, voor dootschult van syne overleedene vrouw heeft moeten betaelen 17 stuyvers en dat by den voorschreven schoolmeester off coster aen hem sooveel is affgevordert, 't welck bij hem onweygerlijck is betaelt. En verclaert hy tweede attestant, dat hy voor synen oom voor dootschult aen den voornoemden schoolmeester off coster heeft betaelt eenen gulden en vier stuyvers en dat alsdoen den voorschreven schoolmeester off coster seyde: »ik moet hebben van een groot lijck 14 stuyvers en 3 stuyvers voor 't aenteyckenen van den doode" en dat de overige 7 stuyvers by hem gepretendeert en ontfangen sijn geworden omdat over hem attestants oom door de nabueren eens meer als ordinair is geluyt geworden. En verclaert hy neffens den derden attestant, dat haere kinderen in den voorleden winter van den jaere 1700 onder anderen hebben ter schoole gegaen by den voorschreven Daniel van Esch en dat sy attestanten boven

verwonderingh ider voor een vierendeel jaers schoolgelt voor een kindt aen den voornoemden van Esch hebben moeten betaelen negen stuyvers in 't vierendeel jaers en dat by den voorschreven van Esch van haer 9 stuyvers, als voorschreven, is gevordert geworden".

196. 1701, *April* 6.

»Compareerden....., alle inwoonders van Vlierden, dewelcken ter instantie van schepenen van *Vlierden*, hebben getuygt, dat den schoolmeester DANIEL VAN ESCH in sijn tegenwoordigh bewoonde huysingen eenen sliery- of stoocketel heeft staende en dat denselven schoolmeester dagelijcx daerop sliery off gedisteleerde wateren is stoockende alsmede met de cleyne en groote maete voor gelt is uytvercoopende soodanigh, dat hy niet off weynigh sijn schoolhouden is observeerende, altijt immers niet volgens 't schoolreglement, by haer hoog moogende op 't stuck van 't schoolhouden geëmaneert. En verclaeren sy verders, dat den voorschreven schoolmeester van desen winter een twee à drie maelen meer off min 's morgens heeft school geluyt gehad sonder nogtans daerin te continueeren alsmede, dat denselven geen orelogie heeft te stellen alsoo geen orologie tot Vlierden is geweest. En verclaeren sy verders, dat des smiddaeghs nooyt de clocke en wert geluyt nogtans tot Deurne en meer plaetse hieromtrent gebruyckelijck".

197. 1701, *April* 14.

Volmacht door JOHAN WILHELM baron QUAET VAN WICKRADTH, heere van *Grooten Bullesheym*, *Angers*, *Monheim* en *Vlierden*, tot ontvangst van alle inkomsten, hem aangekomen »soo by houwelycke als by testamente van haer hoogh edele mevrouw douayriere van Enspieck saliger".

108. 1701, *April* 26.

Volmacht door m^r. HENDRICK VERBEECK(*), advocaat te Aarle, op CORNELIS VAN NIMWEGEN, klerk ter secretarie te 's-Hertogenbosch, tot het transporteeren aan JOHAN WILHELM baron QUAET

VAN WIKRADTH, heer van *Grooten Bullesheym*, *Angern*, *Monheym* en *Vlierden*, van het heerlijk cijnsboek van *Vlierden*, den lastgever op 23 Januari 1688 aangekomen van CHARLES ROBERT DE DONGELBERGEN, toenmaals baron van *Correbecke* en vroeger toebehoord hebbende aan de eigenaren van den adelijken huize van *Rixtel*.

(*) Hij werd 27 Januari 1716 te Aarle begraven. (Grafboek Aarle in gemeentearchief aldaar.)

199. 1702, *September* 20.

»Compareerden Wilbert Hendricx, vorster- ende Huybert Huyberts, out-borgemeester des dorps en heerlijckheyt van Vlierden, dewelcken tuygen, ter instantie van schepenen ende regeerders van Vlierden, dat den schoolmeester DANIEL VAN ESCH in de schoole, daer de jeught ende kinderen moeten werden onderwesen, heeft laeten maecken en innemetselen twee sliry- of brandewijnkeetels met de cuypen als andersints, daertoe dienende, en waerop den gemelten schoolmeester daeghelijcx sliry off gedistileerde waeteren is stoockende, deselve aen ider met de groote ende cleyne maete is uitvercoopende. Verders verclaeren sy, dat neffens de school is een schuerke om den brandt van den schoolmeester daerinne te leggen, welcke schuerke neffens de school staet onder een dack, waerinne den gemelten schoolmeester tegenwoordigh een verckenscoey heeft ingemaeckt en oock alnogh daerin is hebbende vier verckens, die den gemelten schoolmeester door de spulingh als anderen affval van voorseide gedisteleerde wateren comende, is opvoedende en alsdan wederom vercopende; met welcke voorschreven stoockeryen van gedisteleerde wateren den gemelten schoolmeester daegelijcx besigh is en derhalven geen school, voor de jeught te onderwysen, is houdende oock geen school is luydende, gelijck vereyst wert en in naeburige plaetsen gebruyckelijck".

200. 1702, *October* 11.

Volmacht door AELBERT BRIELIUS, drossaard en schout van *Helmond*, op MARIA ANNA BOLTON, dochter van wijlen den

kapitein BOLTON, om zich te vervoegen bij »milord Rauelagh" of die hem zal vervangen, ten einde te ontvangen »soodanige arieerspenningen, als den constituant van sijn gedaene diensten in Ierland als gentelmen off d'ordnance in his majesteyts traein off artilerie in den jare 1690, 1691 en 1692 heeft verdient en onbetaelt is gebleeven".

201. 1702, *November* 16.

Twee inwoners van *Vlierden* verklaren, dat de schoolmeester, DANIEL VAN ESCH, nog altijd is brandewijn brandende en varkens houdende en dat hij »tegenwoordigh alnogh twee verckens is hebbende, die niet dan vrutende ende gravende sijn, waerdoor 't schoolhuys sal comen te vervallen en dat oock door de dampen van de stoockery de kleyne kinderen benouwt valt daer in de school ende roock te sitten".

202. 1702, *December* 10.

»Compareerde juffrouw JOHANNA SOFIA VAN EYCK, canonnickkaes van den conventuale van *Hooydonck*, welcke verclaert out te wesen 73 jaren en resideerende in den dorpe van Aerle op den casteele van Strijp, sijnde sy gesont naer den lichame, gaende ende staende".

203. 1703, *Februari* 1.

»Alsoo Joost Aerts, jongman, inwoonder van Sommeren, bevrught heeft gehadt seeckere jonge doghter, met naeme Magriet Jansse Verschout, en alsoo 't schijnt, dat tusschen voorschreven Joost Aerts ende Magriet Jansse geene genegentheyt is om te treden in den huwelycken staet maer integendeel malcanderen op vrye voeten te stellen, welck volgende, soo compareerde de voorschreven Joost Aerts, out omtrent 33 jaeren, ter eenre- ende Margriet Janssen Verschout, out omtrent de 28 jaeren, ter andere zyde, welcke comparanten verclaeren veraccordeert ende overcomen te sijn in voegen hiernaer volgende: Eerstelijck, dat hy in desen belooft om aen de comparante binnen den tijt van 24 uren uyt te keeren ende te

tellen eene somme van 't sestigh guldens eens Hollantsgelt, welcke penningen aen haer wert gelooft voor craemcosten, defloratie van haer eere ende voor onderhout van 't kints, leven lanck gedurende, met welcke somme van 60 guldens, by haer ontfangen sijnde, verclaert deselve ter saecke voorschreven te neemen volcomen contentement ende vergenoegen sonder ooyt eenige actie off pretens uyt hoofde voorschreven te maecken off doen maecken. Wyders verclaeren de comparanten malcanderen te ontlasten van soodanige gelofte als tnsschen haer geschiet mochte sijn, stellende den eenen den anderen op vrye voeten om met andere personen te trouwen".

204. 1703, *October* 26.

»Compareerden....., allen inwoonende borgeren deser stadt, dewelcke, ter instantie van de schepenen der voorsegde stadt Helmont, hebben getuyght, dat inne dese stadt *Helmont* van alle oude tyden gebruyckelijck is geweest en nogh is, dat op den dagh van Bamis, des avonts, door de deeckenen eerst worden genomineert ende opgegeven twee persoonen tot het borgemeestersampt te bedienen en daernaer door schepenen twee vansgelycken; dat van die vier opgegevene, uyt deselve een van deeckenen en een van schepenen gecoosen sijnde, door den heere deser stadt twee wert aengestelt tot het bedienen van 'tselve borgemeestersampt; dat die twee aangestelde borgemeesters het geheele borgemeestersampt over de stadt bedienen samenderhant, sonder dat verscheyde ontfanck hebben maer dat deselve beyde t'samen het borgemeestersampt comen te bedienen alsoff maer een borgemeester was; dat sy hebben gesien ende geweeten, dat de borgemeesters deser stadt sitdaegen hielden tot haren ontfanck zonder om te gaen sijnde geweest; dat vermits de borgeren deser stadt jaerlijcx comen te pachten de novale tiende en houtschat selfs buyten deser stadt en quarthiere en dat de conditie derselve van alle bedieningen comt te eximeeren; dat buyten die, die pachtinge hebben ende officianten selfs, seer weynigh stoff binnen Helmont is te vinden".

205. 1703 *November* 8.

»Compareerde juffrouw JOHANNA SOFIA VAN EYCK, canunckes

van 't adelstift van Hoeydonck ende woonachtigh op den huyse van Opstrijp tot Aerle, gaende en staende en verclaerende te sijn getreden in haer 74ste jaer".

206. 1704, *Januari* 6.

HENDRICK MUSCH, heer van *Milheeze*, verhuurt een huis onder Helmond in de Veestraat.

207. 1704, *April* 20.

MARIA MUSCH, vrouwe van *Milheeze*, verhuurt eene bouwhoeve onder Vlierden op Brouwhuis.

208. 1704, *Augustus* 15.

Ingezetenen van Mierlo verklaren op verzoek van BARBARA VAN SCHERPENSEEL, vrouwe van *Mierlo*, omtrent de ligging en de grenzen der verschillende tiendklampen onder *Mierlo*.

209. 1704, *Augustus* 15.

Ingezetenen van Mierlo verklaren, ten verzoeke van BARBARA VAN SCHERPENSEEL, vrouwe van *Mierlo*, dat er nimmer eenige scheiding is geweest tusschen het Hout, het Broek en Mierlo; dat de belasting over die plaatsen in gelijke maten is geheven; dat wanneer bewoners van het Hout en het Broek acten hadden te passeeren, dit altijd is geschied voor schepenen en secretaris van Mierlo en dat die van het Hout en het Broek altijd voor schepenen van Mierlo, als hunnen gewonen rechter, in eerste instantie zijn gedaagd geworden.

210. 1704, *Augustus* 18.

»Compareerde de hoogedelwelgeboorene vrouwe JOHANNA SOFIA VAN EYCK, abdisse van *Sint Geerlagh*".

211. 1705, *Januari* 5.

»Compareerde NICOLAAS ROOSE, schepen deser stadt, sijnde van de ware gereformeerde religie" (en nog eenige anderen) »dewelcke, ter instantie van den heer NATHANIEL WALRAVEN, predicant der stadt *Helmont*, tuygen, dat den voornoemden predicant des maendags nae paesschen in den jare 1702 met sijn geheele famielie is vertrocken nae 's-Hertogenbosch; dat eenigen tijt daernaer in deze stadt van Helmont is gecomen een Franssche party van omtrent de 30 man, dewelcke des nagts in de huysinge van den requirant met openslaen der deuren ende onstucken breecken der mueren en in geen andere huysinge sijn ingebroocken; dat deselve party haer hädde verstout van de daerin staende meubile te beschadigen en verscheyde goederen onstucken geslagen ende gebroocken hebben. Verder verclaerde de derde deponent, dat wanneer hy als nagtroeper des nagts langs de straet synen pligt was waerneemende, dat alsdoen eenige van de voornoemde party omtrent de clocke twaelff uren by hem op de straet sijn gecomen uyt de huysinge van den requirant, hem deponent, als staende tegenover deselve huysinge, vraeghende: »waer woont de predicant?", waarop hy deponent seyde: »dat weet gylieden wel, want gy comt daaruyt", waerop sy tegen hem deponent verder seyde: »waer is den predicant off sijn vrouw en gy moet met ons in de huysinge gaen", waerop de deponent mede in de huysinge van den voorschreven predicant is ingegaen en in welcke huysinge de geheele party met de basienetten op de roers in geweer stonde, andermael vraeghende naer den predicant en seggende: »hadden wy hem off sijn vrouw, wy souden se affronteeren en niet onder de duisent pistoolen loslaetende", met veel meer andere bedreygelycke woorden. Verclarende sy deponenten t'samen verders, dat in de maent van Augusty des selvigen jaers van 1702 soo in de stadt Helmont als voor de poorte was leggende 't volck van 't cleyn leger van haer hoog moogende de staeten-generael der vereenighde Nederlanden; dat alsdoen mede in de huysinge van den voornoemden predicant was ingebroocken eenige Engelsche militaire, dewelcke haere peerden in de camers settede en dat sy de meubilen als andersints daerinne verder hebben onstucken geslaegen ende verdestrueert waerdoor de gemelte huysinge is beschadigt geworden".

212. 1705, *Februari* 16.

Testament van de echtelieden mr. THOMAS IDELET, advocaat te Someren, weduwnaar van ADRIANA CATHARINA VAN HEESSEL en MARIA HENDRICX, weduwe van BERTRAMUS VAN LUYTELAER(*). (De echtelieden Idelet—van Heessel hadden getesteerd voor schepenen van Someren den 29sten Maart 1687.) In de akte worden genoemd: ELISABETH, WOLPHANGUS, JOHANNES en SILVESTER, voorkinderen van den testateur en ALLEGONDE, gehuwd met JAN VAN HAPERT, HENDRICK en BERNARDT, kinderen der testatrice.

(*) Bertrom van Luytelaer huwde te Helmond 1 December 1658 met MARIA, dochter van HENDRIK LEENARDTS. (Trouwboek van Helmond in gemeentearchief.)

Mr. Thomas Idelet, wonende te Someren, weduwnaar van Adriana Catharina van Heesel, huwde 7 September 1704 met MARIA HENDRIKX VAN DE WIEL, weduwe van Bertrand van Luytelaer, wonende alhier. (Trouwboek als voor.)

213. 1705, *Februari* 21.

»d' Heer WILHELMUS VAN STRALEN, als last hebbende van d' heer HENDRICK MUSCH, heere van *Milheeze*, sijn weledeles heere comparants papa", verhuurt eene bouwhoeve te Helmond in de Haag.

214. 1705, *Maart* 1.

Volmacht door LODEWIJCK WILHELMUS VAN WIJNBERGEN, heere op *Strijp* onder Aarle en zijne echtgenoote, MARIA JOHANNA FRANCISCA VAN LEERS, om voor de keurvorstelijke kaselarij te Gulik te procedeeren tegen hare beide minderjarige zusters, die zich in 1704 begeven hebben naar en bereids zijn gekleed in het klooster *St. Joris* en die tot nadeel der lastgevers hunne eigendommen hebben overgedragen aan mevrouw VAN BRAECKEL.

215. 1705, *Maart* 28.

Volmacht door JOHAN PHILIP baron VAN LEEFDAELL, heer van *Waalwijk*, *Beek*, *Stiphout* en *Croy*, om uit zijn naam schuldig te bekennen voor schepenen van 's-Hertogenbosch eene som van 2000 gulden aan »de gelycke kinderen van de heere HENDRICK MUSCH, heere van *Milheeze*, alsmede de twee soonen van de heere en meester ADRIAEN VAN STRALEN, in sijn edeles leven advocaet woonende binnen Helmont".

216. 1705, *October* 7.

»Compareerde d'heer HERMANUS WATSENS, vendrigh onder 't regiment van de collonel WIGHERS op de repartitie van stadt en lant (soo hy verclaert) alhier binnen Helmond jegenwoordig met een party van desen staet der vereenighde Nederlanden en d'heer JOHAN DE RIJCK, rentmeester van de grootgewinchijssen van den huyse van Helmont en out-president van denselve stadt, dewelcke, ter instantie van de heer JOHAN FRANÇOIS DE BRUNEBARBE, luytenant en partisaen van den staet der vereenighde Nederlanden, alhier binnen Helmont present met de voornoemde party, hebben getuygt, dat, wanneer den voornoemden requirant alhier gecomen was tot Helmont omtrent twee uren nae de middagh, by hem hadde versogt te comen de borgemeesters van de stadt Helmont, die oock by den requirant sijn gecomen en aen den requirant vraeghde wat van sijn believen was, waerop den heere requirant seyde: »ik versoeck voor mijn volck wat eeten en drincken"; waerop de borgemeesters vraeghde, wat hy heere requirant belieffde te hebben; waerop den requirant seyde: »wat belieft u te geven?" en waerop de voorschreven borgemeesters in dese off diergelycke woorden antwoordende, seyde: »wy weten u niet te wil en doet wat gy niet gelaeten cont"; waerop den tweeden deponent antwoordende, seyde: »gy geeft soo meenighmael aen partyen van de Fransse een pot bier, een stuck broot en kaes waerom comt gy dat te weygeren aen 't volck van den staet?' waerop de borgemeesters tegen den tweeden deponent antwoorde: »waer hebt gy u mede te bemoeyen"; waerop den voorschreven tweeden deponent antwoorde: »ick segh het niet anders als om alle verwyderingh, als wesende een bagatel, voor te

comen". Verders verclaeren sy deponenten t' samen, dat den requirant voor een à twee siecken versogte een car om voort te brengen, 'twelck by de voorschreven borgemeesters als voor is geweygert te leveren, waerover den voorschreven requirant heeft geprotesteert. Alsmede verclaert den tweede deponent, dat aen sijn huys door den requirant is betaelt 'tgeen de voornoemde party aldaer heeft verteert".

217. 1705, *October* 7.

»Compareerde d'heere JUDOCUS JUSTUS VERBEECK en seigneur EYMBERT DE BERCKER, beyde ingesetenen van Aerle-Rixtel ende out-kerkmeesteren van de parochiekerke van Aerle, diewelcke, ter instantie van juffrouw HENDRINA CONINCX, weduwe wylen d'heere en meester THEODORUS ROEFFS, advocaat in sijn leven woonende tot Helmont, cum suis, als hefferen van eenen clamp tiende, tot *Aerle* voorschreven gelegen, hebben geattesteert, dat zy comparanten den eerste in ordine is geweest kerckmeester der voorschreven kercke eenen tijt van omtrent de 16 jaren en den tweeden in ordine comparant, dat hy bevoorens oock is geweest kerckmeester der voorschreven kercke eenen tijt van omtrent de 9 jaeren, aenvanck genoomen hebbende nu omtrent de 30 jaren geleden en dat sy ider in synen tijt hebben ontfangen alle jaer 40 vaten rogge en 20 vaten gerst mitsgaders 4 vimmen dackstroo uyt de groote clamp tiende van Aerlen voorschreven, genaemt de pastoraele off capitteltiende van Eyndoven, nu competeerende off genooten wordende by d'erffgenamen van syne lestgewesene koninclycke majesteyt van Groot-Bretangne, hoogh loffelycker memorie, welcke tiende desen voorscreven last jaerlijcx, — altijts henne kenisse gedraegende en gelijck sy oock van alle oude tyden door hare voorschreven voorsaeten en oude medeingesetenen hebben verstaen —, heeft moeten vergelden aen die voorschreven kercke van Aerle tot reparatie van dieselve sonder dat de twee andere tiendeclampen, onder Aerle jaerlijcx wordende geheven, oyt tot eenige kerckelycke reparatien sijn aangehouden geweest".

218. 1705, *November* 6.

»Compareerde den hooghedele welgeboren heer JOHAN PHILIP

baron VAN LEEFFDAEL, heere van *Waalwijck*, *Beeck* ende *Stiphout*, dewelcke, ter instantie van de hooghedele welgeboren vrouw BARBARA VAN SCHERPENSEEL, vrouwe van *Mierlo*, heeft getuygt, dat hy heere comparant als heere van *Stiphout* aldaer de jaerlijcxe borgemeesters, sonder eenige nominatie van imanden in te neemen, is verkiesen- ende aenstellende en 'tselve nu omtrent de vijff jaeren als heere van Stiphout heeft gedaen ende de jaerlijcxe borgemeesters vercooren ende dat by den voorgaenden heere van Stiphout de borgemeesters in voegen voorschreven sijn vercooren en aengestelt geworden".

219. 1705, *November* 6.

JOHAN PHILIP baron VAN LEEFFDAEL, in de vorige akte genoemd, verklaart ter zelfder instantie, dat hij, »als heere van Waelwijck, aldaer uyt eene nominatie van drie dubbel getall de jaerlijcxe borgemeesters is verkiezende ende dat hy, als heere van Beeck, aldaer jaerlijcx sonder nominatie nae zijn hoogedeles goetvinden een persoon tot borgemeester is aenstellende ende dat den anderen by de schepenen van Beeck werden aangestelt".

220. 1705, *November* 6.

»Compareerden seigneur MATTIJS VAN DER LAACK, regeerende schepen en out-procureur deser stadt Helmont ende NICOLAES ROOSE, mede regeerende schepen derselver stadt, dewelcken, ter instantie van de hoogedele welgeboren vrouw BARBARA VAN SCHERPENSEEL, vrouw van *Mierlo*, hebben getuygt, den eersten in ordine deponent, dat van alle oude tyden by schepenen der stadt *Helmont* twee persoonen ende by deeckenen derselver stadt mede twee personen sijn genomineert om daeruit de borgemeesters te eligeeren en dat alsdan de nominatie van vier persoonen aan den heere deser stadt Helmont werdt overgelevert en waeruyt by den heere alsdan twee persoonen werden geeligeert, die 't borgemeestersampt comen te bedienen. Verders verclaren sy deponenten t'samen, dat 'tselve ten huydigen dage van jaer tot jaer alsoo wert geuseert en gepractiseert sonder eenige opositie ter contrarie".

221. 1706, *Maart* 4.

Compareerden twee oud-schepenen van Bakel, die, »ter instantie van Wilbert Hendricx van Scheepstal, oud-president-schepen en kerckmeester van den dorpe van Baeckel, hebben getuygt, dat in den jare van 1699 den eerwaerden heere CORNELIS CRAYENHOFF, doen ter tijt predicant van *Baeckel* en tegenwoordigh van *Vechel* en *Erp*, tegen de gelycke schepenen van Baeckel seyde van de gemeente en van haer schepenen was affvorderende eenen nieuwen predikstoel als andere nieuwe stoelen en bancken in de kerck met die byvoeginge: »dat sal de gemeente veel comen te costen, 'twelck voorgecomen can worden indien aen mijn een sommeke gelts wert vereert en dan behoeft maer eenige reparatie aen den predickstoel als anders gedaen te werden" en verder seyde, in gevalle sijn eerwaerde schoon soude comen te verplaetsen, dat synen successeur alsdan daermede tevreden soude moeten wesen; waerop de deponenten beneffens de andere schepenen, om die costen voor te comen, hem een somme gelts hebben belooft sonder deselve te connen noemen hoe veel, als haer de precise somme vergeten te sijn, onder die verdere conditie en bedingh, dat die somme soo voorschreven uyt de incomsten der kerckegoederen soude betaelt worden en sulcx door Wilbert Hendricx van Schepstal, als doen ter tijt kerckmeester sijnde. Compareerde mede Catarina, weduwe van COENRAED DENIS VAN BREDA, in sijn leven schoolmeester alhier, dewelcke verclaert, dat sy, als wanneer 't voorschreven accoort ten hare huyse soo voorschreven tusschen den voornoemden heere Crayenhoff en schepenen wierde gemaekt, als in en uyt de camer gaende, de voorschreven woorden alsoo te hebben hooren verhaelen en dat 't selve hier boven getuygt is alsoo te sijn geschiet".

222. 1706, *April* 19.

HERMAN CREMERS, wonende te 's-Hertogenbosch, verhuurt een huis c. a., gelegen te Helmond aan de Markt, voor 34 gulden 's jaars.

223. 1706, *Augustus* 21.

»Compareerde de hooghedele welgeboren heere d'heer FLORIS

VAN EYCK, heere van *Mierlo*, dewelcke, ter instantie van de hooghedele welgeboren vrouwe, mevrouw BARBARA VAN SCHERPENSEEL, vrouwe van *Mierlo*, heeft getuygt, dat hy in den jare van 1705 en 1706 met den vorster en sijn knegt, hebbende by sigh snaphanen en honden, in syne voorschreven qualiteyt alsmede procuratie hebbende van de requirante, soo tot Mierlo als onder andere op de geheugtens van 't Hont ende Broeck heeft gejaegen met jaeghthonden om de patrysen op te soecken ende wilt geschooten als andersints 'tgeen verders tot de warande van *Mierlo* specteert".

224. 1706, *October* 29.

Verschijnen ANNA, weduwe van JOHAN EDUWAERD en haren schoonzoon ALBERTUS BRIELIUS, schout der stad *Helmond*.

225. 1707, *Juni* 21.

Drie oude ingezetenen van Stiphout, allen oud-burgemeesters, verklaren, »ter instantie van de hoogedel welgeboren vrouwe BARBARA VAN SCHERPENZEEL, vrouwe van *Mierlo*, dat haer is voorgebragt en gelesen seeckere verclaring, die by hen op den 10 Februari 1707 voor den notaris Deckers (zie nr. 103) zoude sijn gegeven, welcke verclaringh by hen overdagt wesende, verclaren sy, dat tsedert de 50 jaren herwaerts de borgemeesters alleen by den heere van *Stiphout* sijn vercooren ende aengestelt geworden dogh dat voor die tijt, wanneer sy jongelingen waren, hebben geweten, dat de borgemeesters soo by den heere, den officier en schepenen sijn aengestelt geworden. Verders verclaren sy, dat sy als affgegane borgemeesters noyt iman tot borgemeesters hebben geëligeert".

226. 1707, *Juli* 23.

In de akte worden genoemd: JOHAN PHILIP baron VAN LEEFFDAEL, heer van *Waalwijk*, *Beek*, *Stiphout* en *Croy* en zijne echtgenoote, JUSTINA barones VAN AMSTELL.

227. 1707, *October* 5.

CORNELIA JOHANNA barones *van Leeffdael*, eenig kind van wijlen JOHAN PHILIP baron VAN LEEFFDAEL, in leven heer van *Waalwijk*, *Stiphout* en *Beek*, verklaart, dat zij de nalatenschap haars vaders nog niet heeft aanvaard maar dienaangaande al hare rechten voorbehoudt.

228. 1708, *Mei* 8.

Volmacht door ALBERTUS BRIELIUS, schout van Helmond, op zijne echtgenoot LEONORA EDUAARDTS.

229. 1708, *October* 20.

HENDRICK MUSCH, heer van *Milheeze*, verpacht aan JOHAN RAUWERS, predikant van *Deurne* en *Vlierden* en Evert Hurckmans, inwoner van Deurne, de jacht van *Milheeze* voor 10 gulden 's jaars en onder bepaling, dat de boeten, door stroopers verschuldigd, zullen worden genoten voor de helft door den verhuurder en voor de wederhelft door de huurders.

230. 1708, *November* 29.

ARNOLDUS DIRCK VAN OLDENZEEL, wonende te Helmond, verhuurt aan JOHAN MARTINEL, commies van den lands tol aldaar, een huis c. a., gelegen te Helmond aan de Markt, voor 50 gulden 's jaars.

231. 1709, *Januari* 31.

»Compareerde mevrouw MARIA AGNES SIBERTS(*), vrouwe van *Milheese*, dewelcke, ter instantie van sijn hoogwelgeboren den heere baron VAN RAVESCHOT DE CAPELLE, prelaet van *Postel*, heeft getuygt, dat sy hebbende te pretendeeren van den heer AUGUSTINUS

(*) Elders, b.v. 235, 260, heet zij Ryberts.

KENNIS verscheyde somme van penninghen ter saecke van huyshuer en vercogte meubelen en hy Kennis sijnde gevlugt uyt Helmont; dat de deponente daervoor heeft aengemaent den prelaet van Postel dog dat hy prelaet die schult sigh niet willende aenmatigen, haer heeft geweesen op seeckere rente van 37 gulden tien stuyver Hollants 's jaers, hem Kennis toebehoorende en staende op de cleyne Jesuiten tot Antwerpen, die sy heeft doen arresteeren; verders dat sy van meeninge was geweest haer actie te justitueeren op de meubelen en bibliotheecq van den voornoemden Kennis dogh dat die by nagt en ontyden uyt hares huysinge waren weggehaelt".

232. 1709, *Februari* 4.

Schuldbekentenis groot 400 gulden door de echtelieden jonker JORIS ORMIE DE MERCKELIE en MARIA ELISABETH VAN DEN GROOTENACKER.

233. 1709, *Februari* 14.

Juffrouwen ANNA- en CATHARINA VERHEES, wonende te Helmond, verklaren, ten verzoeke van den baron van RAVESCHOT DE CAPELLE, prelaat van *Postel*, o. a., »dat de heer N. WEERTS(*), gewesene kapelaen tot *Helmont*, alsnogh hier is woonende dogh buyten bedieninge en alhier gewoont heeft tsedert het vertreck van den heer AUGUSTINUS KENNIS tot dato deser sonder dat sy weten waermede hy sigh geneert, alsoo wesende den prelaet rebel en buyten bedieninge is".

(*) JOANNES GERLACUS WEERTS van Lommel deed zijne studie te Postel, aangesteld October 1699, overleden te Postel 12 November 1725. Zie Welvaarts Levenschets van Hermanus Joseph Beugels 2de uitgaaf 1880 blz. 141.

234. 1709, *April* 5.

»De hoogedele en welgeboren vrouwe FLORENTINA MARIA baronnesse VAN GREVENBROECK, in naem van haer hoogedele welgeboren heer en man, den hoogedelen en welgeboren heere

FLORIS VAN EYCK, heer van *Mierlo*", verhuurt de bouwhoeve, genaamd de Nieuwe hoeve, gelegen onder Mierlo nabij het kasteel.

235. 1709, *Augustus* 11.

»d'Heer HENDRICK MUSCH, heere van *Milheeze*, als man van mevrouw MARIA AGNES RYBERTS, weduwe wylen d'heer ADRIAEN VAN STRAELEN, in sijn leven advocaet woonende tot Helmont", verhuurt eene bouwhoeve onder Vlierden.

236. 1709, *October* 31.

Eenige inwoners van Helmond verklaren, »dat door WILLEM VAN OMMEREN, ter dier tijt ontfanger der slants convoyen en licenten alhier, is gedaen ter payen aff publiceeren, nu geleden omtrent de 16 jaren, dat allen dengeenen. die eenige bonten waer buyten van hier uyt de stadt te weven doen doen, dat allen en een igelijck wiert gequalificeerd die aff te neemen en soo sy die quamen aff te neemen, dat hy van Ommeren deselve soude betalen. En den tweeden deponent, dat hy oock ingevolge van dien een bont heeft affgenomen, toebehoorende Lambert Linders en den vierden deponent, dat hy deselve bont heeft helpen dragen tot in't stadthuys ende dat den officier, ter dier tijt sijnde joncker VAN GERWEN, haer vraegde uyt wat hooffde sy dat deeden, waerop sy antwoorden: uit cragt van publicatie ter payen gedaen, staende geaffigeert op de clockesput en dat sy daerop geen de minste moyelijckheyt hebben geleden. Verclarende sy deponenten nogh eenpaerlijck, dat nogh onlangs, omtrent een jaer geleden, nogh vier bonten door Philips Somers, Jan Hendrick Jaspers en Jan Dircx van Luyc, inwoonderen alhier, sijn affgenomen en sulx op distincte tyden en dewelcke by accoort weder sijn gelost sonder dat daerover oyt eenigh officier actie heeft gemaeckt off getenteert."

237. 1709, *December* 14.

Eenige oud-burgemeesters, dekenen en oud-dekenen van het weefambacht te *Helmond* verklaren o. a., »dat offschoon imant een bont

affneemt van een buytenman, brengende een bont naer buyten, om die te weven, dat soodanigen affneemer by de magistraat off justitie noyt alhier is aengesien geweest voor een voleur, schelm off dieff omdat hy deselve affnamp maer ter contrarie, dat soodanigen alhier sijn gemainteneert geworden en den eygenaer met den affneemer heeft moeten accordeeren om die weer te hebben".

238. 1710, *Maart* 20.

Ingezetenen van Helmond verklaren ten verzoeke van JOHAN DE GROOTENACKER, medicine doctor, medeinwoner dezer stad, »dat den heere requirant eenige jaren herwaerts en alnogh ten hedigen daege binnen dese stadt Helmont en omliggende plaetsen in syne welgemelte qualiteyt heeft gepractiseert en dus oock by gebreck van apothekers genootsaeckt is de medicamenten selfs te besorgen en te prepareren".

239. 1711, *Maart* 4.

Volmacht door mevrouw DINA DE WINTEROY, weduwe van BOUDEWIJN CURTIUS, wonende te Helmond.

Op 27 December 1703 werd te Helmond gedoopt: BOUDEWINA, dochter van Baudewijn Curtius, gewezen luitenant en Dina Winterode; peter was: CASPARIS CURTIUS, predicant te Nuenen. (Doopboek van den predikant in gemeentearchief van Helmond.)

240. 1711, *Juli* 15.

Scheiding der nalatenschap van JOHAN FRANÇOIS VAN GREVENBROECK, in leven heer van *Vredendael*, tusschen CAREL EMANUEL VAN KEVERBERG, heer van *Aldengoor*, *Haelen* en *Lintzenigh*, als gehuwd met JOHANNA MARIA ELISABET, dochter van wijlen HANS CASPAR VAN KEVERBERG, in leven heer van *Aldengoor* en *Halen* en van diens echtgenoote MARIA HILLEGONDA VAN GREVENBROECK, FLORIS VAN EYCK, heer van *Mierlo*, als gehuwd met FLORENTINA MARIA, dochter van wijlen ERASMUS

VAN GREVENBROECK, in leven heer van *Mierlo*, MECHTELT THEODORA VAN GREVENBROECK, dochter van wijlen Erasmus voornoemd, bijgestaan door hare moeder BARBARA VAN SCHERPENZEEL, weduwe van Erasmus van Grevenbroeck en vrouwe van *Mierlo*, CORNELIS VAN GREVENBROECK, heer van *Zwijnsbergen*, THEODORUS VAN GREVENBROECK, MARIA BEATRIX DE JEGER, dochter van JOHAN CAREL DE JEGER, heer van *Logtenburgh* en van wijlen diens echtgenoote ANNA ELISABETH VAN GREVENBROECK.

241. 1711, *Juli* 20.

In de akte worden genoemd: CAREL EMANUEL DE KEVERBERG, heer van *Aldengoor*, *Haelen* en *Lintsenig* en zijne echtgenoote JOHANNA MARIA ELISABET DE KEVERBERG, wijlen FRANÇOIS VAN GREVENBROECK, in leven heer van *Vredendael*, wijlen HANS MELCHIOR VAN ELLERBOR en zijne echtgenoote ISSABELLA VAN EYCK, in leven heer en vrouwe van *Warenburg* en FLORIS ANDRIES VAN POLLART, heer van *Exaten*.

242. 1711, *October* 15.

Testament van de echtelieden mr. PIETER DE CORT en JENNEKE VOGELS te Esch. Zij teekent VOGELIUS.

243. 1713, *Februari* 19.

In de akte komt voor: ANNA ELISABET CORNELIA barones QUAEDT VAN LANSCROON, vrouwe van *Grooten Bullesheym*, *Angern*, *Monheym*, *Miel* en *Vlierden*, echtgenoot van JOHAN WILLEM baron QUAEDT VAN WICKRAEDT.

244. 1713, *September* 21.

ANNA CONSTANTIA barones DE BOUCOP, douairière van EVERARD baron de DOERNE, vrouwe van *Asten* en *Ommel*, verpacht aan JOHAN DRAECK den jonge, de secretarie van *Asten* en

Ommel zijn leven lang gedurende voor 4000 gulden in eens, tot betaling waarvan zich borg stelt zijn broeder, JOHAN DRAECK, secretaris van *Nuenen* en *Tongelre*.

245. 1716, *Mei* 28.

Contract tusschen JACOBUS VAN MEURS, adjunct-predikant te *Rosmalen* en *Empel*, nu beroepen predikant te *Drunen* en *Nieuw-Cuyk*, ter eene- en JOHAN CRAMERS, predikant te *Amsterdam* ter andere zijde, tot onderhoud der ouders van den contractant ter eene zijde.

246. 1717, *Februari* 1.

Inventaris der goederen, nagelaten door ANNA MARIA TROMP, in leven vrouwe van *Nuland* enz. en die zich bevinden in haar huis, genoemd »het Keysershoff" te 's-Hertogenbosch, opgemaakt ten verzoeke van GASPER VAN KINSCHOT, presideerend schepen van *Delft* en FREDERIK THOMAS YVOY, generaal-majoor van *'s-Hertogenbosch*, als executeuren-testamentair der overledene.

Onder de beschreven goederen komen o. a. voor:

»Het portrait van den admirael-generael MARTEN HERBERTSE TROMP.

Die van sijn huysvrouwe, MARIA CORNELIA VAN BERCKHOUT.

Het portrait van den admirael CORNELIS TROMP.

Het portrait van juffrouw MAGRITA TROMP.

Het portrait van vrouwe JOHANNA MARIA TROMP, vrouwe van *Nulant*.

De portraiten van mijnheer en mevrouw KIVIT.

Twee portraiten van den schilder TULDEN(*) met sijn huysvrouw LEVENS.

Een out model van hout en pleisterwerck van den admirael MARTEN HERBERTSE TROMP.

Een caert van de *Langstraet*."

---

(1) THEODORUS VAN TULDER.

247. 1717, *Maart* 7.

Huwelijksvoorwaarden tusschen CORNELIS CRAYENHOFF(*) (hij teekent KRAAYENHOFF), predikant te *Vechel* en *Erp*, laatst weduwnaar van SARA CHRISTINA BIEMANS(**) en ADRIANA CATHARINA VAN RUELO, douairière van LOUIS FRANÇOIS baron DE RAVESCHOT DE CAPELLE, wonende te Aarle, bijgestaan door hare broeders, ABRAHAM VAN RUELO, factoor en ISSAACK VAN RUELO, notaris, beiden wonende te 's-Hertogenbosch.

(*) Hij was weduwnaar in eerste huwelijk van GERHARDA VAN DINGEN. (Doopboek van den predikant in het gemeentearchief van Veghel).

(**) Gedoopt te Veghel 7 Juni 1677, dochter van HERMAN BIEMANS, vorster van Veghel en van JACOMIJNTE VAN DER WELL. (Doopboek als voor.)

248. 1717, *April* 10.

Inventaris van de zeer aanzienlijke nalatenschap van ANNA MARIA TROMP, weduwe van CORNELIS GANS, in leven ridder-baronnet, heer van *Nuland*, *Bommenede*, *Blois* enz. Zij was op het huis Binderen onder Helmond overleden den 7den Januari 1717. (*)

De beschreven onroerende goederen waren gelegen onder Helmond, Stiphout, Bakel en Milheeze, Nederwetten, Heeswijk, Nuland, Rosmalen, 's-Hertogenbosch, Erp, Someren, Oostvoorne, Nieuw-Hellevoet, Nieuwenhoorn, St. Annapolder, Heenvliet, Spijkenisse, Pijnacker enz.

Onder de roerende goederen op het huis Binderen komen voor:

»Een oude en een nieuwe(**) caert van *Binderen*.

Een schildery van den commandeur CODDE in een swarte lijst.

Een schildery met een vergulde lijst, verbeeldende de dogter van TULDEN.

Een schildery, verbeeldende den admirael CORNELIS TROMP, sonder lijst.

Een cleyn schilderytie, verbeeldende MARTEN HERBERTSE TROMP, met een wit gesneede lijst.

(**) Waarschijnlijk de kaart, uitgegeven in mijn *Historische en topographische atlas van Helmond.*

Een cleyn schilderytie met een wit gesneede lijst, verbeeldende den admirael Cornelis Tromp.

Een cleyn schilderytie met een wit houte lijstie, verbeeldende mevrouw KIVIT.

Een cleyn gesneede lijstie met een cleyn portraittie van d'heer CORNELIS SPEELMAN.

Een affbeeltsel van een schildery van den predicant ESAIAS CLEMENT met een vergult gesneede lijstie.

Een vierkantige schilderytie, verbeeldende den ouden admirael Tromp met cort hair, in een swarte lijst.

Een trouwpenninck van d'heer PAULUS VAN BERESTEYN met VOLCKDRA NICOLA.

Een goude medallje aen een ringh met het wapen van Hollandt en de rijm tot loff van den admirael Tromp aen de ander zyde.

Een goude trouwpenningh van den heer WILLEM VAN BORSSELEN met SOETIE SPIERINGH.

Een stuck van de silvere wessele van den ouden admirael Tromp.

Een dooske, waerop was geprent 't affbeeldsel van den admirael Tromp.

Het origineel testament en codicille van de overledene vrouw van Nulant met een bondel aen wie van de vrinde de portrette vereert sijn.

Papieren, raeckende de vereeringh van den staet aan den admirael Tromp.

Een brieff van den coninck van *Vranckrijck* en cardinael RISELJEU.

Het testament van vrouwe CORNELIA TEDING VAN BERCKHOUT, weduwe van de heer luitenant-admirael TROMP, onderteyckent 15 July 1675 met de superscriptie van den selven datum, voor den notaris J. VINCK te 's-Hage gepasseert.

De schilderyen van d'heer en vrou van Nulant in witte gesnede lijste, groot viercant.

Een groote viercante schildery van de familie van de Tromppe met een swarte lijst.

De schildery van de eerste vrouw van d'heer van Nulant in een vergulde lijst.

De schildery van de abdis van 't stigt Humph tot Deventer met een gesneede vergulde lijst.

Een stock van den prins CONDÉE met een gemaljeerde knop.

Het model van de tombe van den admirael Tromp van eyckehout.

Een carmozyne vlagh, oranje-blauw, met die woorden daerop in goude letters: MIN QUAM PERIT AMOR.

Een schildery van juffrouw PERSIJN, in een vergulde lijst.

Een schilderytie van juffrouw MARGARETA MARTINA TROMP, in een vergulde gesneede lijst.

Een schildery van den admirael Cornelis Tromp, in een vergulde gesneede lijst.

Een schildery van juffrouw BERGAGNE, sijnde geweest de eerste vrouw van Nulant, in een vergulde gesnede lijst.

Een ovael schilderytie van de heer VAN SLOGTEREN in een vergulde gesneede lijst.

Een ovael schilderytie van mevrouw JOHANNA ALIDA VAN DER HORST, nu mevrouw IVOY, in een ovale vergulde gesneede lijst."

Onder de roerende goederen op den huize Elsbos onder Nuland komen voor:

»De schildèryen van den admirael Marten Herbertse Tromp met sijn laetste eghemalinne in bruyne gesneede lijste van nooteboome houdt.

De schildery van den heer Cornelis Tromp in een vergulde lijst.

De schildery van mevrouw Berckhout met een vergulde lijst.

Een oude groote viercante schildery, sijnde dat van de overledene, wanneer haer hoogedele een jonck kint was.

Een oude schildery van de laetste vrouw van den admirael Marten Herbertse Tromp.

Een schildery van den heer OOMS, capitain ter zee, in een gesneede vergulde lijst.

Een schildery van den heer JOHAN TROMP, capitain ter zee, in een gesneede vergulde lijst.

Een yzere plaet, verbeeldende den admirael Marten Herbertse Tromp op sijn zeewagen.

Ses tinne borden alle met het wapen van d'heer van Nulant en Bergangne.

Negen tafelborden met 't wapen van Tromp en Berckhout."

(*) Zij werd begraven te Nuland. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

249. 1717, *Mei* 25.

Scheiding der nalatenschap van ANNA MARIA TROMP tusschen hare bij testament benoemde erfgenamen, zijnde: NICOLAES KIVIT, kapitein ter admiraliteit op de Maas, CORNELIS SPEELMAN, ridder-baronnet en FREDERIK TOMAS IVOY, generaal-majoor en commandant van *'s-Hertogenbosch*, als gehuwd met ALIDA MARIA VAN DER HORST.

Cornelis Speelman kreeg o. a. de heerlijkheid van *Nuland* en Frederik Tomas Ivoy het goed *Binderen*.

250. 1717, *September* 7.

Inventaris der goederen, nagelaten door ADRIANA CATHARINA VAN RUELO, douairière van LOUIS FRANÇOIS baron VAN RAVESCHOT DE CAPPELLE, aan hare twee nog minderjarige kinderen SOPHIA MAGHDALENA- en LOUIS FRANÇOIS baron VAN RAVESCHOT DE CAPELLE.

Onder de beschreven goederen komt voor het adelijk kasteel *Op Strijp* onder Aarle.

251. 1717, *September* 25.

Uit de akte blijkt, dat aan GERARD WILLEM baron DE GRAEVEN, kolonel van een regiment infanterie in dienst van den prins VAN MUNSTER, gehuwd met MARIA EUGENE barones DE COUDENHOVEN DE TRAITEUR, bij akte, op 15 September 1717 voor schepenen van 's-Hertogenbosch verleden, werd opgedragen door JOHAN DE COUTEREAU, markies d'*Assche*, baron van *Velp*, erfstandaarddrager van *Brabant*, als gehuwd met CORNELIA barones VAN LEEFFDAEL, de hooge, middelbare en lage heerlijkheid van *Sliphout* en *Croy*.

252. 1717, *November* 25.

Opening van het gesloten testament van HENDRICK VAN RIJP, drossaard van *Helmond* en zijne echtgenoote, MARIA LOWISSE VAN WINTEROY, (zij teekent M. L. WINTEROY) ten verzoeke der weduwe. Het testament was gesloten met vier afdrukken in

lak; twee daarvan vertoonen het volgende wapen: gevierendeeld 1 en 4 drie meerltjes, geplaatst 2 en 1; 2 en 3 drie rozen, geplaatst 2 en 1, helm met wrong en een meerltje met uitgespreide vleugelen als helmteeken. De twee andere vertoonen het navolgende wapen: een hart, linksschuin doorboord door een pijl met den punt naar beneden; helmteeken een gelijk hart tusschen eene vlucht. Het testament was op 10 Maart 1714 in bewaring genomen door den notaris Dirk Deckers.

253. 1718, *Maart* 10.

Volmacht door ALIDA MARIA KIVIT, douairière van m^r^. PIETER VAN DER HORST, in leven fiscaal van den raad der admiraliteit op de Maas te Rotterdam, om »te compareren voor de edelmogende heeren staten van Hollant en Westvrieslandt in 's-Gravenhage en aldaer, vermits 't overlyden van de weledelgeboorn vrouwe JOHANNA ALIDA VAN DER HORST, in haer leven eghemalinne van den weledelgeboorn heer FREDERICK TOMAS IVOY, generael-major, quartiermeester-generael ende commandeur der stadt *'s-Hertogenbosch*, omme op haer mevrouw comparantes overledene dogters minderjarige soon PAULUS HENDRICK JUSTUS IVOY, by welgemelte vrouwe Johanna Alida van der Horst verweckt, te verheffen het huys van *Spreuwesteyn* (*) men drie gemetten lants, gelegen in den banne van Westvoorne."

(*) Moet dit niet zijn *Spreeuwenburg?*

254. 1718, *Augustus* 29.

Schenking door LEONORA VAN DUYVELANT VAN ROON, dochter van wijlen de echtelieden JOHAN VAN DUYVELANT VAN ROON en MAGARITA VAN ASPEREN VAN VUEREN en douairière van CORNELIS FRANÇOIS VAN DER HOOGH, in leven heemraad van het groot waterschap van *Woerden*, wonende te 's-Gravenhage, aan RUDOLPH GASPER baron VAN KEVERBERG, oudste zoon van den baron van Keverbergh, heer van *Aldengoor* enz., van »twee benificien off beursen in 't collegie van delvoix off nu genaemt trenitatis tot *Leuven*" en die der schenkster waren aange-

komen uit de nalatenschap harer moeder, te aanvaarden bij het overlijden der schenkster.

De echtelieden van der Hoogh—van Duyvelant van Roon hadden bij hun testament, in 1708 gemaakt, gemelde benificien gelegateerd aan MEGTELT THEODORA VAN GREVENBROEK, te aanvaarden na het overlijden van den langstlevende hunner. Door het vooroverlijden van Megtelt Theodora van Grevenbroek kwam deze beschikking te vervallen.

255. 1718, *September* 27.

Volmacht door GERARD baron VAN SCHERPENSEEL, heer van *Dreumel* enz., als universeelen erfgenaam van freule MEGTELT THEODORA VAN GREVENBROECK, laatst overgeblevene dochter van ERASMUS VAN GREVENBROECK, in leven heer van *Mierlo*, krachtens haar testament de dato 19 Juli 1715, ten einde dadelijk na het overlijden van BARBARA VAN SCHERPENSEEL, vrouwe van *Mierlo*, te verheffen de hooge, middelbare en lage heerlijkheid van *Mierlo* enz.

256. 1718, *December* 9.

Volmacht door ISABELLA MARIA DE GULPEN, douairière van CORNELIS VAN GREVENBROECK, in leven heer van *Zwijnsbergen* onder *Helvoirt*, op haren zwager, THEODORUS VAN GREVENBROECK, wonende te Helvoirt om aan ANTONY MARTINI, proffessor en predikant te *'s-Hertogenbosch*, ten behoeve van diens zoon, m^{r}. HENDRICK BERNARDUS MARTINI, raad en schepen van *'s-Hertogenbosch*, over te dragen het kasteel van *Zwijnsbergen* c. a. en twee hoeven onder Helvoirt, zoo als die op 31 October 1718, ten overstaan van schepenen van Helvoirt, door de lastgeefster, als eenige erfgename van haren genoemden echtgenoot, aan m^{r}. Hendrick BERNARDUS MARTINI voornoemd bij openbare toewijzing waren verkocht.

257. 1719, *Januari* 25.

Inventaris ten verzoeke van BARBARA VAN SCHERPENSEEL, vrouwe van *Mierlo*, van de goederen, nagelaten door haren echt-

genoot, ERASMUS VAN GREVENBROECK, zooals die zijn aangebracht of staande huwelijk verkregen.

Uit het stuk blijkt, dat uit het gezegde huwelijk drie dochters zijn gesproten, n. l.: wijlen BARBARA ANNA VAN GREVENBROECK, wijlen FLORENTINA MARIA VAN GREVENBROECK(*), die gehuwd was met FLORIS VAN EYCK en wijlen MECTELT THEODORA VAN GREVENBROECK (**).

(*) Overleden te Mierlo 5 Augustus 1715, oud 42 jaren. (Grafboek Mierlo in gemeentearchief aldaar.)

(**) Overleden op den huize Warenberg onder Haelen (graafschap Horn) 25 Augustus 1714, oud 43 jaren. (Grafboek als voor.)

258. 1720. *December* 27.

MARIA LOUISA VAN WINTEROY, weduwe van HENDRICK VAN RIJP, draagt over aan hare zuster, ELISABET VAN WINTEROY, eene vordering, groot 1250 gulden ten laste van de stad Helmond.

259. 1721, *April* 1.

Volmacht door PETER VAN DER LITH, erfsecretaris van *Someren* en secretaris van *Asten*, op JOHAN DE ZEELANT, secretaris van *Beek en Donk*, ten einde ARIAEN VAN DER LITH, zoon van den lastgever, te onttrekken uit het »opsigt" van HENDRIK VAN DER LIT, notaris te Breugel en weder te brengen onder de macht van den vader.

260. 1721. *April* 24.

In de akte worden genoemd: m^{s}. WILHELMUS- en PERO VAN STRALEN, advocaten, kinderen uit het huwelijk van wijlen m^{r}. ADRIANUS VAN STRALEN, in leven advocaat en wijlen MARIA ANGNES RYBERTS en PIETER- en MATTHIAS MUSCH, kinderen uit het hnwelijk van HENDRICK MUSCH, heer van Milheeze en van genoemde Maria Angnes Ryberts.

261. 1721, *Augustus* 4.

Ouden van dagen uit Beek en Donk verklaren, dat MARIA BAM(*), weduwe van CHARLES ANTONY VAN VLADERACKEN, uit haar huwelijk met dezen heeft nagelaten twee dochters, waarvan de oudste, HENRIETTA FLORENTINA, gehuwd was met nu wijlen JOHAN PHILIP baron VAN LEEFDAEL, in leven heer van *Waalwijk*, *Beek*, *Croy* en *Stiphout*, en de tweede, MARIA EMERENTINA, gehuwd was met den graaf *van Niel* en vóór hare moeder is overleden en dat uit het huwelijk van den heer van Waalwijk met HENRIETTA FLORENTINA VAN FLADERACKEN is gesproten eene dochter met name CORNELIA JOHANNA VAN LEEFFDAEL.

(*) Elders, b.v. 180, van Bam.

262. 1721, *Augustus* 11.

Scheiding tusschen m^s^. WILHELMUS- en PERO VAN STRALEN van de nalatenschappen hunner ouders.

263. 1721, *November* 15.

Testament van ANNA LEONORA VAN BRAECKEL, weduwe van HENDRICK VAN WINTEROY, in leven drossaard van *Asten* en *Lieshout*. In de akte worden genoemd hare kinderen ELISABETH, DINA, MARIA LOUISA (*), weduwe van den heer VAN RIJP, TEODORA en WILLEM. De beide laatsten worden geheel onterfd.

(*) Zij werd gedoopt te Helmond 2 Juli 1687. (Doopboek van den predikant van Helmond in gemeentearchief.)

264. 1721, *November* 27.

JOHAN DRAECK, erfsecretaris van *Nuenen*, *Gerwen* en *Tongelre*, als voogd zijner twee minderjarige kinderen, in huwelijk verwekt

bij wijlen JOHANNA VAN DER LIT(*), en GOVERT VAN DER LITH, secretaris van *Someren*, onderwerpen een geschil, betreffende de nalatenschappen van wijlen de echtelieden PIETER VAN DER LITH, in leven secretaris van *Asten* en *Someren* en MARIA VAN GILS, aan het oordeel van scheidsmannen. Het verschil was ontstaan doordien de secretarie van Someren was gelegateerd aan ADRIAAN VAN DER LITH en dit legaat, ter oorzake van de »innocentie" van dezen, was vervallen. Pieter van der Lith en Maria van Gils hadden op 30 Januari 1703 hun gesloten testament in bewaring gegeven aan schepenen van Lierop. Maria van Gils testeerde op 17 October 1721 voor schepenen van Asten.

(*) Johan Draak, secretaris van *Mierlo*, *Nuenen* en *Tongelre*, wonende te Mierlo, huwde 12 Augustus 1708 met Johanna van der Lith, jonge dochter van Asten. (Trouwboek van den predikant van Asten in gemeentearchief aldaar.)

265. 1722, *April* 8.

Testament van ANNA WERNAR, weduwe van HENDRIK BLOM, in leven luitenant in het regiment van den overste WILLEKENS, liggende ziek te bed op het huis Binderen onder Helmond. Zij had twee zonen: GERARDUS BLOM, sergeant in het regiment van den brigadier BERCKHOFFER en JAN BLOM, jaren geleden vertrokken naar Oost-Indië.

266. 1722, *October* 24.

Huwelijks voorwaarden tusschen ADRIAEN VAN SON, ritmeester van eene compagnie cavallerie in dienst dezer landen, weduwnaar van MARIA BEUCKELAER en CORNELIA JANIUS.

267. 1724, *Januari* 12.

Verschijnt ELEONORA EDUAERTS (*), eerst weduwe van

(*) Zij overleed te Helmond 29 Januari- en werd aldaar begraven 1 Februari 1724. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

ALBERTUS BRIELIUS (*), in leven drossaard van *Helmond* en later weduwe van DIRCK DECKERS (**), in leven notaris en procureur aldaar.

(*) Hij overleed te Helmond 6- en werd aldaar begraven 9 October 1708. (Successieboek als voor.)

(**) Hij overleed te Helmond 28- en werd aldaar begraven 31 October 1722. (Successieboek als voor).

268. 1725, *Februari* 1.

Testament van JOHAN DE JONGH, drossaard van *Heeze*, *Leende*, *Geldrop* enz. en zijne vrouw MARIA NIJNENS (*).

(*) Johan de Jongh, drossaard van Heeze, Leende en Geldrop, jonkman huwde te Heeze 10 September 1684 met MARIA NENES, jonge dochter van Waert (sic.). (Trouwboek van Heeze in gemeentearchief aldaar.)

269. 1725, *April* 10.

Testament van JOHAN VAN OLDENZEE (hij teekent JAN OLDEZEE) wonende te Helmond. Hij benoemt tot zijne erfgenamen zijne zuster MARIA, weduwe van dokter VAN INTEN en bij vooroverlijden hare kinderen WILLEM en HARDEWIJN voor $^1/_4$, de kinderen en kleinkinderen van zijn broeder JOCHEM voor $^1/_4$, de kinderen van zijn broeder DIRK voor $^1/_4$ en de kinderen van zijn broeder ARNOLDUS voor $^1/_4$.

270. 1725, *October* 15.

MARIA NEYNENS, weduwe van JOHAN DE JONGH, benoemt uit kracht van het testament van wijlen haren man, verleden voor denzelfde notaris den 1sten Februari 1725, PETRUS VAN VELSEN, secretaris van Lommel, die in eerste huwelijk gehuwd is geweest met ALIDA DE JONGH (*), tot toezienden voogd- en FRANÇOIS

(*) Petrus van Velsen jonkman en Alida de Jong, jonge dochter, huwden te Heeze 17 Augustus 1714. (Trouwboek Heeze in gemeentearchief aldaar.) Zij was gedoopt te Heeze 14 September 1687. (Doopbeek van den predikant van Heeze in gemeentearchief aldaar.)

VAN GENNEP, klerk ten kantore van den raad peusionaris van Holland en West-Friesland, die gehuwd is met ANNA MARIA DE JONGH (*), tot voogd over de minderjarige kinderen van Petrus van Velsen en zijne eerste echtgenoote, beiden voornoemd. De testatrice noemt de beide voogden »haere schoonsoonen".

(*) François van Gennep, jonkman wonende te 's-Gravenhage en Anna Maria de Jongh, jonge dochter, ondertrouwden te Heeze 15 Mei 1720. (Trouwboek als voor.) Zij was gedoopt te Heeze 5 Juli 1685. (Doopboek als voor.)

271. 7215, *October* 25.

Testament van ALIDA DE JONGH, weduwe van JOHAN VAN GEESBERGEN (*), secretaris van *Vessem* enz. Zij herroept haar testament, op 12 November 1711 verleden voor schepenen van Heeze en Leende. In het testament van 1725 worden legaten gemaakt aan HENDRICK, zoon van wijlen ANDREAS DE JONGH (**), in leven predikant te *Eindhoven*, JACOBA VAN VESSEM, huisvrouw van JAN BOL en nicht der testatrice, MARIA ELISABETH (†), dochter van JOHAN CASPAR NOBEL (††), secretaris van *Heeze* en *Leende* en nicht der testatrice, JOHANNA DE JONGH, huisvrouw van genoemden Johan Caspar Nobel. Zij benoemt tot hare erfgenamen ANNA MARIA (§) en JOHANNA CATHARINA (§§), dochters van den drossaard DE JONGH, de twee kinderen van

---

(*) JOHAN GIJSBERGEN, jonkman, secretaris van Vessem en *de Beerzen*, wonende te Heeze, huwde te Heeze, 21 Juni 1702 met Alida de Jongh, jonge dochter aldaar. (Trouwboek Heeze in gemeentearchief aldaar).

(**) Hij overleed 23 September 1718 „sgielijk en onverwacht, sittende op sijn stoel, sijnde redelijk te pas." (Doopboek van den predikant in gemeentearchief van Gestel.)

(†) Maria Elisabeth Nobel werd gedoopt te Heeze 13 December 1716. (Doopboek van den predikant van Heeze in gemeentearchief aldaar.)

(††) Johan Caspar Nobels, jonkman en Johanna Catharina de Jongh, jonge dochter, huwden te Heeze 7 Juni 1716. (Trouwboek als voor.)

(§) Anna Maria de Jongh werd gedoopt te Heeze 5 Juli 1685. (Doopboek als voor.)

(§§) Johanna Catharina de Jongh werd gedoopt te Heeze 4 December 1689. (Doopboek als voor.)

ALIDA DE JONGH en haren echtgenoot PETRUS VAN VELSEN, secretaris van *Lommel*, JAN CORNELIS, HENDRIK, ANNA JOSINA en CORNELIA ALIDA, kinderen van den genoemden Andreas de Jongh, FRANÇOIS-, HENDERINA-, JACOBA- en ALIDA VAN GENNEP, kinderen van FRANÇOIS VAN GENNEP en zijne echtgenoote MARIA DE JONGH, MARIA ANNA, dochter van GODEFRIDUS VAN DEN KERCKENHOF, verwekt bij ANNA CATHARINA VAN GENNEP, ANNA ELISABETH- (*) en JACOBA, dochters van ADRIAEN VAN VESSEM, verwekt bij ANNA MARGRIETA DE JONGH, allen broeders- en zusterskinderen en kleinkinderen van de testatrice. In de akte wordt nog genoemd CATHARINA VAN LUYTELAER, weduwe van den predikant Andreas de Jongh (**) voornoemd.

(*) Anna Elisabeth van Vessem werd gedoopt te Heeze 22 November 1693 (Doopboek als voor.)

(**) Hij was in eerste huwelijk gehuwd geweest met JABOBA VLIETHOORN. (Doopboek van den predikant van Eindhoven in gemeentearchief aldaar.

272. 1726, *Januari* 3.

Volmacht door BARBARA barones VAN SCHERPENSEEL, vrouwe van Mierlo, op JOHAN BRUGHMAN, schout van *Jutphaas* enz., tot het transporteeren aan RUDOLPH GASPAR baron VAN KEVERBERGH d'Aldengoor van een plechtbrief van 6261 gulden 18 stuiver, op 25 Juni 1716 voor stadhouder en leenmannen van de staten van Utrecht gepasseerd ten laste van nu wijlen ERASMUS BERNARDUS baron VAN SCHERPENSEEL, in leven heer van *Rumpt*.

273. 1726, *April* 3.

Volmacht door JOHAN CHRISTOPHORUS baron BERTHOLFF DE BELVEN. heer van *Balen*, *Asten*, enz., hoogdrossaard van het hertogdom *Limburg* (*), tot verhef voor den leenhore van Brabant van de grove en smalle tienden onder *Rosmalen*, zooals die eertijds

---

(*) In eene akte van 3 Maart 1728 wordt hij bovendien genoemd stadhouder van de leenen van het hertogdom *Limburg*.

zijn verheven door wijlen CRISTOFFEL VAN BOECOP en onder anderen ook door ANNA WILHELMINA barones DE DOERNE, in leven vrouwe van *Asten*.

274. 1726, *April* 3.

Volmacht door JOHAN CRISTOPHORUS baron BERTHOLFF DE BELVEN, heer van *Balen*, *Asten* enz., hoogdrossaard des hertogdoms *Limburg*, tot verhef van eenen tiendklamp »op Theede" en eenen tiendklamp te *Gemonde*, beide onder *St. Michielsgestel* en met elkaâr rijdende, leenroerig aan den graaf van *Megen*, zooals die klampen vroeger zijn verheven door CRISTOFFEL BOECOP en laatstelijk door GERARDUS ASSUERUS LODEVIDERUS baron VAN COLONSTER EN HORION, heer van *Colonster*, als weduwnaar van ANNA WILHELMINA barones DE DOERNE, in leven vrouwe van *Asten*.

275. 1726, *April* 9.

Volmacht door JOHAN CRISTOPHORUS baron BERTHOLFF DE BELVEN, heer van *Balen*, *Ruyss*, *Asten* enz., hoogdrossaard des hertogdoms *Limburg*, tot de finale verkooping van tiendklampen onder *St. Michielsgestel*, *Gemonde*, *Boxtel* en *Rosmalen* en van het adelijk huis *Ruwenberg* onder St. Michielsgestel, zooals die goederen op 2 April 1726 provisioneel waren geveild.

276. 1726, *April* 11.

Volmacht door WILHELMUS VAN DIJCK, »commis-contrarolleur ter récherge van wegens de admiraliteyt op de Mase tot Helmond," op zijne echtgenoote HILLEGONDA VAN CASTEL, tot alles wat betreft de nalatenschap harer moeder HILLEGONDA DE LANGE, eerst weduwe van m^{r}. DANIEL VAN DEN BOSSCHE, laatst weduwe van JOHAN VAN CASTEL.

(Uit eene akte van 3 Februari 1728 blijkt, dat Johan van Castel in leven notaris en procureur te 's-Gravenhage was.)

277. 1726, *Juli* 29.

Inventaris van papieren, rakende den huize en goederen van *Vroonestein* (provincie Utrecht), nagelaten door freule MEGTELT JACOBA VAN SCHERPENSEEL DE RUMPT, vrouwe van *Vroonestein*, overleden op het kasteel te Mierlo den 15n December 1725. (Het schijnt, dat er omtrent deze papieren verschil bestond tusschen BARBARA VAN SCHERPENSEEL, vrouwe van *Mierlo* en FREDERIK HEEREMAN, heer van *Zuidwijk* enz. (*), als voogd van den onnoozelen JOHAN VAN SCHERPENZEEL, heer van *Rumpt*.)

Onder de beschreven papieren komen voor:

Testament van jonker JOOST DE WAEL VAN VRONESTEYN, heer van Vroonestein en zijne echtgenoote ISABELLA CATARINA VAN CAMONS, verleden voor den notaris GERART VASTERT te Utrecht den 30n September 1649.

Codicil de dato 6 Augustus 1672, waarbij Isabella Catharina van Camons, douairière van Vronesteyn, goederen maakt aan hare dochter WILHELMINA JOHANNA DE WAEL VAN VRONESTEYN, huisvrouw van Johan van Scherpenseel, heer van Rumpt enz.

Testament van FREDERIK DE WAEL VAN VRONESTEYN, heer van Vronestein enz., verleden voor den notaris JOAN AND. BECKER te Utrecht den 6n Juli 1691.

Akte, verleden voor den notaris Joan Andreas Becker te Utrecht den 26n Augustus 1691, waarbij JACOBA TEDINGH VAN BERCKHOUT, vrouwe van Vroonestein enz. en douairière van Frederick de Wael van Vroonesteyn, ingevolge de macht haar gegeven bij huwelijksvoorwaarden d.d. 5 Augustus 1688, renuntieert de winsten en verliezen, staande huwelijk gemaakt.

Rekening, op 2 Juni 1694 gedaan door Jacoba Tedingh van Berckhout, als weduwe, boedelhoudster en lijftochteres van wijlen Frederick de Wael van Vronesteyn en als voogdes van diens minderjarigen erfgenaam, jonker Erasmus van Scherpenseel.

Rekening, op 20 April 1713 gedaan door JACOB graaf VAN GROESBEECK, als gehuwd met Jacoba Tedingh van Berckhout, weduwe van Frederik de Wael van Vronesteyn en gewezen voogdes van Erasmus Bernardus van Scherpenzeel, heer van Rumpt. Uit de

---

(*) Hij woonde volgens eene akte van 15 Juli 1727 te Roermond.

rekening blijkt, dat er is uitgegeven 32086 : 14 : 15 en ontvangen 25824 : 16 : 9.

Memorie, waaruit blijkt, dat twee tiendblokken, gelegen in »'t Nedereynt" van *Jutphaas*, op 8 Juli 1693 zijn verkocht, de eene aan den heer van Jutphaas voor 4940 en de andere aan den heer GUALTERUS VAN WELLENSTEYN voor 2880 gulden.

Verlijbrief van het huis Vronesteyn op Megtelt Jacoba van Scherpenseel de Rumpt de dato 11 Juni 1717.

(Voor de geschiedenis van het geslacht Scherpenzeel is ook de rest der akte zeer belangrijk.)

278. 1726, *October* 18.

Inventaris van papieren, behoorende tot de nalatenschap van MEGTELT JACOBA VAN SCHERPENSEEL DE RUMPT, in leven vrouwe van *Vroonestein*, door BARBARA VAN SCHERPENSEEL, vrouwe van *Mierlo*, overgegeven aan RUDOLF CASPAR VAN KEVERBERG D'ALDENGOOR, testamentaire erfgenaam van de genoemde erflaatster.

Onder die papieren komen de volgende documenten voor:

Eigenhandig geschreven testament d.d. 16 November 1725 van Megtelt Jacoba van Scherpenseel de Rumpt, dochter van wijlen JOHAN VAN SCHERPENSEEL, in leven heer van *Rumpt*.

Codicil van dezelfde d.d. 30 November 1725.

Testament van WILLEM DE WAEL VAN VRONESTEYN, heer van *Dever*, in bewaring gegeven bij den notaris JOAN ANDREAS BECKER den 4n Maart 1695.

Codicil van denzelfde, op 10 Maart 1695 in bewaring gegeven bij denzelfden notaris, waarbij hij 25000 gulden legateert aan de Godshuizen van *Amsterdam*.

Codicil van denzelfde, op 18 Maart 1699 in bewaring gegeven bij denzelfden notaris, waarbij hij 5500 gulden legateert aan de katholieke armen van *Utrecht*.

Testament van ADRIAEN DE WAEL VAN VRONESTEYN, in bewaring genomen door den notaris Joan Andreas Becker te Utrecht den 10 Juni 1709.

Scheiding van de nalatenschap van jonker Adriaen de Wael van Vronesteyn, overleden op den huize Vronestein den 1n Januari 1710,

gedagteekend 17 Februari 1711 en geteekend ERASMUS VAN SCHERPENSEEL DE RUMPT en FREDERIK HEEREMAN DE ZUYDWIJCK (Frederik Jacob Heereman was executeur testamentair van den overledene.)

Inventaris d.d. 28 November 1696 opgemaakt door GERARD VAN SCHERPENSEEL, heer van *Dreumel*, als voogd van jonker JOHAN VAN SCHERPENSEEL, onnoozelen zoon van wijlen JOHAN VAN SCHERPENSEEL, heer van Rumpt, van de nalatenschappen van diens ouders.

Akte, op 21 Juni 1716 verleden voor den notaris JOHAN WECHTER te Utrecht, waarbij Erasmus Barnardus van Scherpenseel, heer van Rumpt, herroept al zijne testamenten.

Verlijbrief van de helft der tienden onder het kerspel van *Rumpt*, leenroerig aan het capittel van Utrecht, op Johannes Erasmus van Scherpenseel, d.d. 20 Januari 1694.

Lijst der goederen, nagelaten door Erasmus Bernard van Scherpenseel, ab intestato overleden te Utrecht den 27n Juni 1716.

Inventaris, op den huize Dever te Lisse den 2n Juni 1700 gemaakt door GILLIS BERNARD DE STIER, heer van *Meiland*, als executeur testamentair van Willem de Wael van Vronesteyn, in leven heer van Dever, *Lisse* enz, overleden te Amsterdam 18 Maart 1699.

Rekening door Frederik Jacob Heereman, heer van Zuidwijk, gehuwd met ELISABETH CATHARINA VAN SCHERPENSEEL TOT RUMPT en Erasmus Bernard van Scherpenseel, als gesubbrogeerde voogden over jonker JOHAN- en freule MEGTILDE VAN SCHERPENSEEL TOT RUMPT in de plaats van Gillis Bernard de Stier.

(Voor de geschiedenis van het geslacht Scherpenseel is ook de rest der akte zeer belangrijk.)

279. 1726, *December* 28.

Uit de akte blijkt, dat wijlen MEGTELT THEODORA barones VAN GREVENBROECK, dochter van BARBARA barones VAN SCHERPENSEEL, douairière van Grevenbroeck, bij haar testament, in bewaring gegeven aan schepenen en secretaris van Mierlo den 19n Juli 1715, eenige legaten had gemaakt aan de nicht (der moeder?) JOHANNA ELISABETH barones VAN KEVERBERGH, vrouwe van *Aldengoor*.

280. 1727, *Januari* 18.

Volmacht door ARNOUT VAN DER MOELEN, heer van *Binderen*, tot verhef van eenen beemd onder Aarle, leenroerig aan den Gulden Huize van *Rixtel*, genoemd »de Leenbeemd," laatst verheven door PAULUS HENDRICK JUSTUS-, zoon van wijlen FREDERICK TOMAS YVOY, in leven generaal-majoor der stad *'s-Hertogenbosch*.

281. 1727, *Januari* 27.

Testament van JOHAN DE MARTENEL, commies van den tol en zijne echtgenoote MARIA VAN OLDENZEE.

282. 1727, *April* 12.

Volmacht door JOHAN DRAECK, secretaris der grondheerlijkheid *Asten*, op zijnen broeder HENDRICK DRAACK, heer van *Rixtel*, kapitein der pontons en ingenieur van den staat der Nederlanden.

283. 1727, *November* 13.

Huwelijks voorwaarden tusschen CORNELIS HANEWINCKEL, proponent en bij collatie van den landcommandeur van *Alden-Biesen*, predikant van *Gemert* en SOPHIA MAGDALENA VAN RAVESCHOT DE CAPELLE, bijgestaan door CORNELIS CRAEYENHOFF, predikant van *Veghel* en *Erp*, als echtgenoot van ADRIANA CATARINA DE RULO, weduwe van LOUIS FRANÇOIS baron DE RAVESCHOT DE CAPELLE, moeder der bruid.

284. 1728, *Maart* 10.

Verhuring door JOHAN CRISTOPHORUS baron BERTHOLFF DE BELVEN, heer van *Balen*, *Asten*, *Bilgeren* enz., aan juffrouw MARIA COPPENS voor tien jaren tegen 50 gulden sjaars van het oude klooster c. a. te *Ommel*, zooals dat door wijlen ANNA CONSTANTIA barones VAN BOUCOP, vrouwe van Asten enz., van het gemeene land in het openbaar was aangekocht.

285. 1728, *Maart* 19.

JOHAN DRAECK, secretaris van *Asten* en *Ommel*, doet ten behoeve van JOHAN CRISTOPHORUS baron DE BERTHOLFF DE BELVEN, heer van *Asten* en *Ommel*, afstand van de secretarie van *Asten* en *Ommel* tegen betaling van 1000 gulden in eens en van 270 gulden per jaar, zoolang Johan Draeck leven zal.

286. 1728, *Juli* 10.

Opening van het gesloten testament van WILLEM VAN OMMEREN, op 17 April 1728 bij denzelfde notaris in bewaring gegeven en waarbij hij tot algeheelen erfgenaam benoemt HENDRICK DONKER(*), zoon zijner zuster.

(*) Hendrik Donker, zoon van DIRK DONKER, „contrarolleur" te Helmond en van AGNIETA VAN OMMEREN, werd gedoopt te Helmond 3 Mei 1699. Peter was: Willem van Ommeren. (Doopboek van den predikant van Helmond in gemeentearchief.)

287. 1728, *Juli* 28.

JOHAN CORNELIS VAN NIMWEGEN, predikant van *Oost-* en *Middelbeers*, als in huwelijk hebbende HELENA ALIDA DE HAEN, déchargeert DAVID MELISSEN te Amsterdam ten opzichte van hetgeen hij als gemachtigde van van Nimwegen heeft gedaan in de nalatenschap van juffrouw GEERTRUY TEYT, weduwe van den heer HENDRICK SPANHUYT.

288. 1728, *December* 31.

Testament van JOHAN LE MARTENEL (hij teekent MARTINEL), koopman te Helmond en zijne echtgenoote MARIA VAN OLDENZEE.

289. 1729, *Januari* 29.

Huwelijks voorwaarden tusschen JOHAN VAN VLODORP, school-

meester te *Oerle*, weduwnaar van SUSANNA ALLONS en WILLEMYNA HEYCOOP, wonende te Aarle. (Hij teekent JOHAN VLODROP.)

290. 1729, *Juni* 9.

Testament van AEFFIE VAN DER SAEN, echtgenoote van ARNOLD VAN DER MOELEN, heer van *Binderen*, wonende op het huis Binderen onder Helmond. Zij herroept haar testament, verleden voor den notaris CORNELIS VAN DANSICO te 's-Gravenhage den 3n December 1724. Zij benoemt haren man tot eenigen erfgenaam onder den last van een legaat van 2400 gulden aan het diakoniehuis te Amsterdam en met verzoek »de contrefeytsels van haren voorgaenden man, de heer en mr. JOHAN GANSNEB TENGNAGEL, advocaat voor den edelen hove van Holland en van haer soon een fatsoenelycke plaats te willen gunnen."

291. 1729, *Augustus* 13.

Overeenkomst betreffende de nalatenschap van NATHANAEL WALRAVEN (*), in leven predikant te *Helmond*, tusschen ANNA HENDERINA VAN SON, laatst weduwe van NATHANAEL WALRAVEN voornoemd ter eene- en RAECHEL WALRAVEN, weduwe van JOHAN THEODORUS VAN LOO, in leven predikant te *Oerle*, CORNELIS INGEHAM (**), raad en schepen van *Helmond*, als gehuwd met EVA CATHARINA WALRAVEN (†) en JOHAN FRANÇOIS WALRAVEN (††), procureur bij de schepenbank te Helmond, kinderen van Nathanael Walraven voornoemd, ter andere zijde.

Uit de akte blijkt nog, dat de echtelieden Walraven—van Son

(*) Hij overleed te Helmond 23- en werd aldaar begraven 27 Juni 1729. (Successieboek Helmond in gemeentearchief aldaar.)

(**) Hij overleed te Helmond 16- en werd aldaar begraven 20 Januari 1739. (Successieboek als voor).

(†) Zij werd gedoopt te Helmond 5 April 1697. (Doopboek van den predikant van Helmond in gemeentearchief.) Zij overleed te Helmond 7- en werd aldaar begraven 10 Maart 1742. (Successieboek als voor.)

(††) Hij werd geboren te Helmond 30 Juli 1705. (Doopboek als voor.)

huwelijks voorwaarden hebben aangegaan voor den notaris BASTIAEN VAN SCHALCKWIJCK te Wijk bij Duurstede den 12n November 1714.

292. 1729, *September* 29.

Kwijting door HENDRICUS MOLEMAKERS (*), predikant te *St. Oedenrode*, als vader van REBECCA- en PAULINA MOLEMAKERS, ten opzichte van hetgeen haar kwam uit de nalatenschap van CATHARINA VAN FLODORP, in leven echtgenoote van JOHAN VAN GINCKEL (**), predikant te *Bergeyk*, ingevolge testament, verleden voor schepenen van Bergeyk den 12n Mei 1725.

(*) Overleden te Sint Oedenrode 14 Januari 1732. (Acta classis Peel- en Kempenland in archief der classis.)

(**) Overleden te Bergeyk 1 Maart 1732. (Acta als voor).

293. 1729, *October* 1.

Borgstelling door ANDRIES VAN HAENDEL, oud-raad en schepen van *Helmond* en collecteur van des gemeenen lands middelen, tot zekerheid van de nakoming der verplichtingen van JOHAN PETIT(*), klokkengieter te Helmond, die bij contract van aanneming zich tegenover regenten van *Reusel* verbonden had tot het gieten eener klok voor eene som van 260 gulden.

(*) Jean Petit, geboren te Langeren in Bourgondie, laatst gewoond hebbende te Nederweert, huwde te Helmond 21 December 1721 met MARIA ANNA VAN HAENDEL, jonge dochter, oud 27 jaren, geboren en wonende alhier. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

294. 1729, *October* 3.

Scheiding der nalatenschap van NATHANAEL WALRAVEN, in leven predikant te *Helmond*, door zijne kinderen RACCHEL WALRAVEN, weduwe van JOHAN THEODORUS VAN LOO, in leven predikant van *Oerle* en *Zeelst*, CORNELIS INGEHAM, schepen en raad van *Helmond*, als gehuwd met EVA CATHARINA WALRAVEN

en JOHAN FRANÇOIS WALRAVEN, procureur voor de schepenbank van Helmond, allen wonende aldaar.

295. 1729, *December* 19.

Testament van CAREL ADOLPH VAN LUECKE (hij teekent CARL ADOLPH baron VON LUIKE), heer van Croy en Stiphout, ziekelijk te bed liggende op het kasteel van Croy. Hij maakt zijne echtgenoote, MARIA ANGNEES BERNARDINA VAN GREVEN, de tocht van al de goederen, die hem zullen aankomen uit de nalatenschap van zijne tante, vrijfreule EVA BARBARA VAN LUECKE. Hij legateert voorts aan zijn halven broeder, jonker CHRISTOFFEL CAREL FRANS VAN VARENDORP, al des testateurs rechten op het varende postambt van geheel *Munsterland* en aan zijne genoemde echtgenoote de vordering, die de testateur heeft ten laste van den vrijheer baron BIBERA, heer van den *Modetouw(?)* en *Ojas* en waarvan de renten worden genoten door freule VAN EYCKE, als weduwe van ridder ADAM FREDERICK VAN LUCKE. Het testament bevat nog meerdere beschikkingen.

296. 1729, *December* 24.

CORNELIS HOOFD, schepen van Helmond en zijne toekomstige echtgenoote, MARIA LOUISA VAN WINTEROY (zij teekent M. L. WINTEROY), weduwe van HENDRIK VAN RIJP, in leven drossaard van *Helmond*, verbinden zich tegenover elkaar om HENDRICK VAN RIJP, zoon uit het eerste huwelijk der contractante en thans student in de theologie aan de universiteit van Leiden, op beider kosten te laten voortstudeeren.

297. 1730, *Maart* 22.

Testament van de echtelieden CORNELIS HOOFD, schepen van *Helmond* en zijne echtgenoote, MARIA LOUISA VAN WINTEROY (zij teekent: M. L. WINTEROY en was weduwe van HENDRICK VAN RIJP).

298. 1731, *December* 11.

Uit de akte is het volgend geslachtslijstje op te maken:

SIMON VAN STRALEN.

PETER VAN STRALEN, koopman te Helmond, ongehuwd overleden aldaar in 1680 (*).	ADRIAEN VAN STRALEN.
	mr. ADRIAEN VAN STRALEN.
	1 mr. WILLEM VAN STRALEN. 2 PERO VAN STRALEN.

(*) **Hij overleed te Helmond 5 September 1680. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)**

299. 1732, *December* 24.

RACHEL WALRAVEN, weduwe van JOHAN THEODORUS VAN LOO, in leven predikant van *Oerle* en *Zeelst*, bijgestaan door HENDRICK DONCKER, schepen van *Helmond*, haren tegenwoordigen echtgenoot, verklaart, dat zij zal zorg dragen voor de begrafenis van hare overleden dochter, SUSANNA CATARINA VAN LOO, maar een verklaring omtrent het al dan niet aanvaarden van de nalatenschap van deze zich wenscht voor te behouden.

300. 1733, *Januari* 22.

JOHAN CAREL baron DE JEGER, heer van *Eckart*, *Pasbogaard* enz., stelt JOHANNES CORNELIS DE ROY, wonende te Zeelst, aan tot drossaard, schout en secretaris van *Eckart*, waarvoor deze zal genieten de helft van alle boeten, die geheven zullen worden.

301. 1733, *Juli* 25.

Volmacht door JOHAN DE ZEELANT, secretaris van *Beek* enz., tot verhef der erfsecretarie van *Someren*, door hem bij koop verkregen van GOVERT VAN DER LIT.

302. 1733, *October* 4.

Testament van de echtelieden HENDRICK DONCKER, substituut-secretaris van *Helmond* en RACHEL WALRAVEN(*), weduwe van JOHANNES THEODORIS VAN LOO.

(*) Zij overleed te Helmond 16- en werd aldaar begraven 20 Juni 1740. (Successieboek Helmond in gemeentearchief.)

303. 1736, *Maart* 19.

ARNOLD VAN DER MOELEN, heer van *Binderen*, als erfgenaam van wijlen zijne echtgenoote, AEFFIE VAN DER ZAEN, schenkt het $^1/_3$ in zekere grafstede in de oude kerk te *Amsterdam* aan AEFFIE VAN DER ZAEN, echtgenoot van m^r. CORNELIS GEERLING, oud-burgemeester en vroedschap der stad *Haarlem*.

304. 1737, *Januari* 12.

In de akte worden genoemd: ANTONY HEYCOOP, wonende te Vlierden en JOHANNES HEYCOOP(*), waarnemend predikant van *Someren* en *Lierop*, als eenige kinderen van wijlen MARTINUS HEYCOOP en MARIA VAN WEEGEL, in leven echtelieden alhier woonachtig.

(*) Gedoopt te 's-Gravenhage in de Groote kerk 1 Mei 1709. (Doopboek van den predikant in gemeentearchief van 's-Gravenhage.) Begraven te Someren 24 Augustus 1763. (Grafboek in gemeentearchief van Someren.) Gehuwd te Someren 9 Juli 1742 met ENGELTJE VORSTERS, geboren te Roozendaal bij Velp, overleden te Someren 18 October 1800. (Doopboek van den predikant en grafboek in gemeentearchief van Someren.)

305. 1737 *Maart* 2.

Verhuring door JOHAN PEETER baron VAN RAESFELT, heer van het graafschap *Bronckhorst*, *Beek en Donk* enz., aan BERTRAM DIDERICK SWAEN, kapitein van eene compagnie infanterie in dienst der Nederlanden, van het kasteel van *Beek* *Donk* c. a.

306. 1737, *April* 20.

JOHAN CAREL baron DE JEGER, heer van *Eckart*, *Pasbogaard* enz., stelt WILLEM DE WITH, notaris en procureur te Eindhoven, aan tot drossaard, schout en secretaris van *Eckart*.

K. Akten, verleden voor den notaris Johan François Walraven.

307. 1736, *December* 28.

Mr. JAN JANSE VAN AARLE, priester, vicedeken en scolaster der collegiale kerk van *St. Oedenrode*, had bij testament, op 3 September 1634 voor den notaris DIRCK VAN DER VELDE verleden, verschillende beurzen gesticht. FRANCIS VERBEEK, te Aarle overleden, was daarvan collator. Zijn broeder HENDRICK VERBEEK, zoon van wijlen mr. HENDRICK VERBEEK, wonende te Amsterdam, beweert, dat het begeven van gezegde beurzen op hem is verstorven en machtigt alsnu zijnen broeder ANTHONY VERBEEK, wonende te Helmond, om van DOROTHEA HURKMANS, weduwe van genoemden Francis Verbeek, afgifte te vragen van al de charters, op gezegde beurzen betrekking hebbende.

308. 1737, *Februari* 19.

In de akte worden genoemd: ELSIABETH HENDRINA VAN KEPPEL FOCX, weduwe van JOHAN DRAAK, in leven secretaris

van *Nuenen*, *Gerwen* en *Welten* en haren behuwdzoon, ADRIAAN DRAAK, secretaris van gemelde dorpen.

309. 1737, *Juli* 20.

GERARDT NORBERTUS baron van SCHERPENSEEL, heer van *Mierlo*, *Hout*, *Broek*, *Dreumel* enz., stelt HENDRICK DONCKER aan tot drossaard en schout van *Mierlo* c. a. Hij zal de helft der boeten en andere inkomsten van gezegde ambten genieten.

310. 1741, *November* 20.

Negen en veertig inwoners van Helmond, »exerceerende het fabricq der linnens en bonten leywaten, alle meeste gequalificeerdens ouderlingen in 't weversambagt binnen de stadt *Helmont*, representerende 't gansche ambacht", machtigen een tweetal inwoners om bij de staten-generaal bezwaren in te dienen, »nadien het linden en bonten lywaten, welck sy maeken ofte doen maecken, extraordinair en buyten het out gebruyk belast is geworden met het looden, 't geene geschiet en geordonneert soude sijn door off wegens de heeren den raedt ter admiraliteyt, waarvoor van ider stuck off bont te doen looden, moet werden betaalt twee en een halve stuyver, waervan het landt niet en proffiteert maar sulcx alleenlijck streckt tot groote last en prejuditie van de arme ingesetenen der stadt Helmondt".

311. 1742, *Maart* 16.

Testament van EDUART GALLAS, ontvanger der convooien en licenten te Helmond en zijne echtgenoote JACOBA KUMSIUS (*). In het stuk worden nog genoemd: ELISABET BEZOOYE, weduwe van DIRK KUMSIUS, moeder- en ANNA MARIA KUMSIUS, echtgenoote van JOHANNES CHRISTOPHORUS WALKART, predikant te *Helmond*, zuster der testatrice.

(*) Eduard Gallas, geboren te Brielle, huwde 16 Augustus 1739 te Heeze met Jacoba Kumsius, jonge dochter van Dordrecht, wonende te Budel. (Trouwboek Heeze in gemeentearchief aldaar.)

312. 1742, *Juli* 26.

Inbewaarneming van het gesloten testament van JAN WINTEROY, kapitein ten dienste dezer landen en zijne zuster ELISABETH WINTEROY, wonende te Helmond.

Het testament was gesloten met drie lakken, waarin de afdruk van een cachet, het volgend wapen vertoonende: gevierendeeld, 1 en 4 drie meerltjes, geplaatst 2 en 1; 2 en 3 drie rozen, geplaatst 2 en 1; helmteeken een meerltje.

Het testament is op 31 Maart 1749, na het overlijden van Elisabeth Winteroy, geopend.

313. 1742, *Augustus* 25.

Volmacht door JOHAN DE CASSEMAJOR, drossaard van *Helmond*, op zijne echtgenoote, CHRISTINA CORNELIA DE CASSEMAJOR, om hem te vertegenwoordigen in de nalatenschappen van wijlen JOHANNA CATHARINA MULLER, in leven huisvrouw van PERO DE CASSENMAJOR, drossaard van *Deurne*, moeder- en van wijlen GEORGIUS JUSTUS MULLER, grootvader der lasthebster.

314. 1742, *December* 5.

Testament van mr. PETRUS VAN STRALEN, heer van *Milheeze*, wonende te Helmond. Hij benoemt tot eenigen erfgenaam zijnen broeder, mr. WILHELMUS VAN STRALEN, wonende aldaar.

(In eene akte van 22 Januari 1743 wordt mr. Wilhelmus van Stralen genoemd: erfgenaam van wijlen mr. Petrus van Stralen.)

315. 1743, *Februari* 12.

Eenige ingezetenen van Beek verklaren ten verzoeke van ADAM BLANKERT, koopman in wijnen te Beek, »dat als in den jaere 1731 of 1732 den heer baron VAN RAASFELDT hadde gekogt de heerlijckheyt van *Beek en Donk* en dat hy ter dier occasie als heer van en binnen deselve heerlijckheyd is ingehaald met byde de schutteryen aldaer, verscheyde dagen aen den anderen veele vrolijckheden

sijn bedreven soo met ten huyse van den voornoemden heer Adam Blankert, alsdoen wonende op het huys Beek en alwaer den voornoemden heer baron van Raesfeld was logerende benevens synen schoonsoon, den heer baron VAN KUGMEYSTER, te geven pragtige maaltyden en wat daervan was dependerende soo aen drossaart mitsgaders menigte andere heeren, die den voornoemden baron van Raesfeld quamen filiciteeren, als met het schieten van musquetten off snaphanen door de respective ingesetenen van de voornoemde heerlijckheyd Beek en Donk en het tracteeren van deselve deswegens op bier en jenever".

316. 1745, *Maart* 12.

Testament van DIRCK DECKERS, president-schepen te *Deurne* en zijne echtgenoote CORNELIA LOSECATIUS. In de akte worden genoemd: PETER DECKERS te Woensel, broeder van den testateur en MARIA LOSECATIUS, echtgenoote van ANTONY LA FORME, wonende te Deurne en ANTONY LOSECATIUS, wonende te Zevenbergen, halve zuster en halve broeder der testatrice.

317. 1745, *Juli* 20.

Uit de akte blijkt, dat HENDRICK DONKER, bij commissie van 11 Juli 1745, door MELCHIOR JOOST baron VAN SOMEREN VAN VRIJENES, heer van *Croy*, *Stiphout* enz., is aangesteld tot drossaard en schout van *Croy* en *Stiphout* en dat die aanstelling door de staten-generaal op 12 Juli 1745 is geapprobeerd.

318. 1747, *Januari* 14.

Testament van de echtelieden JOHANNES CHRISTOPHORUS WALKART, predikant te *Helmond* en ANNA MARIA KUMSIUS.

319. 1748, *Februari* 22.

Volmacht door JOHANNA GUALTHERI, weduwe van JACOB VAN DEN BRUG, in leven predikant te *Someren* en ALIDA LOWISA

GUALTHERI, weduwe van MATTHIAS VAN NOORT(*), in leven predikant te *Geldrop*, beiden wonende te Helmond, ten einde haar te vertegenwoordigen in de nalatenschap van hunnen onlangs te Antwerpen overleden broeder LOUWIS GUALTHERI, in leven kapitein in het regiment van den baron DE VILATTES.

(*) Overleden te Geldrop 25 December 1739. (Acta Classis Peel- en Kempenland in archief der classis.) Hij huwde met Alida Louisa Gualtheri te Someren 26 November 1713. (Doopboek van den predikant in gemeentearchief van Geldrop.)

320. 1748, *November* 2.

Bij testament, verleden voor den notaris JOH. BLEEKER te *'s-Gravenhage* den 25sten September 1748, had MARIA AGNES BERNARDINA barones VAN GREVEN, douairière van CAREL ADOLPH baron van LUCKEN VAN PATENMEULEN, tot erfgenamen benoemd WILLEM HENDRIK VAN FLODORP(*), predikant te *Aarle* en DAVID BLANKEN, predikant te *Arnhem*. Van Flodorp verwerpt bij deze akte zijne erfenis.

(*) Te Aarle overleden 30 Augustus-, begraven 4 September 1769. (Grafboek van Aarle in gemeentearchief van Aarle-Rixtel.) Gehuwd met SUSANNA CATHARINA HERMANI genaamd VAN DER KLE. (Doopboek van den predikant in hetzelfde archief.)

321. 1749, *September* 6.

In de akte wordt genoemd: DAVID VAN DIJCK, wonende te Heeze, broeder en erfgenaam van wijlen DIRK VAN DIJK, in leven gezworen klerk te Heeze en Geldrop.

322. 1749, *November* 2.

Inbewaarneming van het gesloten testament van JAN VAN WINTEROY. Het testament was gesloten met drie lakken, waarin afdrukken van een cachet, vertoonende het wapen als bij nº 312.

De testateur benoemt tot erfgename: zijne nicht BOUDEWINA

CURTIUS, weduwe van HENDERICK DONKER, in leven drossaard van *Mierlo* en *Stiphout* en bij vooroverlijden van haar, tot erfgenaam haren zoon BOUDEWIJN DONKER. (*)

Het testament is op 15 November 1749 geopend ten verzoeke van DINA WINTEROY, weduwe CURTIUS en hare dochter BOUDEWINA CURTIUS. In de akte van opening wordt de testateur genoemd: wijlen JAN WINTEROY, in leven kapitein der vereenigde Nederlanden.

(*) Hij werd gedoopt te Helmond 10 April 1746. (Doopboek van den predikant van Helmond in gemeentearchief.)

323. 1752, *October* 5.

Testament van de echtelieden DIRK VAN HOUTUM, commies van den tol te Oirschot en ELIZABETH ANTHONISSE DE HAEN. Zij herroepen hunne huwelijksvoorwaarden, verleden voor schepenen van Oirschot den 30n Augustus 1734.

324. 1754, *Januari* 25.

In de akte wordt genoemd: MARIA WYNANT ADRIAANSE, wonende op den huize Binderen, eerst weduwe van ARNOLD VAN DER MOELEN, later weduwe van WILLEM VAN DIJCK (*), in leven commies-contrarolleur wonende op Binderen.

(*) Willem van Dijk, president-schepen van Helmond, commies-contrarolleur der convooien en licenten aldaar, geboren te 's-Hertogenbosch, weduwnaar van HILLEGONDA VAN KASSEL, huwde te Helmond 14 Juni 1744 met MARIA VAN WOENSEL, weduwe van Arnold van der Moelen, geboren te Helmond. (Trouwboek Helmond in gemeentearchief.)

325. 1755, *Mei* 2.

Huwelijksvoorwaarden tusschen ADRIANUS JACOBUS VAN NIJMEGEN, wijnkooper te Nijmegen, weduwnaar van ADRIANA VAN BRAKEL en MARIA VAN FLODORP, wonende te Aarle.

326. 1757, *December* 28.

In de akte wordt genoemd: FLORIS VAN BOUSSEL als voogd van JAN HENDRIK VAN SCHERPENSEEL, heer van *Mierlo*.

327. 1762, *September* 11.

In de akte wordt genoemd: ANGENITA INGEHAM, weduwe van HENDRIK VAN ADRICHEM, in leven drossaard van *Helmond*.

328. 1762, *October* 11.

Testament van ROGIER, baron van LEEFFDAEL en zijne echtgenoote J..... MOLEMAKERS.

329. 1764, *Mei* 5.

»Compareerde JOHAN FRANÇOIS VAN DER GHEEST, oudt 64 jaeren en 6 maenden, sedert den 23 July 1734 rentmeester der commanderie Gemert, soo hy seyde, denwelcken, door ende van wegens syne hooghwaerde excellentie den hooghgebooren en hooghwaardigen heere, heere WIRICH LEOPOLD vryheere VAN STEINEN TOT SCHERVEN EN KESSENICH, des hoogen Duytschen ordens ridder ende landtcommandeur der balleye *Aldenbiessen*, versoght sijnde om, in faveur van justitie, verclaeringe der waarheyt te geven, heeft gedeclareert 't volgende, namentlijck ende eerstelijck, dat hy comparant den eerwaarden heer VAN DER WESPEN (*), gewesen Rooms pastor tot *Nistelrooy*, meermaals gesien, gesprooken en gekent heeft, die aen hem declarant, onder andere spreekende wegens de pastorye van Nistelrooy, in substantie verhaelt en geseght heeft, dat sijn voorsaet was geweest JUDOCUS MANDERS, die syne praesentatie tot de pastorat aldaer door ofte van wegens den heere landtcommandeur off heeren van 't hooge Duytsche orden hadde

(*) Antonius van der Wespen † 23 Juli 1739. (Zie Schutjes Gesch. bisdom van 's-Hertogenbosch V blz. 200.)

verkreegen; tweedens dat na doodt van voorschreven heer Judocus Manders, soo hy heer van der Wespen al verders verhaelde en syde, den eerwaerden heer ABRAHAM SPIERINCS de præsentatie tot de pastorye van Nistelrooy van de heeren van 't hooge Duytsche orden voorschreven hadde verkregen, die dan oock, uytt hoofde dezer syner præsentatie, sigh daerop by den hoogwaardigen heere PETRUS GOEVARTS, doenmaels vicaris des bisdoms van 's-Bosch, om van denselven geexamineert en als pastor tot Nistelrooy geadmitteert te worden, gesisteert hebbende, door den heere vicaris voorschreven geëxamineert is geworden en by 't voornoemde examen gants geene voldoeninge hebbende gegeven, dienvolgens van der handt gewesen en doorgesonden was; seggende hy heer van der Wespen tegens hem comparant doenmaels al verders in substantie, dat hy sigh niet wiste te besinnen, gehoort te hebben, dat de heer Abraham Spierincs sigh deswegens meer bekommert hadde nogh oock niet, dat de heeren van 't hooge Duytsche orden dienaengaende eenige verdere instantien hadden gedaen en dus dese saeke soo langh hadden laten loopen tot dat de heere vicaris Goevarts, zaliger, eyndelijck de pastoraet van Nistelrooy aen hem hadde geconfereert ende gegeven; verhaelende hy heer van der Wespen doenmaels aen hem deponent al verders, dat de heer vicaris Goevarts zaliger, hem selfs in substantie geseght hadde 't volgende: »'t is tot Nistelrooy seer goet; gy kont aldaer wel leven; de gemeentenaeren geven off zullen uw een vaste somme gelts jaerlijks geven; de vervallen sijn goet; de heeren van 't hooge Duytsche orden hadden my dien goeden hals, heer Abraham Spierinxs, gepræsenteert, die my gants geen voldoeninge in 't examen heeft gegeven en daerom hebbe ick hem oock moeten doorsenden en niet konnen admitteeren." Gevende den comparant verdere redenen van welwetentheyt, dat dit alles was ter syner huyse tot Nistelrooy, seggende hy heer van der Wespen voorschreven, sittende in sijn stoel, vermits hy gants podogreus off byna gestaedigh impotent was, tegens hem deponent onder 't nemen van affscheydt doenmaels nogh verders deze off diergelycke: »bidde uw mijnheer vermits ick een sleghte huysinge hebbe, soo gy siet, en geen vrindt snaghts met eere kan logeeren, gelieft dogh aen regenten alhier te recommandeeren, dat sy myne huysinge wat zullen gelieven te vergrooten en te verbeeteren, sy sullen uw sulxs niet derven verweygeren want sy micken mijn versoek en seggen

dienaengaende niet veel," 'twelcke hy deponent verclaert op sigh genomen en oock gedaen te hebben, 'tgeene van dat effect is geweest, dat regenten voorschreven de pastorale huysinge aldaer door het aentimmeren van eene nieuwe kamer off zomerkeucken nogh by leven van heer van der Wespen hebben vergroot en verbetert en zedert welcken tijdtt den comparant den heer van der Wespen voorschreven nooyt meer gesien off gesprooken heeft. Verclaerende hy deponent alwyders, verders mede waer ende waeraghtigh te zijn 't volgende: namentlijck, dat hy den eerwaerden heer Abraham Spierinxs, gewesenen pastor tot *Alem*, meyerye van 's-Bosch, voor omtrent 2 en ½ jaer binnen Gemert overleden, voor veele jaeren gekent, te meermaelen soo tot Gemert als elders gesien, gesprooken en met hem gegeten en gedroncken heeft en sulx nogh laestelijck weynige weeken voor syne doodt, ten huyse van hem deponent, die specialijck doenmaels met hem, wegens die ter dier tijdt vaceerende pastorye van Nistelrooy, in discouren raekende, aen hem deponent deswegens in substantie verhaelt en geseght heeft 't volgende: dat hy de præsentatie der voorschreven pastorye door wylen syne hoogh vorstelycke eminentie den heere cardinal VAN SCHONBORN, ter dier tijdtt landt-commandeur der balleye Aldenbiessen, door recommandatie syner goede vrinden bekoomen hebbende, sigh uytt hoofde der voorschreven præsentatie hadde gesisteert en gepræsenteert by wylen de heer Petrus Goevarts, doenmaels vicaris des bisdoms van 's-Bosch, ten eynde van door hem geexamineert en vervolgens als pastor tot Nistelrooy geadmitteert te werden; dat hy heere vicaris voorschreven by het overhandigen en overlesinge dier præsentatie hem vraeghde met passie en gelijck als gestoort sijnde: «wel wat competentie geeft off verspreekt uw syne eminentie den heere landt-commandeur?", hy hierop geandtwoordt hadde dese off diergelijcke: »dat weete ick niet, hooghwaardigh heer, dogh ick verlange geene andere competentie als die alle voorige pastores van Nistelrooy gehadt hebben en ben daer mede te vreden", hy heere vicaris met veel hevigheyt tegens hem voortvaerende, hierop hadde geantwoort dese off diergelijcke: »gy onnoosele, als gy sijt, gy weet niet wat gy seght" en hem vervolgens op het scherpste aenvangende te examineeren en t'ondervraegen zoodanigh, dat hy, doenmaels nogh een jongh priester zijnde, soo hy al verder verhaelde en seyde, begon te beven en hierdoor gants confuus wiert ja schier niet meer

wiste wat hy antwoorden off seggen zoude tot soo verre den heere vicaris voorschreven eyndelijck tegens hem seyde dese off diergelycken: »gaet heen, ick sal off kan uw niet admitteeren, gy geeft my geen voldoeninge". Verclaerende hy comparant al wyders, dat voorschreven heer Spierinx doenmaels en ter selver tijdt al verders verhaelde en segde niettegenstaende, dat hy door alsulke maniere van doen en ondervraeginge wonder ontstelt was, hy echter vermeynde, ja seeker was, nogh veele en verscheyde questien, die hy naderhandt hierover hadde naergesien, wel en soo 't behoorde beandtwoordt te hebben dogh den heere vecaris voorschreven gants gestoort zijnde en hem vooral niet genegen zijnde, hy dus onverrighter saake hadde moeten vertrecken en thuys koomende, allentgeene voorschreven, deels uytt schaemte, deels oock vermits hy niet wiste wat hy hieromtrent doen off laten soude dan off hy heere vicaris voorschreven off wel hy selfs aen syne heeren collatores sulx moeste bekent maeken, hadde verswegen soo langh hy konde, totdat den heere vicaris voorschreven eyndelijck, na verloop van eenigen tijdt hierna, voorschreven pastoraet jure devoluto, soo hy vermeynde, aen de heer van der Wespen, voor wien den heer vicaris besonder genegen was, hadde vergeven. Verclaerende hy comparant al wyders mede waer en waaraghtigh te zijn 't volgende namentlijck, dat in den jaere 1739 in den vasten juyst op den middaghtyde hy comparant aen tafel was, op de commanderie tot Gemert is komen opryden seeker persoon, hem doenmaels onbekent, die hem declarant versoghte te spreeken en deze dus binnengekoomen zijnde, tegens hem onder anderen seyde, dat hy Rooms pastor tot *Dieden* en sijn naem VAN HERREWAARDEN (*) was, dat hy gehoort hebbende, dat de heer van der Wespen, pastor tot Nistelrooy, doodelijck kranck was sonder eenige hoope van herstellinge, door een brieff van recommendatie van den heer VAN SINGENDONCK, burgemeester der stadt *Nieuwmegen*, sigh hadde wesen præsenteeren aen sijn hooghwaarde den heere vicaris tot Oirschott om, by vacature der pastorye tot Nistelrooy, door syne hooghwaarde met deselve aldaer te mogen begunstight worden maer dat voornoemden heer

(*) Gerardus van Herwaerden. Zie Schutjes Gesch. v. het Bisdom 's-Hertogenbosch III blz. 443. Later wordt hij in deze akte evenwel Everhardus v. H. genoemd.

vicaris, na overlesinge van voorschreven brieff, soo hy heer van Herrewaarden doenmaels al verder verhaelde en zeyde, hem in substantie hadde geandtwoort ende geseght dese off diergelycken, »heer pastoor, ick wilde geirne de recommendatie van de heer borgemeester van Singendonck genoegen geven en uw de pastoraat van Nistelrooy confereren maer ick ben oudt en kan geen verdriet off moeyelijckheyt meer verdragen, die ick uyt hoofde van dien, soo ick gehoort hebbe, seeckerlijck sal te verwaghten hebben vermits de heeren van het hooge Duytsche orden 't reght van præsentatie tot de voorschreven pastorye sustineeren te hebben, ick raade uw, gaet na Gemert, geeft uw aldaer aen en tracht de recommendatie en præsentatie te bekoomen, sal uw alsdan de pastoraet van Nistelrooy confereren want ick kenne uw." Verclaerende hy comparant verders, dat hy heer van Herrewaarden, by hem doenmaels het middaghmael nemende en sigh dus by vacature tot voorschreven pastoraet meermaels recommanderende, hy declarant onder andere tegens hem heer van Herrewaarden voorschreven heeft geseyt dese off diergelycke: »mijnheer pastor, ick wil uw geirne recommendeeren maer vermits gy een goet vrindt van de heer van Dieden zijt, soo uweleerwaarde seght, sout gy derhalven niet konnen goetvinden om den heer borgemeester van Singendonck te versoeken en sien te beweegen om een brieff aen my te schryven en daerby uweleerwaerde, gelijck aen den heere vicaris, tot de pastorye van Nistelrooy te recommandeeren, ick sal dese alsdan in mijn beright, daerover te doen, bysluyten om myne recommendatie te meer craght by te setten", 't geene hy heer van Herrewaarden mede goet keurde en aennaem te sullen doen en hy voort hierna vertreckende. Verclaert comparant al wyders mede waer en waeraghtigh te zijn, dat voorschreven heer van Herrewaerden na verloop van weynige daegen hierna, niet beters weetende off het was den 25 off 26 Mert, zijnde geweest woens- off donderdagh voor Paeschen 1739, na Gemert weder gekomen is, hem comparant overhandigende een brieff door de heer borgemeester van Singendonck, vryheere van *Dieden*, soo hy seyde, aen hem comparant geaddresseert en geschreven met recommendatie van hem, heer Everardus van Herrewaarden, tot de pastoraet van Nistelrooy en welcke missive, soo hy comparant al verder verclaert, voort daerop aen den heere raet en balleye secretaris Clanner in originali verzonden en daerby den heer Everardus van

Herrewaarden best mogelijxst tot de pastoraet van Nistelrooy gerecommandeert te hebben, 't geene van dit gevolgh is geweest, dat syne hoogvorstelycke eminentie de præsentatie tot de pastoraet van Nistelrooy voorschreven aan hem heer comparant dan oock verclaert by missive van de heer raet en balleye secretaris Clanner voorschreven, dato Maestricht 30 May 1739, met bygevoughde reversale om door de heer van Herrewaarden onderteekent te werden, ontfangen te hebben en welke præsentatie en reversale hy comparant al wyders verclaert off wel aen de heer RINCKENS (*), Duytsch ordenspriester en pastor tot *Haeren*, doenmaels tot Gemert zijnde, soo het hem comparant voorstaet, heeft overhandight off immers seekerlijck aen laestgenoemden heer pastor tot Haeren by missive heeft toegesonden met versoeck en instructie als aen hem comparant by missive van de heer raet Clanner gedaen was om dus 't eene en andere, soodra de doodt van de heer van der Wespen, die doenmaels nogh leefde en verscheyde weeken hierna oock nogh geleeft heeft, bekent sijn soude, aen den eerwaerden heer van Herrewaerden tot Dieden, als zijnde maer een kleyn uertje van Haeren gelegen, te spoediger te konnen behandigen. Verclaerende hy deponent wyders, dat de heer van der Wespen in Julio daeraenvolgende gestorven zijnde, hy heere Everardus van Herrewaarden sigh voort hierna begeven heeft na Oirschott by sijn hooghwaarde den heere vicaris en aen sijn hooghwaarde heeft vertoont en toegestelt de præsentatie off collatie door syne hooghvorstelycke eminentie, den heere cardinal VAN SCHONBORN, doenmaels landtcommandeur der balleye Aldenbiessen, aen hem gegeven en verleent, die dan oock voorschreven præsentatie na overlesinge derselve sonder tegenseggen aennaem, aen hem dan oock acte van admissie heeft gegeven om deselve in 's-Hage te vertoonen en dienvolgens d'approbatie van haeredele hoogmogende daerop te versoeken, soo hy heer van Herrewaerden al verder aen hem comparant verhaelde en seyde, maer vermits seeker heer ELIAS BERINGHEN, priester in 't oratorie tot *Vurne*, geboortigh tot St. Oderoode, soo hy heere van Herrewaarden doenmaels al wyders verhaelde en seyde, een goet vrindt van de heer general baron VAN CROMSTROM, ter dier tijdt grootmajor off commandant van *Vurne*, was soo door recommendatie van

(*) Joan. Henricus Rinckens. Zie Schutjes Gesch. Bisdom 's-Hertogenbosch IV blz. 44.

evengenoemden heer general als grave VAN RECHTEREN, hooghschout der stadt en meyerye van *'s-Bosch*, als desselfs stadthouder en andere vrinden meer ondersteunt zijnde, de deserviture der pastorat van Nistelrooy voorschreven middelerwyle hadde weeten te verkrygen, hy heer van Herrewaarden dan oock, soo door dese als andere, by gemeentenaeren van Nistelrooy seer swart en hatelijck gemaackt was, soo als sijn eerwaarde aan hem comparant al verders verhaelde en seyde, en onder andere haer in substantie hadde ingeboesemt 't volgende, dat hy heer van Herrewaarden een swack en ongesont mensch scheen te sijn, te swaerlyvigh zijnde, dick geswolle beenen hadde etc., sy gemeentenaeren derhalven eens souden overweegen hoe sleght en bedroeft sy van haeren voorigen pastor, die schier jaer uytt jaer in beddeleegerigh was geweest en op een stoel sittende, sigh voor den authaer hadde moeten laten dragen, waeren bedient geweest; dat sy 'tselve van hem insgelijxs te verwaghten hadde door welke en veele andere diergelycke vuyle en uyttgedaghte uyttstrooysels meer den botten en sleghten boer, — soo hy heer van Herrewaarden al verder verhaelde en seyde —, sigh hadde laten ovêrhaelen om request aen haeredele mogende te præsenteeren en daerby onder andere te versoeken, dat haer deservitor Elias Beringhen voorschreven oock haer pastor mochte blyven; verclaerende hy deponent al verders, dat de heer van Herrewaarden voorschreven doenmaels aen hem wyders verhaelde en seyde, dat hy in 's-Hage koomende om de approbatie op syne admissie naer gewoonte te versoeken en in te haelen, aldaer tot antwoort hadde gekregen, dat gemeentenaeren van Nistelrooy by request hadden versoght, dat haer deservitor haer pastor oock moghte blyven, dat men hem vervolgens met sijn versoek niet konde te reght helpen sonder en alvoorens hier over aen den heer vicaris geschreven te hebben, verhaelende en seggende hy heer van Herrewaarden voorscreven aen hem deponent doenmaels al wyders, dat hy dus uyt den Hage weder koomende, aan den heere vicaris tot Oirschot rapport ende verhael gedaen hadde van sijn wedervaeren aldaer die, — soo hy heer van Herrewaerden al verder verhaelde en seyde —, aen hem hierop gelijck als met wekemoedigheyt hadde geantwoord ende geseght dese off diergelycke »wat wille ick doen mijn heer, ick ben gedwongen off sy dwingen my, myne handen sijn gebonden, ick kan myne maght niet exerceeren soo als ick

wel wenschte, ick ben oudt, kan tegens geen quellinge off moeyelijckheyt meer, sy sijn my meester, ick hoope, dat de heeren van 't hooge Duytsche orden ende heer borgemeester van Singendonck, door haar maght en gesagh, uw sullen mainteneeren"; seggende hy heer van Herrewaarden aen comparant doenmaels al verders, dat hy dit sijn wedervaeren voorscreven aen de heer borgemeester van Singendonck als voor, insgelycen hadde verhaelt en dat voornoemden heer, seer gestoort sijnde, tegens hem hadde geseght dese off diergelycke: »gaet maer gerust na Dieden, dat sy doen wat sy willen, ick verseekere uw mijn heer, mijn naem sal geen Singendonck sijn off gy en niemant anders sult pastor tot Nistelrooy sijn"; verclaerende deponent wyders, dat hy sedert dien tijdt voornoemden heer van Herrewaarden nooyt meer gesien nogh gesprooken heeft en ook niet te weten off de heer van Singendonck voorscreven off hy heer van Herrewaarden voornoemt deswegens iets verders hebben gedaen off ondernomen, dogh waerschynelijk niet, soo hem deponent voorstaet, om dieswille meergenoemden heer van Singendonck, oudt en cranckelijck sijnde, wynigh tijdts hierna, niet beters weetende als in 't laest van den jaere 1741 off uyterlijck by aenvanck des jaars 1742 is overleden, gelijck ook de heer van Herrewaarden, die mede cranckelijk wordende, niet langh na syne collatie geleeft heeft, maer insgelijxs is gestorven, dogh tyde wanneer verclaert declarant niet te weten, dan off sulx is geweest voor off kort na de doodt van meergenoemden heer van Singendonck. Redenen van geheugen en welwetenheyt hy comparant wegens alle het geseghde voorscreven naerder allegueerende, verklaert laestelijck, dat de heer Elias Beringhen, aen hem doenmaels onbekent, op seeker tijdt, nogh by leven en langh voor de doodt van de heer van Herrewaarden, op den casteele tot Gemert is gekoomen, seggende wie hy was en verders in substantie, dat hy gehoort hadde, dat syne hooghvorstelycke eminentie den heere landtcommandeur de præsentatie off collatie der pastorye van Nistelrooy hadde, hy dienvolgens quamp om comparant te versoeken van hem te willen recommanderen, ten einde hy met de collatie der pastorye van Nistelrooy voorscreven moghte begunstight worden, waerop hy declarant hadde geandtwoordt dese off diergelycke: »wilt dan de heer van Herrewaerden desisteeren off is hy doodt mijn heer?" hy heer Beringhen voorscreven hierop repliceerende, zeyde in substantie: »neen, maar hy is cranc-

kelijck en sal nooyt in den Haage geadmitteert worden, gemeentenaaren zullen hem den voet dwers setten en willen geen ander pastoor hebben als my", waerop comparant verclaert geantwoort te hebben dese off diergelycke in substantie: »syne hooghvorstelycke eminentie erkent niemant anders als den heer van Herrewaarden als pastoor tot Nistelrooy, en vooral uw eerwaarde niet, vermits sy door de reghte deure in den schaepstal aldaer niet sijn ingekoomen maer wehe diegeenen, die hem den voet dwars gesett en hatelijck gemaekt hebben, uw eerwaerde hadde de moeyte wel konnen spaeren van my deswegens te komen spreeken"; onder welck seggen den heer Beringhen voorscreven sonder dat declarant aen hem iets ja selfs nogh geen stoel gepresenteert heeft, is vertrocken.

330. 1764, *December* 18.

Trouwbeloften tusschen m^r^. G. E.(*) SCHENCK VAN REEKOM, weduwnaar van ALIDA NAYENS, wonende te Helmond en jonkvrouwe MARTINA HENRIETTA CLANT.

(*) George Emanuel.

331. 1765, *Januari* 8.

Uit de akte blijkt, dat er tusschen DIEDERIK HUYGENS, oudraad en schepen van *'s-Hertogenbosch* en LOWISE CATHARINA DE LA FONTAINE D'ORGEMONT het voornemen bestond te huwen; dat velen haar een huwelijk met den heer Huygens hadden afgeraden op grond, dat hij vele schulden had; dat zij daarop meermalen had geantwoord, dat dit voor haar geen beletsel zoude zijn, voorgevende, dat zij 22000 gulden rijk was en zij dadelijk na het huwelijk de schulden van den heer Huygens (die naar men zeide 17000 gulden bedroegen) zoude betalen.

332. 1766, *November* 26.

Uit de akte blijkt, dat NATHANAËL DONKER, wonende te Helmond, door JAN LOUIS CAREL baron DE HEUSCH en zijne

echtgenoote IDA FRANCISCA MARIA HYACINTHA CATHARINA barones van SCHERPENSEEL, heer en vrouwe van *Mierlo*, *Hout*, *Broek* enz., was aangesteld tot drossaard en schout der gemelde heerlijkheid.

333. 1767, *Mei* 9.

In de akte wordt genoemd: HENRIETTE GEORGETTE COLLOT D'ESCURY, weduwe van JUSTUS CLANT SCHATTER, wonende te Helmond.

334. 1767, *Augustus* 25.

Uit de akte blijkt, dat de staten-generaal eene beurs, gesticht door CASPAR ANTHONY vrijheer VAN BELDERBUSCH, landcommandeur van *Aldenbiesen* op de kapel van *Liessel*, bij akte van collatie de dato 10 Mei 1767, voor zeven jaren hadden begeven aan ADRIAENUS JOHANNES JACOBUS VAN FLODORP, zoon van LAMBERT VAN FLODORP, predikant van *Gulpen* en *Margraten*.

L. Akten, verleden voor den notaris Pieter de Leeuw.

335. 1768, *Juli* 27.

In de akte worden genoemd: de echtelieden DIDERIK HUYGENS, raad en oud-schepen van 's-Hertogenbosch en EMERENTIA JOHANNA VAN COESVELDT, wonende te Helmond.

336. 1769, *September* 13.

Tusschen EDUARD GALLAS, commies-collecteur van de convooien en licenten te Helmond en zijne vrouw JACOBA KUMSIUS waren »sedert eenige tijt onvriendelijkheeden, verregaande rusiën en discrepansen ontstaan". Bij deze akte verzoenen zij; de vrouw belooft haren man nooit meer te zullen »chagrineren", — hij belooft »sig als een lieffdragend man omtrent sijn huysvrouw te sullen betoonen" terwijl beiden beloven »agter elkanders rug noyt off nimmermeer discoursen te sullen voeren, dewelken tot nadeel van des anders eer sijn streckende".

»Dog indien het onverhoopt mogte gebeuren, dat door d'een off ander van hun byde mogte veroccasioneert werden de stooring van dese getroffe versoening, soo sal, — indien het behoorlijk kan bewesen worden —, moeten werden overgegaen tot een wettige scheydinge waerinne degeene, die daertoe oorsaak heeft gegeven, zal moeten consenteren".

337. 1769, *October* 20.

Uit de akte blijkt, dat ANNA MARIA BOOMHOUWER, douairière van JAN BERTRAND DE MONTAIGNE, in leven kolonel ten dienste dezer landen, bij gesloten testament, op 31 October 1760 in bewaring genomen door den notaris JACOBUS WYNANTS te 's-Gravenhage en op 20 Maart 1769 geopend, een legaat had gemaakt aan ALETTA VAN HAEREN, weduwe van MATTHIJS BOOMHOUER en bij vooroverlijden aan hare kinderen. Daar de weduwe BOOMHOUER in Augustus 1765 was overleden, kwam gezegd legaat aan hare kinderen JACOBUS JORDANUS BOOMHOUER en ANNA CORNELIA BOOMHOUER, weduwe van HERMAN BOOMHOUWER. De testatrice had tot executeuren-testamentair benoemd m^r^. CORNELIS DE VILLE, raad-pensionaris vau *Haarlem* en m^r^. ADRIAEN ROELANS, advocaat voor den hove van justitie in Holland.

338. 1771, *Mei* 8.

Volmacht door m^r^. GIJSBERT DE JONGH, heer van *Beek en Donk*, als gehuwd met ANNA CHRISTINA HOGERWERF, wonende

te Beek en Donk, op mr. BOUDEWIJN DONKER CURTIUS, advocaat te 's-Hertogenbosch, om dadelijk na het overlijden van JOHAN HOGERWERF, vader zijner vrouw en thans gevaarlijk ziek liggende te 's-Hertogenbosch, in diens nalatenschap op te treden.

339. 1772, *April* 2.

Testament van de echtelieden JAN PIETER VAN DER LITH, gepensioneerd sous-luitenant en ELISABET WALKART.

(In eene akte van 3 September 1774 wordt hij genoemd: luitenant ten dienste van den staat; in eene akte van 26 Augustus 1777 daarentegen weder gepensioneerd sous-luitenant.)

340. 1773, *Juni* 19.

LOUIS PATRAS, wonende te Lyon, draagt over aan PIERE VAN MOORSEL en GUILIAUME DIDDENS, kooplieden te Helmond, het vierde gedeelte van de gift, die aan Louis Patras, bij akte gepasseerd te Lyon den 6n Februari 1771, was gedaan door nu wijlen zijnen vader ABRAHAM PATRAS, in leven gouverneur van Batavia.

De akte is gesteld in de Fransche taal.

341. 1773, *Juni* 19.

Volmacht door LOUIS PATRAS, wonende te Lyon, op PIERE VAN MOORSEL en GUILIAUME DIDDENS, kooplieden te Helmond, ten einde afschrift te verzoeken van het testament van wijlen ABRAHAM PATRAS, in leven gouverneur van Batavia en om in rechten op te treden tegen ADRIENNE VAN SCHINNE, eenige erfgename van wijlen haren man ANTOIN PATRAS.

De akte is gesteld in de Fransche taal.

342. 1775, *Februari* 8.

In de akte worden genoemd: de echtelieden JACOB PUTTEKOFFER, schoolmeester te *Helmond* en JOHANNA BARBERA KROESE.

343. 1778, *Juni* 3.

In de akte worden genoemd: JOHAN CHRISTOFFEL WALKART, predikant te *Helmond* en zijne dochter, HELENA CHARLOTTA WALKART(*).

(*) Gedoopt te Helmond 27 Juni 1756. (Doopboek van den predikant in gemeentearchief van Helmond.)

344. 1779, *September* 20.

EDUARD GALLAS, commies-collecteur van slands convooien en licenten, draagt de uitoefening van zijn ambt, tegen eene jaarlijksche bezoldiging van 250 gulden, op aan HENDRIK JACOB BEYEN, zoon van HENDRIK BEYEN, wonende te 's-Hertogenbosch.

M. Akten, verleden voor den notaris Hendrik Tromp.

345. 1787, *Maart* 12.

MARIA KRÜLLERS, weduwe van PHILIP WILHEM KAYSER, in leven kapitein van eene compagnie onder het regiment Hollandsche guardes te voet, ten dienste van het land, schenkt eenige roerende goederen aan hare dochter, ANNA MARGARETHA KAYSER. Beiden wonen te Helmond.

346. 1787, *Maart* 27.

In de akte worden genoemd: JAN PIETER VAN DER LITH

als gehuwd met ELISABETH WALKART (*), NICOLAAS WALKART(**) en HELENA CHARLOTTA WALKART(†), allen wonende te Helmond, ABRAHAM WALKART(††), wonende te 's-Hertogenbosch en ARNOUD WALKART (§), wonende te Eindhoven, zuster en broeders. (§§)

(*) Gedoopt te Helmond 16 Maart 1743. (Doopboek van den predikant van Helmond in gemeentearchief.)

(**) Gedoopt te Helmond 10 October 1749. (Doopboek als voor.)

(†) Gedoopt te Helmond 27 Juni 1756. (Doopboek als voor.)

(††) Gedoopt te Helmond 11 October 1744. (Doopboek als voor.)

(§) Gedoopt te Helmond 15 Februari 1748. (Doopboek als voor.)

(§§) Allen kinderen van Johan Christoffel Walkart, predikant te Helmond en van ANNA MARIA KUMSIUS. (Doopboek als voor.)

347. 1788, *April* 15.

Volmacht door JACOBA KUMSIUS, weduwe van EDUART GALLAS, wonende te Helmond, op haren zoon, EDUART DIRK GALLAS(*), wonende te Eindhoven, tot ontvangst der inkomsten van twee lijfrenten op hare kleinzonen, EDUART DIRK-(†) en HENDRIK HERMAN GALLAS (§).

(*) Hij werd gedoopt te Helmond 13 Mei 1742 (Doopboek van den predikant van Helmond in gemeentearchief), vestigde zich 16 Juni 1783 te Eindhoven met attestatie van Helmond en is waarschijnlijk tweemaal gehuwd en wel I met Cornelia Hendrika van Bracht (zie twee volgende noten) en II met CORNELIA THEODORA KUMSIUS. Uit het huwelijk van Eduard Dirk Gallas met Cornelia Theodora Kumsius werden te Eindhoven gedoopt op 26 Juni 1785 GOVERT JOHAN CORNELIS THEODORUS-, op 17 Juni 1787 ELISABETH THEODORA CORNELIA- en op 2 Januari 1791 (geboren 22 December 1790) CORNELIA GALLAS. (Doop- en ledematenboek van den predikant van Eindhoven in gemeentearchief aldaar.)

(†) Eduard Dirk Gallas, zoon van Eduard Dirk en van CORNELIA HENDRIKA VAN BRACHT, werd gedoopt te Helmond 30 Maart 1766. (Doopboek als voor.)

(§) Hendrik Herman Gallas, zoon van Eduard Dirk en van Cornelia Hendrika van Bracht, werd gedoopt te Helmond 6 November 1768. (Doopboek als voor.)

348. 1791, *Mei* 3.

CAREL FREDERIK WESSELMAN, heer van Helmond, verhuurt aan AMANDUS VAN MOORSEL te Helmond de twee windmolens en den watermolen aldaar voor den tijd van een jaar tegen eenen huurprijs van 1600 gulden.

349. 1794, *Januari* 14.

EDUART DIRK GALLAS, burgemeester van Eindhoven, verklaart o. a., dat zijne moeder JACOBA KUMSIUS, weduwe van EDUART GALLAS, op den 14n December 1793 te Helmond is overleden.

350. 1797, *Mei* 25.

Volmacht door mr. WILLEM MICHIEL ALTHUIZEN, advocaat te 's-Hertogenbosch, NICOLAAS WALKART, wonende te Helmond, als gehuwd met ANNA WYNA ALTHUYZEN en JOHANNA JEANETTE ALTHUIZEN, wonende te 's-Hertogenbosch, op hunnen broeder, ROBBERT ALTHUIZEN, kolonel en chef der artillerie te 's-Gravenhage, ten einde hunne belangen waar te nemen in zake de nalatenschap van ANNA EDUARDINA ELISABETH GORDON, in leven echtgenoote van DANIEL DE JONGH en voorts om van ANTHONIE WESTERBAAN, notaris en procureur te Rotterdam, als eenige erfgenaam van wijlen diens echtgenoote MARGARETHA HEEMSKERK, te ontvangen het aandeel in zeker legaat van 6000 gulden, aan de lastgevers met den lasthebber komende, als eenige kinderen van wijlen WYNA GORDON, in huwelijk verwekt door wijlen mr. J. M. ALTHUIZEN.

NALEZING.

Akten, verleden voor den notaris Arnoldus Horckmans.

351. **1626, *Juni* 16.**

In de akte worden genoemd DIRCK VERBRAECKEN (hij teekent THEODORUS VERBRAKEN), pastoor van *Mierlo*, en ANTHONIS VAN DIJCK, rector van »zeecker benificie in der kerck van *Mierlo*, gefundeert door wylen heer JAN DAMEN, canonick van *Luyck*, by synen testamenten ende by synen leven geconfereert heeren Anthonis van Dijck, synen neve voorscreven."

(Deze akte bevindt zich in het protocol van Adriaan Brouwers).

Akte, verleden voor den notaris Adriaan Brouwers.

352. **1607, *Juli* 23.**

»Mr. JAN BARTHELS VAN KESSEL, rector van den apostelhuys van ENCKEVOERT tot *Mierloe*".

353. 1607, *April* 6.

»WYNANT PETER VAN AMSTEL, gelaesteyner, out omtrent vijftich jaeren."

354. 1611, *December* 30.

Testament van m^r^. GERARDUS JACOBS, pastoor van *Someren*. Een der getuigen was JOANNES MARCELISSEN DE ZEYLBERCH, priester der kerk van *Someren*.

355. 1612, *Maart* 14.

»M^r^. JAN CUESTERS" (hij teekent JOHANNES COSTERUS) »priester ende schoelmeester der stadt van *Helmont*. AERT HOERCKMANS" (hij teekent A. HORCMANS), »cuester ende schoelmeester tot *Helmont*."

356. 1613.

»SERVAES VERBAERSCHOET, priester ende rentmeester van den goeden van den huyze van *Helmont*."

357. 1613, *Januari* 8.

»Juffrouwe MARGARETA, dochtere joncker PHILIPS VAN DEURN, verweckt by juffrouwe ANNA VAN KESSEL, syne wettige huysvrouwe", wonende »binnen Soemeren op haer goet, genaempt den *Elenberch*."

358. 1614, *Juni* 20.

»Compareerende Marcelis van Gruningen (?), oud XXVII jaer ende Dijrck Cleophas, mulder tot Overweert, out omtrent XXXVII jaer. Sy hebben byde t'samen verclaert ende geattesteert, dat sy in Septembri anno 1613 sijn geweest in eene hergberge ten huyze Marcelis voorscreven ende met hunluden waeren den custer tot *Asten*

ende heer DIJRCK HENRICKS HUYBERS om met minnen ende eendrachtlijck te drincken een pot. Soe isset gebuert, dát den custer voorscreven met lachende worden tot heer Dijrcken seede »eenmal, andermal, weel driemal, heer Dijrck slaet my eens", doende synen hoyt aff, sonder eenige twistinge woorden te vorens hebbende, dan sy waeren spreckende van den sanck om dien d'een den anderen te leeren ende van een misse ter weecken te singen. Soo ysset geschiet, dat heer Dyrck voorscreven heeft genomen sijn een hant ende heeft se gestellt aen d'een syde van den custers mont ende met die ander soe heeft hy hem gegeven eenen kijnnbackslach ende ock nijt meer. Soe is den custer gestort worden ende seide »slaet my ock eens aen d'ander wange", waerop heer Dijrck antworden »neen custer, ic slaen u nijt ut eerste (?)". Soe sede den custer »waerom slaidy my dan?" Soe seet heer Dyrck »gy hebbet my geconsenteert, 't ys met uwen consent geschiet". Soe seet den custer »oft ic u in den put hiet springen, soudy 't ock doen?" Soe sede heer Dirck »neen". »Springt in den put", seet den custer, »oft laet my ock eens slaen". Soe mocht heer Dyrck ock het selven consenteeren maer den custer heeft heem veel quade worden gegeven, gescholden ende geblameert, seggende alsoe »gy seet een schelm ende rabbaut, gy duget nijt, gy cont u mijsse singen noch leesen". Soe seet heer Dirck »woe soe custer? dat most gy probeeren ende waer maecken". Soe seet den custer »gy dracht hait, twijst ende gramschappe". »Woe soe? dat is nijt waer", seede heer Dijrck. Daerop den custer sede »gy ageert tegens den paster ende noch soe celebreerdy op éénen altaer misse". Soe antwort heer Dyrck »dat doen ic met goeden recht ende ic heb den altaer met recht geobtineert ende behalden; waerom soe soude ic haet ende twijste dragen? dat seyt my eens." Ter selver uren ende ter selver tijt soe hebben sy met malcander pijs ende vrede gemackt van het voorscreven slaen ende schelden ende heer Dyrck hevet den custer ierstmal gebrocht ende de hant daerop gegeven ende geseet »'t ys my leet, custer, vergevet my". Ende den custer hevet hem wederom gebrocht ende die hant daerop gegeven, dat hy van heer Dyrcken nijt en wijste te seggen dan goet ende duchde."

(Deze akte bevindt zich in het protocol van den notaris Brouwers zonder dat echter blijkt of ze voor hem verleden is.)

359. 1617, *Januari* 30.

Testament van BERNAERT MATHEUS, »priester ende benificiaet van *Stiphout*, aldaer residerende". Getuige was ook »DIONIJS VAN ROY, priester ende benificiaet van *Stiphout*."

360. 1620, *Juni* 19.

»Compareerde de erentfesten joncker GERAERT VAN EYCK, pregnetaris van de twee leenbeemden, gelegen tot *Overbruggen* onder Rixtel ende oversulcx collator van den beneficien van onser-lieve-Vrouwen-choerken in den kerke van *Lierop*, vaceerende door de afflyvicheyt van heer ANTHONIS FLEMMIX, leste rectoir van den selven benificien, heeft 'tselve benificium gegeven ANTHONIS soone JAN MAES VAN LIEROP."

361. 1621, *September* 23.

Mr. JOOST WOUTERS, rectoir van den benificien ende altair Crucis binnen der kercke van *Helmont*."

362. 1626, *November* 11.

Testament van »WYNANT PETERS VAN AMSTEL ende MARIKEN CORNELIS MARCELIS dochter, zijn huisvrouwe, ingesetene van Helmont". Uit de akte blijkt, dat de echtelieden in huwelijk hadden verwekt twee zonen en vier dochters. Hun oudste zoon, »nu onlancx gestorven sijnde" en in leven gehuwd met de dochter van PETER VAN DER BRUGGEN (?) had niet als de andere kinderen een huwelijksuitzet gehad. Daarom legateeren de testateuren aan diens kinderen o. a. »het gereetschap van den gelaesteyns" (?).

363. 1631, *October* 30.

Echtelieden verschijnen voor »heer CORNELIS OUTERIUS, pastoer der stadt Helmont en my A. BROUWERS, openbaer notaris", ten einde hun testament te maken.

Akten, verleden voor den notaris Joachimus Kets.

364. 1700, *April* 28.

»BERNARDUS VAN LUYTELAER, als man ende momboir van MARIA VAN DAEVERVELT, alsoo erffgenaeme ab intestato van HENDRIJCK VAN DAVERVELT en CATHARINA, syne sustere."

ALPHABETISCH REGISTER.

NOTA. De voorste cijfers van vervolgnummers zijn weggelaten. Staat er alzoo b.v.: 23. 7. 146. 9. 202. 18. dan beteekent dit: 23. 27. 146. 149. 202. 218.

AELBERTS. Anna — 56.
Hugo — 56.
Sophia — 56. 8. 83. 7. 107.
Theodorus — 56. 8. 83. 7. 107.
AELST. Johanna van — 24.
Aarle. (erfsecretarissen.) 100. 43.
(kerk en kerkelijke zaken.) 3. 84. 217.
(kerkmeesters.) 217.
(molen.) 101.
(*Overbrug.*) zie *Overbrug.*
(pastoor.) 3.
(predikanten.) 44. 320.
(schepenen.) 79. 123.
(secretarisambt.) 100. 43.
(secretarissen.) 100. 10. 29. 36. 43.
(*Strijp.*) zie *Strijp.*
(tienden.) 84. 217.
AARLE. Jan Janse van — 307.
ABBADA. Idsaard de — 27.
Johannes Egidius de — 27.
Petrus Lodovicus de — 27.
ADRICHEM. Hendrik van — 327.
advocaten. 32. 46. 116. 21. 38. 42. 52. 90. 8. 212. 5. 7. 35. 60. 90. 338. 50.
ALBERTS. zie AELBERTS.
Alden-Biesen. (land-commandeurs) 283. 329. 34.
Aldengoor. (heeren) 240. 1. 54. 72. 8. 9.
Alem. (pastoor.) 329.
ALCKEMADE. Hendrik van - 180.
ALLONS. Susanna — 289.
ALPHEN. Martinus van — 140. 3.
ALTHUIZEN. Anna Wyna — 350.
Johanna Jeanette — 350.
J. M. — 350.
Robbert — 350.
Willem Michiel — 350.
ambachten — 13.
AMSTEL(L). Justina van — 226.
Peter van — 353. 62.
Wijnand van — 353. 62.
Amsterdam. (Godshuizen.) 278.
(grafstede in de oude kerk.) 303.
(predikanten) 245.
(secretarissen) 178. 9.
Angern. (heeren) 192. 7. 8. 243.
Apostelhuis. (rector) 352.
ARBERG. Albert Joseph graaf van — 125.
graven van — 43. 144.
ARGIJL. hertog van — 130.
ARCKEL. Maria van — 53.
Arnhem. (predikanten.) 320.
Asch. (markiezen) 131. 2. 9. 251.
ASPEREN VAN VUUREN. Margaretha van — 254.
Asten. (drossaards) 172. 87. 263.
(heeren) 244. 73. 4. 5. 84.
(heerlijkheid) 244.
(kerk en kerkelijke zaken) 358.
(regeeringswijze) 195.
(secretarisambt) 244. 85.
(secretarissen) 36. 244. 59. 82. 5.
Avesteyn. (heeren) 164. 74.

BAEXEM. Adam van — 176.
Bakel. (houtschat) 174.
(kerk en kerkelijke zaken) 21. 221.
(pastoors) 21.
(predikanten) 221.
(regeeringswijze) 37. 57.
(secretarissen) 98.
BAM. Agnes Jacoba van — 180.
Albert van — 180.
Cornelia van — 180.
Cornelis van — 180.
Floris Jr. van — 180.
Floris Sr. van — 180.
Lambert van — 180.
Maria (van) — 180. 261.
Balen. (heeren) 273. 4. 5. 84.
Batavia. (gouverneurs) 340. 1.
BATTUM. Isaak — 20.
Beek (en Donk). (drossaards) 78. 9. 80. 92. 139. 148.
(drossaardambt) 139.
(erfsecretarissen) 79. 140.
(heeren 132. 9. 215. 7. 9. 26. 7. 61. 305. 15. 38.
(heerlijkheid) 132. 9. 219.
(inhuldiging heer) 315.
(kasteel) 305. 315.
(regeeringswijze) 219.
(schoolmeesters) 80.
(schouten) 139.
(schoutambt) 139.
(secretarissen) 78. 9. 80. 96. 140. 8. 259. 301.
(secretarisambt) 79. 140.
BEECK. Helena van — 14.
Maria van — 14.
BEEKMAN. Anna — 176.
beer jagen. den — 47.
Beers. (predikanten) 287.
(secretaris) 371.
BECKER. Joan. Andreas 277. 8.
BECX. Elisabeth — 18.
Frans — 18.
Peter — 18.
belastingen 310.
BELDERBUSCH. Caspar Antony van — 334.
BENETRU..... 58. 107.
Johan Jr. de 54. 181.
Johan Sr. de 54. 181.
BERESTEYN. Paulus van — 248.
Thomas — 68.
BERGAGNE. juffrouw — 248.
BERGHE. François Louis van den — 125.
Bergeyk. (predikanten) 292.
BERINGHEN. Elias — 329.
Berkenrode. (heeren) 180.
BERCKER. Catharina de — 96.
Eimbert de — 217.
Nicolaas de — 60.
BERCKHOFFER. brigadier-265.
BERCKHOUT. Maria Cornelia van — 246.
BERLO. graven (van) — 32. 4.
Jan van — 36.
BERTHOLFF DE BELVEN.
Johan Christophorus baron — 273. 4. 5. 84. 5.
BEUCKELAER. Maria — 266.
beurzen. 254. 307. 34.
BEVER. Adriaan de — 71.
BEYEN. Hendrik — 344.
Hendrik Jacob — 344.
bezoldiging van soldaten. 61.
BEZOOYE. Elisabeth — 311.
BIBERA. baron — 295.
BIEMANS. Sara Christina — 247.
Hermanus — 247.

Bilgeren. (heeren) 284.
Binderen. (heeren) 249. 80. 90. 303.
(kaart) 248.
(religieusen) 12.
(tienden) 182.
bisschoppen. 157.
Bladel. (gereformeerde gemeente) 187.
BLANKEN. David — 320.
BLANKERT. Adam — 315.
BLEEKER. Joh. — 320.
Blois. (heeren) 178. 86. 248.
BLOM. Gerardus — 265.
Hendrik — 265.
Jan — 265.
BOECOP. Anna Constantia barones van — 244. 84.
Christoffel (van) — 273. 4.
BOEYEN. van der — 121.
Bogaard. ten — (heeren) 174.
BOCX. Angenita — 52.
BOCXMEER. Hendrik van — 14.
Boxtel. (tienden.) 275.
BOCXTEL. Adrianus van — 73.
BOL. Jan — 271.
BOLTON. Jacobus — 130.
kapitein — 200.
Maria Anna — 130. 200.
Bommenede. (heeren) 178. 86. 248.
BOOMEN. Aldegonda van den — 119.
Anna van den — 39. 119.
Geertruida van den — 73.
Hillegonda van den — 135.
Maria van den — 119.
Peter van den — 119.
Simon van den — 119.
Wendelina van den — 119.
BOOMHOUWER. Anna Cornelia - 337.
Anna Maria — 337.
Herman — 337.
Jacobus Jordanus - 337.
Mathijs — 337.
BOON. Johan — 121.
BOOR. 102.
BORSSELEN. Willem van — 248.
BOSMANS. Quirinus — 63.
BOSSCHE. Daniel van den — 276.
BOUCOP. zie BOECOP.
BOUSSEL. Floris van — 326.
Brabant. (erfstandaarddragers) 132. 251.
BRACHT. Cornelia Hendrika van — 347.
BRA(E)(C)KEL. Adriana van — 325.
Anna Leonora van — 83. 187. 263.
mevrouw van — 214.
BRASSERT. Adriana — 178. 9.
Govaard — 179.
BREDIJKS. Johanna — 157.
BREE. Frans van — 105.
Bremen. (predikanten) 98.
BREY. Victor — 82.
BRIELIUS. Albertus — 200. 24. 8. 67.
Brielle. (kapel) 186.
BRODDE. Hendrina — 147.
BROECKHOVEN. Anna Maria Hiacintha van — 51.
Maria Elisabeth van - 171.
Bronckhorst. (graafschap) 305.
BRUG. Jacobus van den — 172. 319.
BRUGGEN. Peter van der — 362.
BRUGHMAN. Johan — 272.

BRUNEBARBE. Johan François de — 216.
BRYAS. François Marie graaf van — 51.
Budel. (predikanten) 173.
BUDEL. Godefridus of Godevaard van — 104. 90.
BUNNEN. Dionisius — 39. 119. Johannes Baptista — 32. 9.
BUSSEL. Jan van — 38.
BYE. IJsbrand — 178. 9.

CAESTEKER. Françoise Louise de — 122. Louis — 172.
CAMONS. Isabella Catharina van — 277.
CANTERS. Hendrik — 119.
CASSEMAJOR. Christina Cornelia de — 313. Johan de — 137. 313. Pero de — 313.
CASTEL. Hillegonda van — 276. Johan van — 276.
CLAESSEN. Geertruida — 85.
CLAESSENS. Hendriekje — 114. Johan Coenraad — 98.
CLANNER. 329.
CLANT. Martina Henrietta — 330.
CLANT SCHATTER. Justus — 333.
CLASING. Johan Coenraad — 98.
classis van Peel- en Kempenland, 172. 3.
CLEMENT. Esaias — 248.
CLEYS. Andreas — 24.
CODDE. Commandeur — 248.
COESVELDT. Emerentia Johanna van — 335.
COCQ. Philips François le — 176.
COLEN. Dirk — 109.
COl EN. Jan — 109. Johan — 70. Wilhelmus — 22. 66.
COLLOT D'ESCURY. Henriette Georgette 333. —
Colonster. (heeren) 274.
COLONSTER EN HORION. Gerardus Assuerus Lodewijk baron van — 274.
commiezen-collecteur der convooien en licenten, 336. 44.
commiezen-contrarolleur. 89. 324.
commiezen van den tol, 70. 99. 156. 230. 81. 323.
CONDÉ. Prins — 248.
CONINCX. Hendrina — 84. 121. 42. 217. Henrica — 121.
contrarolleurs (der convooien en licenten). 114. 286.
COOLEN. Zie COLEN.
COPPENS. Maria — 284.
CORSTIAENS. Isabella — 58.
CORT. Pieter de — 98. 242.
CORTENIERS. Jasper — of Caspar — 32. 69. Lambertus - 69. 151. Maria Anna — 69. 151.
CORTES DE LAE MONTAINE. Joannes — 32.
Correbecke. (baron) 198.
COS. François de — 72.
COSTERUS. Johannes — 355.
COST(IUS). Jan — 46.
COUDENHOVEN. Johan Philips Balthasar de - 166. Jacobus de — 166. Maria Theresia de — 166.
COUDENHOVEN DE FRAITEUR. Maria Eugenia barones de — 251.

CO(U)T(T)EREAU. Guillam de — 131.
Johan de - 131. 2. 70. 80. 251.
COUWENBERGH. Jacob — 38.
Jan — 38.
CRAMER. Johan Lodewijk - 165.
Maria Dorothea - 165.
CRAMERS. Johan — 245.
CRANENBROECK. Elisabeth de — 28.
Embertus (de) — 28. 41.
Johannes de - 28.
Paulus (de) — 28. 41.
Petrus de — 28.
CRANEVELT. Jan van — 24.
CRAYENHOF. Cornelis — 172. 3. 221. 47. 83.
CREMERS. Herman — 222.
CROESER. Jacob — 88.
CROMSTROM. baron van — 329.
Croy. (drossaards) 317.
(heeren) 132. 215. 26. 51. 61. 95. 317.
(heerlijkheid) 132. 251.
CRUYFF. Dirk de — 66.
Iambertus de — 66.
CUESTERS. Jan — 355.
CUYPERS. Antonius — 34.
» (S). Hermanus — 162. 72. 3.
CURTIUS. Boudewina — 239. 322.
Boudewijn — 83. 239. 322.
Caspar — 172. 3. 239.

DAEL. Hendrik van — 166.
DAETS. Anna — 130.
DAMEN. Jan — 351.
DANSIOO. Cornelis van — 290.
DAVERVELT. Catharina van — 364.
DAVERVELT. Hendrikus van — 364.
Maria van — 136. 364.
DEBEDARRIDES. kapitein — 61.
DECKERS. Cornelia — 78. 80. 148.
Dirk — 176. 84. 267. 316.
Gerardus — 78. 9. 80. 92. 140. 3. 8.
Hendrik — 78. 9. 80. 96. 148.
Maria — 80. 93.
Peter — 316.
DELDEN. Philips van — 104. 90.
Delft. (burgemeesters) 178.
(grafmonument van Maarten Herperse Tromp) 179.
(grafstede in de oude kerk) 179.
(schepenen) 246.
Deurne. (drossaards) 137. 72. 87. 313.
(kerk en kerkelijke zaken) 21. 9.
(ouderlingen der gereform. kerk) 172.
(pastoors) 21. 30.
(predikanten) 122. 72. 3. 229.
(schepenen) 316.
(secretarissen) 137.
DEURN(E). van — 27, zie DOERNE van —
DEURSEN. Jan Thomas van — 107.
DEUTECUM. Geburg van — 141.
Gijsbert van — 87. 141.
Zacharias van - 141.
DEVENTER. jonker — 17.
Dever. (heeren) 278.
DIDDENS. Willem — 340. 1.
DIDINGHSTEYN. Otto Ferdinand graaf van — 51.

Dieden. (heeren) 329.
(pastoors) 329.
DIELIS. Maria — 72.
DIEREN. Elisabeth van — 83.
DIETE. Adriaantje — 141,
DINGEN. Gerarda van — 247.
Dinther. (heeren) 161. 74.
(heerlijkheid) 161.
(hoptiend) 164.
DOERNE. Anna Wilhelmina barones de — 273. 4.
Antonie Franssen van- 12.
Everard baron van (*of* de) — 27. 244.
Margareta van — 357.
Philips van — 357.
DOIRNE. van — zie DOERNE van
DONGELBERGEN. Charles Robert de — 198.
DONKER. Boudewijn — 322. 38.
Nathanaël — 332.
DONKER CURTIUS. Boudewijn- 338.
DONCKER(S). Dirk — 85. 89. 114. 77. 83. 286.
Hendrik — 183. 286. 99. 302. 9. 17. 22.
DONCQUERS. Gerardus — 150.
DRAAK. Adriaan — 308.
Hendrik — 282.
Johan — 90. 244. 64. 82. 5. 308.
DRAECK. zie DRAAK.
Dreumel. (heeren) 255. 78. 309.
Drunen. (predikanten) 245.
DUNGEN. Joannes Baptista van — 32. 69. 86. 151.
DUPUI. Jacobus François — 59. 175.
Philips Jacob — 175.
DUYVELANT VAN ROON. Leonora van — 254.
Johan van — 254.
DIJ(C)K. Anthonis van — 351.
David van — 321.
Dirk van — 321.
Willem van — 276. 324.

EBBINGS. Maria — 189.
Echternach. (abdij) 21.
echtscheiding. 336.
EDUA(E)RTS. Johan — 130. 224.
Leonora — 184. 228. 67.
EEM. Elisabeth van der — 55.
Eersel. (predikanten) 173.
(secretarissen) 173.
EYCK. Floris van — 95. 223. 34. 40. 57.
Gerard van — 360.
Isabella van — 241.
Johanna Sophia van — 202. 5. 10.
EYCKE. freule van — 295.
Eindhoven. (burgemeesters) 349.
(kapittel) 84. 217.
(predikanten) 271.
(schepenen) 71.
Eckart. (drossaards) 300. 6.
(drossaardsambt) 300. 6.
(heeren) 306.
(schouten) 300. 6.
(schoutambt) 300. 6.
(secretarissen) 300. 6.
(secretarisambt) 300. 6.
Elenberch. 357.
Elicon. (molen) 125.
ELLERBOR. Hans Melchior van- 241.
ELSEN. Hendrik van der — 153.
Hester van der — 153.
Jacobus van der — 107. 53. 8.
Jeane Maria van der — 153.
Marcelis van der — 78. 80.
Petro van der — 153.
Petronella van der — 153.

ELTEN. Anna Maria van — 75. 133. 50.
EMMENES. Hendrina — 122.
Empel. (predikanten) 188. 9. 245.
Engeland. (koning) 84. 217.
ENGELANDT. Jan van — 90.
ENCKEVOERT. 352.
Enspijck. (heeren) 191. 2. 7.
ENTEN. van — 117. 269.
Hardewina van — 117. 269.
Willem van — 117. 269.
IJsbrand van — 154.
ENTEVOETS. Gijsbert — 14.
Wolfgang — 14.
erfstandaarddragers van Brabant. 132. 251.
Erp. (erfsecretarissen) 104. 90.
(predikanten) 172. 3. 221. 47. 83.
(secretarie) 104. 90.
ESCH. Daniel van — 185. 95. 6. 9. 201.
Maria van — 58.
EWIJCK. 28.
Exaten. (heeren) 241.

FABRICIUS. Johannes — 15. 6.
FALENTIJN. Cornelia — 111.
FEYT. Geertruda — 287.
fiscaal van den raad der admiraliteit op de Maas. 253.
FLADERACKEN. Zie VLADERACKEN.
FLEMMINX. Anthonis — 360.
FLODORP. van — 44 zie ook VLODORP.
Adrianus Johannes Jacobus van — 334.
Anna Catharina van — 109.
Catharina van — 292.
Lambert van — 334.
Maria van — 325.
FLODORP. Willem Hendrik van - 320.
Floreffe. (tienden der abdij) 182.
FONTAINE D'ORGEMONT. Louisa Catharina de la — 331.
FORME. Antony la — 316.
Frankrijk. (koning) 248.
FREZIN graaf van — 43.

GALLAS. Cornelia — 347.
Eduard — 311. 36. 44. 7. 9.
Eduard Dirk — Jr. 347.
Eduard Dirk — Sr. 347. 9.
Elisabeth Theodora Cornelia — 347.
Govert Johan Cornelis Theodorus — 347.
Hendrik Herman — 347.
GANS. Alida — 33.
Cornelis — 33. 107. 78. 86. 248.
GANSNEB TENGNAGEL. Johan — 290.
Gastel. (predikanten) 173.
gebruiken. Zie gewoonten.
Geerlach. Sint- (abdissen) 210.
GEERLING. Cornelis — 303.
GEESBERGEN. Johan van — 271.
GHEEST. Johan François van der — 329.
Geffen. (drossaard) 165.
(drossaardsambt) 165.
(griffier van den leenhove) 165.
(heeren) 160. 5. 6. 71.
(heerlijkheid) 165.
(secretarie) 165.
(seeretarissen) 165.
GEFFEN. Josephus van — 18.
Margaretha van — 18.

Geldrop. (drossaards) 268.
(predikanten) 319.
GELDROP. Daniel van — 128.
Jan van — 128.
Magdalena van — 58.
Gemert. (drossaards) 150.
(predikanten) 172. 3. 283.
GEMERT. van — 44.
Hendrik van — 44.
Jan van — 44.
Laurens van — 44.
Gemonde. (tienden) 274. 5.
geneesheeren. 32. 55. 69. 76. 86. 92. 113. 7. 69. 283.
geneeskunde. 283.
GENNEP. Alida van — 271.
Anna Catharina van — 271.
François van — 270. 1.
François van — Jr. 271.
Hendrina Jacoba van - 271.
GERBADE. Hermanus — 98. 188. 9.
Margaretha — 98.
Gerwen. (erfsecretarissen) 90. 264.
(houtschat) 62.
(predicanten) 173.
(secretarie) 90.
(secretarissen) 90. 308.
GESTEL. Johanna Catharina van - 116.
gewoonten. 47. 9. 120. 92. 336.
GILS. Maria van — 264.
GINHOVEN. Antonie — 83.
GINCKEL. Johan van — 292.
GORDON. Anna Eduardina — 350.
Wyna 350.
GOVARTS. Petrus — 329.
GRAEFF. Jan van de — 41.
GRAEVEN. Gerard Willem baron de — 251.
GRAHAMME. Willem Lodewijk - 174.
GREFF. Anna — 111.
GREVEN. Maria Agnes Bernardina — 295. 320.
GREVENBROECK. Anna Elisabeth van — 240.
Barbara Anna van — 257.
Cornelis van — 240. 56.
Erasmus van — 95. 240. 55. 7.
Florentina Maria barones van — 95. 234. 40. 57.
Jan van — 2.
Jan Adriaan van - 2.
Johan François van — 240. 1.
Maria Hillegonda van — 240.
Machteld Theodora baronesse van 240. 54. 5. 7. 79.
Theodorus van - 240. 56.
GRI(E)NSVEN. Adriaan van - 70.
Christina van — 99.
Joachim van — 25.
Sophia Elisabeth van — 99.
GROELAERT. Johan Willem — 186.
Steven — 33.
GROESBEEK. Jacob graaf van — 277.
Grooten Bullesheym. (heeren) 192. 7. 8. 243.
GROOTENACKER. Aard van den — 45.
Andries van den — 67. 92. 108. 13. 27.

GROOTENACKER. Anna van den — 45.
Anna Maria van den — 67. 92. 108. 13. 27.
Elisabeth van den - 45.
Gijsbert van den - 45.
Hendrik van den - 23.
Jan van den — 23.
Johannes van den - 76. 92. 108. 13. 27. 283.
Maria Anna van den 67. 92. 108. 13. 27.
Maria Elisabeth van den — 22. 66. 92. 232.
Peter van den — 23. 63. 7. 76. 7. 108. 27.
GUALTHERI. Alida Louisa - 319.
Johanna — 319.
Louis — 319.
Gulpen. (predikanten) 334.
GULPEN. Elisabeth Maria de - 256.
GIJSBERGEN. 173.
Johan — 271.

HAECK. Elisabeth de — 22.
Haelen. (heeren) 240. 1.
HAEN. Antony de — 323.
Elisabeth de — 323.
Helena Alida de — 287.
HAENDEL. Andries van — 293.
Christina van — 74. 107. 24. 53.
Evert van — 107. 9.
Maria Anna van - 293.
Petronella van — 109.
HAEREN. Aletta van — 337.
Haarlem. (raad-pensionaris) 337.
(vroedschap) 303.
HAES. Anna de — 58. 74.
hagelslag. 6.
handgeld aan soldaten. 6.
HANEGRAEFF (GREEFF.) Geertruida (Welten) 65. 145.
HANEWINCKEL. Cornelis - 283.
Jacobus — 172. 3.
Hapert. (gereformeerde gemeente) 187.
HAPERT. Jan van — 212.
Haren. (pastoor) 329.
HATTUM. Dirk van — 122.
HEEMSKERK. Margaretha - 350.
Heemstede. (graven in de kerk.) 146.
HEEREMAN. Frederik — 277. 8.
HEESSEL. Catharina van — 212.
Macarius van — 34. 50.
Heeswijk. (besmettelijke ziekte) 163.
(heeren) 161.
(heerlijkheid) 161. 4.
(hoptiend) 161. 4.
Heeze. (drossaards) 268.
(pastoors) 48.
(secretarissen.) 271.
HEYCOOP. Antony — 304.
Johannes — 304.
Martinus — 304.
Wilhelmina — 289.
HELDEVIER. Susanna Catharina — 83.
Helmond. (altaren) 361.
(armen) 11. 40.
(benificie van het heilig kruis) 352.
(*Binderen*) zie *Binderen.*
(burgemeesters) 38.
(drossaards) 54. 144. 6. 81. 200. 52. 67. 96. 313. 27.
(drossaardsambt) 144.
(heeren) 43. 144. 348.
(heerlijkheid) 94. 145. 68. 220. 348.

Helmond. (heilige Geest) zie armen.
(industrie) 35. 128. 237. 310.
(ingebieders) 83.
(kapelanen) 233.
(kerk) 3. 41. 9. 56. 8. 60. 83. 7. 107. 67. 233. 361.
(kosterie) 167.
(kosters) 83. 355.
(markttol) 94.
(maten) 115.
(molens) 348.
(onderwijs) 53.
(oorlogsrampen) 211. 6.
(pastoors) 363.
(predikanten) 46. 83. 211. 91. 4. 311. 8. 43.
(priesters) 355. 6. 61.
(regeering) 7. 9. 10. 35. 8. 204. 20.
(rentmeester van den huize) 356.
(schepenen) 60. 87. 144. 85. 211. 20. 91. 3. 4. 6. 9. 324.
(schoolmeesters) 83. 342. 55.
(schouten) 18. 43. 9. 200. 24.
(secretarissen) 136. 302.
(tienden) 182.
HENDRICX. Maria — 212.
Wilbert — 81. 2.
HERINCX. 157.
Catharina — 157.
Christina — 157.
Guillelmus — 157.
Helena — 149.
Hendrik — Jr. 157.
Hendrik — Sr. 157.
Margaretha — 157.
HERMANI genaamd VAN DER KLE. Susanna Catharina - 320.
's-Hertogenbosch. (graf in de Sint-Janskerk) 186.
(hoogschout van de stad en meierij) 329.
(militaire commandanten) 246. 9. 53. 80.
(predikanten) 256.
(schepenen) 186. 256. 331. 5.
(vicaris van het bisdom) 329.
HERWAERDEN. Everardus of Gerardus van — 329.
HEUSCH. Jan Louis Carel baron de — 332.
HOEFFNA(E)GELS. Godert - 50.
Johanna — 36.
HO(E)FFSLAGER(S). Anna Elisabeth — 15.
Petronella — 15. 6.
HOEVEN. Hendrik van der - 111.
Hermanus Theodorus van der — 45.
Jacob van der — 161.
HOGERWERF. Anna Christina - 338.
Johan — 338.
Hollenfelt. 51.
HONIGHMANS. Dirk — 107.
honorarium-geneesheeren 167.
HOOFD. Cornelis — 144. 296. 7.
HOOFF. Aart van — 18.
't HOOFF. Johanna — 101.
Hoogeloon. (gereformeerde gemeente) 172. 3.
HOOGH. Cornelis François van der — 254.
Hooidonk. (kanunnikessen) 26. 202. 5.
(pastoor) 5.
HOP. Arnoldus — 141.
HO(E)RC(K)MANS. Aard - 351. 5.
HORNES. Hendrik de — 12.

HORPUSCH. Peter van — 15.
HORST. Alida Maria van der — 249.
Johanna Alida van der - 248. 53.
Pieter van der — 253.
HOUBRAECKEN. Andries - 81. 2.
Hendrik - 81. 2.
HOUTS. Dirk Michiel — 84.
houtschat. 174.
HOUTUM. Bernardus van — 86.
Dirk van — 323.
HOVE. Aard van — 18.
HUERMON. Joost — 14.
HUYBERS. Dirk — 358.
Hendrik — 358.
HUYGENS. Diderik — 331. 5.
HULST. 87.
HURK. van den — 149.
HURKMANS. Dorothea — 307.
huur van werk en diensten. 42.
huurprijzen. 59. 63. 8. 70. 7. 113. 75. 85. 220. 30.

IDELET. Elisabeth — 212.
Johannes — 212.
Silvester — 212.
Thomas — 212.
Wolfgang — 212.
industrie. 35. 128. 236. 7. 310.
INGEHAM. Agnita — 327.
Cornelis — 291. 4.
Jacob — 128.
ingenieurs van den staat. 282.
INTEN van — zie VAN ENTEN.
IVOY. 88. 248 en zie YVOY.

JACOBS. Aard — 30.
Gerardus — 21. 354.
Hendrik — 30.
JANIUS. Cornelia — 266.
JANSSEN. Pieter — 61.
JEGER. Johan Carel baron de — 240. 300. 6.
JEGER. Maria Beatrix — 240.
JONGH. Alida de — 270. 1.
Andries de — 271.
Anna Josina de — 271.
Anna Margaretha de — 271.
Anna Maria de — 270. 1.
Cornelia Alida de — 271.
Daniel de — 350.
Gijsbert de — 338.
Hendrik de — 271.
Jan Cornelis de — 271.
Johan de — 268. 70.
Johanna de — 271.
Johanna Catharina de - 271.
Maria de — 271.
Joris Klooster. Sint- (religieuzen) 214.
Jouge. (baronnen) 131.
JOUWER. Elisabeth de — 53.
Jutphaas. (schouten) 272.
(tienden) 277.

KAYSER. Anna Margaretha — 345.
Philips Wilhelm — 345.
KASSEL. Hillegonda van — 324.
KENNIS. Augustinus — 58. 87. 231. 3.
Dirk — 72.
Elisabeth — 72.
Joost — 72.
Maria — 72.
Paulus — 72.
Peter — 72.
KEPPEL FOX. Elisabeth Hendrina van — 308.
KERCKENHOF. Godefridus van den — 271.
Maria Anna van den — 271.
KERCKHOFF. Pieter van der — 83.

KESSEL. Anna van — 357.
Jan Bartels van — 352.
KETS. Joachimus 58. 74.
KEVERBERG(H). Carel Emanuel van — 240. 1.
Hans Caspar van — 240.
Johanna (Maria) Elisabeth barones van — 240. 1. 79.
(D'ALDENGOOR.) Rudolph Caspar baron van — 254 72. 8.
KINSCHOT. Gasper van — 246.
KIVIT. Alida Maria — 253.
mevrouw — 246. 8.
Nicolaas — 249.
klokkengieters. 293.
KRAAYENHOFF zie CRAYENHOF.
KROESE. Johanna Barbara - 342.
KRUYFF. de — zie CRUYFF.
KRüLLERS. Maria — 345.
KUGMEYSTER. baron van - 315.
KUYPER. Jan de — 41.
Willem de — 41.
KUMSIUS. Anna Maria — 311. 8. 46.
Cornelia Theodora - 347.
Dirk — 311.
Jacoba — 311. 36. 47. 8.

LAECK. van der — 45.
Mathijs van der — 45. 220.
Ruth Joris van der - 45.
Steven van der — 56.
LAER. Mechel van de — 158.
Petronèlla van — 16.
LAET. Johanna de — 189.
LAETS. Simon — 173.
LANGE. Hillegonda de — 276.
Langstraat. (kaart) 246.
LAMBERTSEN. Dries — 114.
LAMPERS. Zacharias — 52.
LAUWERE. Elisabeth de — 134.
LEEFFDAEL. Cornelia Johanna ook wel Johanna Cornelia barones van — 131. 2. 9. 70. 80. 227. 51. 61.
Johan Philips baron van — 132. 215. 8. 9. 26. 7. 61.
Rogier baron van - 55. 328.
LEEMANS. Arnoldus — 80. 3. 93. 148.
LEEMPUTTEN. Hendrikus — 21.
LEENARDTS. Hendrik — 212.
Maria — 212.
Leende. (drossaards) 268.
(predikanten) 172. 3.
(secretarissen) 271.
LEERS. Johanna Francisca van — 214.
LEEUW. Thomas de — 165.
Leiden. (burgemeesters) 178.
Lemgo. (predikanten) 98.
Leuven. (beurzen of benificien) 254.
LEVENS. 246.
Liefkensrode. 176.
Liempde. (predikanten) 172. 3.
Lierop. (collator van een beni-) ficie) 360.
(kerk) 360.
(predikanten) 172. 304.
(rector van een benificie) 352.
Lieshout. (drossaards) 47. 78. 92. 148. 263.
(erfsecretarissen) 100. 43.
(gehucht *Ginderdoor*) 19.
(heerlijkheid) 19.

Lieshout. (jacht) 19.
(regeering) 8.
(secretarie) 100. 43.
(secretarissen) 100. 10. 29. 36. 43.
Liessel. (blokhuis) 27. 9.
(kapel) 29. 334.
(kapelanen) 30.
(kerkelijke zaken) 29.
LIEVENS. Catharina — 45.
Limburg. (hoogdrossaards) 273. 4. 5.
(stadhouders der leenen.) 273.
LINTSTOCK. 61.
Lintzenigh. (heeren) 240. 1.
Lisse. (heeren) 278.
Lith. (heeren) 137.
(heerlijkheid) 137.
(secretarissen) 137.
LITH. Adriaan van der — 259. 64.
Govert van der — 264. 301.
Hendrik van der — 259.
Jan Pieter van der 339.-46.
Johanna van der — 264.
Pieter van der — 36. 259. 64.
LOEFF VAN DER SLOOT. Rogier — 44. 74. 124.
Lommel. (secretarissen) 271.
LOO. Johan Theodorus van (der)- 291. 4. 9. 302.
Susanna Catharina van — 299.
Loon op Zand. (predikanten) 141.
LOSECATIUS. Antony — 316.
Cornelia — 316.
Maria — 316.
LOVENS. Bartholomeus — 90.
LUBECK. graaf van — 117.
Luik. (domkapittel van Sint Lambertus) 137.
(kanunniken) 351.
LUYTELAER. Allegonda van — 212.
Anna van — 45.
LUYTELAER. Bernardus van — 136. 212. 364.
Bertram van-212.
Catharina van — 271.
Hendrik van — 119. 212.
Jan van — 45.
Johan van — 134.
Wilhelmina-119.
LUCKE. Adam Frederik — 295.
Eva Barbara — 295.
LUCKE (VAN PATERMEULEN) Carel Adolph baron van — 295. 320.

Maarheeze. (predikanten) 172.
MAAS. Anthonis — 360.
Jan — 360.
Maastricht. (hoofdschout) 33.
MADURAN. markies de — 54.
MAYALE. C. A. — 131.
MAKKALLA. 102.
Daniel — 102.
MANDERS. Judocus — 329.
Mare. (heeren) 178. 9.
Margraten. (predikanten) 334.
MARTINEL. Johan (de) (le) — 156. 230. 81. 8.
MARTINI. Antonie — 256.
Hendrik Bernardus- 256.
maten. 115.
MATER. Gerard de — 83.
Jacob de — 58.
MATHEUS. Bernard — 359.
Megen. (graven) 274.
Meiland. (heeren) 278.
MEYSEN. Margaretha — 107.
MELLISSEN. David — 287.
MEULEN. Adolph van der-101.
Hendrik van der-101.
MEURS. Jacobus van — 245.
Middebeers. (predikanten) 287.
Miel. (heeren) 243.

St. Michiels-Gestel. (Ruwenberg) 275.
(tienden) 274. 5.
(*Apostelhuis*) zie *Apostelhuis.*
(benificie in de kerk) 351.
Mierlo. (*Broek*) 208. 23. 309. 32.
(drossaards) 98. 309. 22. 32.
(drossaardsambt) 309. 32.
(*Goor*) 102. 5. 12.
(heeren) 95. 208. 9. 18. 20. 3. 4. 34. 40. 55. 7. 72. 8. 309. 26. 32.
(heerlijkheid) 91. 7. 223. 55. 309.
(*Hout*) 208. 23. 309. 32.
(houtschat) 174.
(jachtrecht) 168. 223.
(jurisdictie) 208.
(pastoors) 24. 351.
(predikanten) 162. 72. 3.
(rectors van benificien) 351.
(regeering) 97. 102. 105. 112.
(schout) 309. 32.
(schoutambt) 309. 32.
(secretarissen) 264.
(stadhouders) 102.
(tienden) 208. 9.
(vorster) 105.
Milheeze. (heeren) 206. 7. 13. 5. 29. 31. 5. 60. 314.
(jachtrecht) 229.
(tienden) 21.
MILLINGH VAN GERWEN. Lambert — 43. 9. 236.
Modetouw. (heeren) 295.
MOELEN. Arnoud van der — 101. 280. 90. 303. 24.
MOLEMA(EC)KERS. Antonie — 106. 42. 52. 75.
Gerard Stans — 106. 18.
MOLEMA(EC)KERS. Hendrikus - 292.
J. 328.
Paulina — 292.
Peter — 106. 152.
Rebecca — 292.
Mollem. (huis) 125.
(molen) 125.
Monheym. (heeren) 192. 7. 8. 243.
MONTAIGNE. Jan Bertrand de — 337.
MONINCX. Eva Bernarda — 12.
Margaretha — 12.
Maria — 12.
Rogier — 12.
MOORSEL. Amandus van — 348.
Peter van — 340. 1.
MORNICK(GH). Petrus — 172. 3.
Mouwerik. (heeren) 68.
MULLER. Georgius Justus - 313.
Johanna Catharina — 313.
MUNSTER. prins van — 251.
Munsterland. (varend postambt) 295.
MUSCH. Hendrik — 205. 13. 5. 29. 35. 60.
Maria — 207.
Mathias — 260.
Pieter — 260.

NAYENS. Alida — 330.
Nederwetten. (houtschat) 62.
NEYNENS zie NIJNENS.
NENES zie NIJNENS.
NEOMAGUS. Samuel — 172. 3.
Theodorus — 173.
NICOLA. Volkdra — 248.
NIEL. graaf van — 261.
Nieuwcuyk. (predikanten) 245.
NIEUWENHOFF. Servatius - 49.
Nimwegen. (burgemeesters) 329.
NIMWEGEN. Adrianus Jácobus van — 325.

NIMWEGEN. Cornelis van - 198.
Johan Cornelis van - 287.
Nistelrode. (kerk) 329.
(pastoor) 329.
NOBEL(S). Johan Caspar — 271.
Maria Elisabeth - 271.
NOORT. Mathias van — 319.
notarissen. 25. 58. 69. 74. 80. 3. 131. 49. 66. 76. 259. 67. 76. 7. 8. 90. 1. 306. 7. 20. 37. 50.
Nuenen. (erfsecretarissen) 90. 264.
(houtschat) 62.
(predikanten) 172. 3. 239.
(schepenen) 90.
(secretarie) 90. 244.
(secretarissen) 90. 102. 244. 64. 308.
Nuland. (drossaards) 165.
(drossaardsambt) 165.
(griffie van den leenhove) 165.
(griffier van den leenhove) 165.
(heeren) 33. 107. 65. 78. 86. 246. 8. 9.
(heerlijkheid) 165.
(secretarie) 165.
(secretarissen) 165.
NIJMEGEN. van - zie NIMWEGEN.
NIJNENS. Maria — 268. 70.

St. Oedenrode. (kosters) 141.
(*Pasbogaard*) zie Pasbogaard.
(predikanten) 292.
(president-schepen) 152.
(riddermatig hof ten Boogaard) 174.
(secretarissen) 106. 18.
(vice-dekens der collegiale kerk) 307.
Oerle. (predikanten) 291. 4. 9.
(schoolmeesters) 289.
OERLE. Johan van — 172. 3.
officieren. 32. 88. 9. 90. 117. 30. 1. 65. 70. 5. 6. 81. 200. 16. 46. 8. 9. 51. 65. 6. 82. 312. 9. 37. 9. 45. 50.
Oirschot. (predikanten) 173.
Ojaz. (heeren) 295.
OLDE(N)ZEE. Anna van — 157.
Anna Maria van - 157. 9.
Arnoldus van — 107. 9. 57. 269.
Catharina van — 153. 8.
Dirk van — 48. 109. 269.
Dirk Arnoldus van — 230.
Elisabeth van - 157.
Guillelmus van — 157.
Joachim van — 109. 57. 269.
Johan van — 157. 569.
Johanna van - 157.
Johanna Helena van — 109.
Johanna Margaretha van — 159.
Maria van — 117. 54. 269. 281. 8.
Maria Catharina van — 109.
Maria Elisabeth van — 156.
Peter van — 109.
OLDENZEEL. Dirk Arnoldus van - 230.
omkoopbaarheid van ambtenaren enz. 221.
Ommel. (klooster) 284.
OMMEREN. Agneta van — 85. 114. 77. 83. 286.

OMMEREN. Johan van — 83. 5. 177.
Nicolaas van — 85. 9. 114. 77.
(wapen) 85.
Willem 85. 114. 77. 236. 86.
Willem Jr. 85.
onderwijs. 53. 195. 6. 9. 201.
ontvangers der convooien en licenten 138. 236. 311.
OOMS. kapitein — 248.
oorlogsrampen. 81. 162. 211. 16.
Oostbeers. (predikant) 287.
Opwetten. (erfsecretarissen) 90.
(secretarie) 90.
(secretarissen) 90.
ORNY VAN (of DE) MARCQUELY. Joris of George. — 66. 76. 126. 232.
OS. Maria van — 12.
OTTEN. Evert — 41.
OUCOOP. Isaacq — 137.
Ouden-Biesen zie *Alden-Biesen.*
Oud Valkenburg. (schout) 15.
OUTERIUS. Cornelis — 363.
Overbrug. (leenbeemden) 352.

»paapsche stoutigheden". 52. 6. 8. 83. 7. 107. 88. 216.
PALANT. generaal-majoor - 176.
Pasbogaard. (heeren) 300. 6.
PATRAS. Abraham — 340. 1.
Anthonie — 341.
Louis — 340. 1.
Peel- en Kempenland. (Classis) 172.
Peelland. (collecteurs van het klein zegel) 80.
(jachtrecht) 168.
(rentmeesters) 20.
Peer. (drossaards) 125.
(graven) 125.
(heerlijkheid) 125.
(kerk) 125.
(klooster) 125.
PE(E)RTATT. Mathijs — 56. 107.
penningen. 248.
PERSIJN. juffrouw — 248.
PETIT. Johan — 293.
PIECK. Willem — 191. 2.
VANTIENHOVEN. Cornelia Maria — 191. 2.
PIETERSON. Antonie — 15. 6.
Johannes — 15. 6.
POELS. Leendert — 157.
Peter — 49.
POL(L)ANT. Clara Margaretha van — 1.
Marcelis van — 1.
POLLART. Floris Andries van — 241.
PO(I)RTERS. Aard — 60.
Adriaan — 60.
Anna — 71.
Godevaard — 65.
Hendrik — 123. 33. 50.
Jan — 60.
Johannes — 41. 123. 33. 45. 7. 50.
Joost — 60.
Judith — 60.
Magdalena — 60.
Maria — 123.
Pero — 150.
Thomas — 35. 60. 5. 71. 2. 5. 123. 33. 45. 50.
Wilhelmina - 107.
Postel. (abten) 48. 50. 87. 167.
(kerk Helmond) 167.
(prelaten) 231. 3.
(religieuzen) 34.
(tienden der abdij) 182.
posterijen. 295.
predikanten. 44. 6. 98. 122. 41. 62. 72. 3. 88. 9. 211. 39. 47. 8. 71. 87. 91. 2. 4. 9. 304. 11. 8. 9. 20. 43.
PROENING. Gerardus — 17.

prijzen zie waarde.
PUI de — zie DUPUI.
PUTTEKOFFER Jacob — 342.
PUTTEN. Wijnand van der — 41.
PIJLL. Johan — 89.

QUAET VAN LANSCROON. Anna Elisabeth Cornelia barones — 243.
QUAET VAN WICKRADTS. Johan Willem baron — 192. 7. 8. 243.
QUERS. Helena — 72.
QUINT. Pieter Albert le — 60.

RAESFELT. Johan Peter baron van — 305. 15.
RAVENSTEYN. Johanna van 23. 63. 7. 76. 7. 108. 27.
RAVESCHOT DE CAPELLE. Hierominus baron van — 87. 167. 231. 3.
Louis François van — 247. 50. 83.
Louis François van — Jr. 250.
Sophia Magdalena van — 250. 83.
RAULAGH. milord — 200.
RAUWERS. Elisabeth — 122.
Johannes — 122. 72. 3. 229.
RECHTEREN. graaf van - 329.
REYNHARDT. Rudolph Wilhelm — 88.
Thobias — 88.
REYNS. Jacobus — 72.
Rethi. (drosten) 32.
Reusel. (gereformeerde gemeente) 187.
(klokken) 293.
(ontvangers) 187.
RICHELIEU. kardinaal — 248.
RIEL. Joseph van — 128.
RIEU. Philips Jacob du — 138.
RINCKERS. Joan Henricus — 329.
Rixtel. (*Gulden huize*) 198. 280.
(heeren) 101. 282.
ROBERT. Jan — 69.
Elisabeth — 72.
ROEF(F)S. Alida — 117.
Andries — 154.
Catharina - 100. 10. 7. 22. 36. 54.
Catharina Aletta — 142.
Cunera Maria - 142.
Dirk — 158.
Hendrina — 136.
Matheus — 136. 58.
Theodorus - 46. 84. 121. 42. 217.
ROELANS. Adriaan — 337.
ROY. Dionysius van — 359.
Jan van — 5.
Johannes Cornelis de - 300.
ROOYMANS. Antonie — 21.
ROOS(E). Nicolaas - 87. 211. 20.
Rosmalen. (predikanten) 188. 9. 245.
(tienden) 273. 5.
ROUWERS zie RAUWERS.
RU(E)LO. Adriana Catharina van — 247. 50. 83.
Abraham van - 247.
Isaak van — 247.
Ruyss. (heeren) 275.
Rumpt. (heeren) 272. 7. 8.
Ruwenberg. (adelijk huis) 275.
RIJBERTS. (elders SIBERTS.) Maria Agnes 231. 5. 60.
RIJERS. Adrianus Wilhelmus — 100. 10. 29. 36.
Catharina Ida - 110. 29.
Johannes Wilhelmus — 100. 10. 29. 39.
Mathias Jacobus - 110. 29.

RIJK. Johan de — 182. 216.
RIJP. Cornelis van — Jr. 146.
Cornelis van — Sr. 146.
Hendrik van — 144. 6. 252. 8. 63. 96. 7.
Hendrik van — Jr. 296.
Johan van — 146.

SAEN. Aafje van der - 290. 303.
SAXEN-HEYBURG. prins van - 169.
SCHADE. W. — 146.
SCHALCKWIJCK. Bastiaan van - 291.
SCHENAERTS. Theodorus Franciscus - 79. 100. 40. 3.
SCHENCK VAN REEKOM. George Emanuel — 330.
SCHERP. Sara — 141.
SCHERPENSEEL (DE RUMPT.) Barbara baronesse van — 95. 298. 9. 18. 20. 3. 5. 40. 55. 7. 72. 7. 8. 9.
Catharina van — 332.
Elisabeth Catharina van — 278.
Erasmus Bernardus baron van — 272. 7. 8.
Gerard baron van - 255. 78.
Gerard Norbertus baron van — 309.
Ida Francisca Maria Hyacintha Catharina baronnesse van — 332.
Jan Hendrik van — 326.
Johan van — 277. 8.
Johan van — Jr. 278.
Mechteld van — 278.
Mechteld Jacoba van — 277. 8.
schilderijen. 248. 90.
SCHINNE. Adriana van — 341.
SCHONBORN. kardinaal van — 329.
schoolmeesters. 80. 3. 289. 342.
SCHOONHOVEN. Geertruida van - 106. 18.
SCHRIECK. Johanna (Maria) (van) — 31. 86. 151.
Willem (van) - 31.
Schijndel. (predikant) 172. 3.
(regeering). 193.
SCRIBA. Willem Thomas — 172. 3.
SIBERTS. (elders (235) RYBERTS.) Maria Agnes - 231.
simonie. 172. 3.
SIMONTS. Cornelis — 83.
SINGENDONCK. van — 329.
SLEUWENS. Elisabeth — 357.
Paulus — 34.
SLOCHTEREN. van — 248.
SLOOT van der — zie LOEFF VAN DER SLOOT.
SLOOTEN. Ermagardina — 20.
SLUYTER. Arnoldus — 172.
SLIJCK. Dirk van der — 146.
Willem van der - 146.
SMITS. Nicolaas — 30.
Soerendonk. (predikanten) 172.
Someren. (erfsecretarissen) 259.
(kerk) 34. 48. 50.
(pastoors) 34. 50. 354.
(predikanten) 172. 304. 19.
(secretarie) 301.
(secretarissen) 36. 264. 301.
SOMEREN VAN VRIJENES. Melchior Joost baron van — 317.
SON. Adriaan van — 266.
Anna Hendrina van - 138. 291.
SPANHUYT. Hendrik — 287.
SPEELMAN. Cornelis — 249.
SPIERIN(C)GH(S). Abraham — 329.
Soetje - 248.

SPIRINCX. 58.
SPOORWATER. Thomas — 55.
Spreeuwenburg. 253.
Spreeuwesteyn. 253.
STEINEN TOT SCHERVEN EN KESSENICH. Wirich vrijheer van — 329.
STELT. Maria — 172.
STIEFFEL. Johan Ernst — 169.
STIER. Gillis Bernard de — 278.
Stiphout. (burgemeesters) 81. 2.
(drossaards) 102. 317. 22.
(erfsecretarissen) 100. 43.
(hagelslag) 6.
(heeren) 132. 215. 8. 26. 7. 51. 61. 95. 317.
(heerlijkheid) 103. 32. 218. 25. 51.
(oorlogsrampen) 81. 2.
(priesters) 359.
(regeering) 103. 225.
(secretarie) 100. 43.
(secretarissen) 100. 10. 29 36. 43.
STOCHEYM. Christiaan -- 14.
STORMS. Wilhelmina — 146.
STRALEN. Adriaan van — 215. 35. 60. 98.
Adriaan van - Jr. 298.
Pero van - 260. 2. 98.
Peter van - 298. 314.
Petrus Simon van - 155.
Simon van — 298.
Wilhelmus van 155. 213. 60. 2. 98. 314.
Strijp onder *Aarle*. (heeren) 214. 50.
SUYCKERS. Geerlof — 28. 110.
Surester. (heeren) 186.
SWINCKELS. Peter — 41.
Mathijs — 41.
TEDING VAN BERKHOUT. Jacoba — 277.
Louisa — 179.
Pieter — 178.
TE(E)MSVELT. Johannes - Jr. 99.
Johannes Sr. - 99.
TEMPELAER. Abraham — 90. 102.
Frans - 105. 174.
testament verleden voor pastoor en notaris. 363.
thesorier-generaal der vereenigde Nederlanden. 179.
Tongelre. (erfsecretarissen) 264.
(heeren) 166.
(predikanten) 172. 3.
(secretarissen) 264.
TOOLENS. Anna — 25.
TOUR. Charles la — 176.
TROMP. Cornelis — 246. 8.
Johan — 248.
Johanna (of Anna) Maria — 33. 107. 78. 9. 86. 246. 8. 9.
Maarten Harpertzoon - 179. 246. 8.
Margaretha — 246.
Magaretha Martina — 248.
trouwbeloften. 120. 203.
TULDER. van 248.
Theodorus van - 246.

uithangteekens 66. 70. 7. 113.
Utrecht. (katholieke armen) 278.

VALCKENIER. Nicolaas — 141.
Zacharias Johannes (de) — 141.
Vallangin. (graven) 125.
VARENDORP. Christoffel Carel Frans van - 295.
VASTERT. Gerard — 277.
VEERMAN. Gerard — 98.

Vechel. (predikanten) 172. 3. 221. 47. 83.
(vorster) 247.
VELDEN. Dirk van der — 307.
Velp. (baronnen) 131. 2. 9. 70. 80. 251.
VELROYT genaamd MUYTER. Johan van — 1. 16.
VELSEN. Petrus van — 270. 1.
VELTRAEDT zie VELROYT.
VERB(A)ERSCHO(E)T. Servatius — 3. 356.
VERBEE(C)K. Antonie — 307.
Francis — 307.
Godefridus - 104. 16.
Hendrik — 190. 8. 307.
Hendrik - Jr. 307.
Henricus Judocus — 116.
Johannes — 104.
Johannes Nicolaas — 116.
Judocus Justus - 104. 217.
VERBRA(EC)KEN. Dirk — 351.
VERHEES. Anna — 233.
Catharina — 233.
Christina — 73.
VERHOEVEN. Hermanus — 45.
VERSCHEUREN. Gerard — 34.
VERSPAGET. Bartel — 73.
Hendrik — 73.
Huibert — 58.
Willem — 58.
VERVLOET. Laurens — 126.
VERVOORT. Johan — 149.
Vessem. (gereformeerde gemeente) 172. 3.
(secretarissen) 271.
VESSEM. Adriaan van — 271.
Anna Elisabeth van - 271.
Jacoba van — 271.
Vierlingsbeek. (tienden) 142.
VILATTES. baron de — 319.
VILLE. Cornelis de — 337.
VISERAL. 162.
VLADERACKEN. Charles Antonie van — 180. 261.
Henrietta Florentina van — 261.
Marira Emerentia van - 261.
Vlierden. (armmeesters) 195.
(burgemeesters) 195.
(cijnsboek) 198.
(drossaards) 98.
(heeren) 192. 7. 8. 243.
(kosters) 195. 6.
(onderwijs) 195. 6. 9. 201.
(predikanten) 173. 229.
(presidenten) 195.
(schoolmeesters) 195. 6. 9. 201.
(secretarissen) 98.
VLIETHOORN. Jacoba — 271.
VLODORP zie VLODROP en FLODORP.
VLODROP. Johan (van) 289.
VLOOSWIJK. Johan — 178. 9.
VOET(IUS). Catharina — 149.
Godevaard — 87. 149.
Hendrik — 149.
Joost — 149.
Maria — 149.
Paulus — 53.
VOGEL(IU)S. Jan — 84.
Jenneke — 242.
Joost — 84.
VOGELSANCK. Magdalena - 58.
Maria — 56. 8.
VOLDERS. Wilhelmus — 71.
vondeling. 17.
VOOG(H)T. Anna Johanna Elisabeth de — 171.
Arnoud de — 166. 71.

VOOG(H)T. Caspar de - 86. 151. 60. 71.
Johanna Jacoba de - 171.
Margaretha de - 171.
Maria Elisabeth Theresia de — 86.
Maria Petronella de - 166.
Wilhelmina Maria Elisabeth de — 171.
VOORT. Albert van den — 132.
VORSTERS. Engeltje — 304.
Vredendaal. (heeren) 240. 1.
Vroonestein. (adelijk huis) 277. (heeren) 277. 8.
vrouwen tot ambten benoemd. 193. 4.
Vught. (*Mouwerik*) 68.
Vurne. (commandant of grootmajoor) 329.
(priester in het oratorie) 329.
VIJFFEYCKEN. Jan van — 58.
Theunis van 58.

WAEL VAN VRONESTEYN.
Adriaan de — 278.
Frederik de — 277.
Joost de — 277.
Wilhelmina Johanna de — 277.
Willem de — 278.
Waalwijk. (heeren) 132. 215. 8. 9. 26. 7. 61.
(heerlijkheid) 132. 219.
(regeering) 219.
waarde. 4. 42. 59. 61. 3. 8. 70. 7. 100. 13. 69. 75. 85. 222. 30.
WA(A)RDEN. Anna van der — 31. 59. 69. 86.
Bartholomeus van der — 32.
WA(A)RDEN. Catharina van der - 32. 9. 64. 9. 86. 151.
Geertruida van der - 32. 59. 69. 86. 151.
Henricus van der 32.
Lambert van der - 32.
Maria van der — 32. 69.
Reinier van der - 90.
Wilhelmina van der - 32. 69. 151.
WAGEMANS. Dirk — 119.
Elisabeth — 107.
Hendrik Peter — 157.
WALKART. Abraham — 346.
Arnoud — 346.
Elisabeth — 339. 346.
Helena Charlotta - 343. 6.
Johannes Christophorus — 311. 8. 43.
Nicolaas - 346. 50.
WALRAVEN. Eva Catharina — 291. 4.
Johan François - 291. 4.
Nathanaël — 46. 83. 211. 91. 4.
Rachel — 291. 4. 9. 302.
Warenburg. (heeren) 241.
WATERBEECK. Emilia — 173.
WATSENS. Hermanus — 216.
WEEGEL. Maria van — 304.
WEERTS. Johannes Gerlacus — 233.
WEESE. Thomas van — 64. 9. 151.

WEYDEN. Georg (Franciscus) van der - 135. 173.
WELL. Jacomijntje van der - 247.
WELLENSTEYN. Gualtherus van — 277.
WERNAR. Anna — 256.
WESPEN. Antonius van der - 329.
WESSELMAN. Carel Frederik - 348.
WESTERBAEN. Antonie - 350.
Westmierbeek. (heeren) 176.
Wetten. (secretarissen) 308.
WIEL. Hendrik van de — 212.
Maria van de — 212.
WIGHERS. kolonel — 216.
WILDE. Johan de — 173.
WILLEKENS. overste — 265.
WINKELS. Maria — 71.
WINTEROY. (VAN-) Dina - 83. 239. 63.
Elisabeth - 83. 258. 63. 312.
Hendrik — 47. 83. 187. 263.
Jan — 312. 22.
Johan — 83.
Maria Louisa - 144. 6. 252. 8. 63. 96.
Theodora — 263.
Willem — 117. 54. 263.
WITTENHORST. Margaretha van — 2.
Walram van — 2.
Woensel. (*Eckart*) zie (*Eckart*).
(predikanten) 172. 3.
WOENSEL. Maria van — 324.
Woerden. (heemraden van het groot waterschap) 254.
WOUTERS. Joost — 361.
WIJNANT ADRIAANSE. Maria - 324.
WIJNANTS. Jacobus — 337.
WIJNBERGEN. Lodewijk Wilhelmus van - 214.
Willem Lodewijk van - 132.

Yperen. (bisschoppen) 157.
YVOY. Frederik Thomas — 246. 9. 53. 80.
Paulus Hendrik Justus — 253. 80.

ZAEN. van der — zie SAEN.
zeden zie gewoonten.
ZEELANT. Johan de - 259. 301.
Zeelst. (predikanten) 294. 9.
ZEYLBERG. Johannes van de — 354.
Marcelis van de — 354.
ziekten. 163.
Zuidwijk. (heeren) 277. 8.
Zwijnsbergen. (heeren) 240. 56.
(kasteel) 256.

Snelpersdruk van W. C. van Heusden te 's Hertogenbosch.